



MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

PROJEKT

Program Operacyjny

**„Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i przybrzeżnych obszarów rybackich na
lata 2007-2013”.**

WARSZAWA, LISTOPAD 2006

1. Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej sektora z uwzględnieniem różnicowań przestrzennych - charakterystyka sektora/regionu

1.1. Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej sektora

Krajowa produkcja ryb

Ocenia się, że podaż ryb na rynek krajowy w 2005 r. wyniosła, podobnie jak przed rokiem ok. 426 tys. ton. Złożył się na to 18% spadek połowów krajowych oraz wyższy o 20% import netto ryb.

Krajowe połowy ryb wyniosły ok. 185 tys. ton na skutek ponad 22% spadku połowów bałtyckich oraz ponad 40% redukcji połowów dalekomorskich. Główną przyczyną ograniczenia połowów bałtyckich do zaledwie 119 tys. ton były niskie wydajności połowowe, wydłużone okresy ochronne na połowy dorszy, zmiany zasad limitowania śledzi (podział na stado wschodnie i zachodnie) oraz niskie ceny szprotów paszowych. Do grudnia 2005 r. wycofano na stałe z połowów 280 statków, tj. 21% liczby i 34% tonażu zarejestrowanych na dzień 1 maja 2004 statków bałtyckich. Przyznane Polsce kwoty połowowe na Bałtyku zostały wykorzystane w 2005 r. zaledwie w 70%. Dobre rezultaty polscy rybacy osiągnęli jedynie w połowach storni (wzrost o ponad 42% w okresie III kwartałów 2005 r.) oraz dzikich łososi (o 122%)

W 2005 r. wrosły natomiast połowy ryb słodkowodnych (o 4,2%). Wpłynęło na to wyłącznie zwiększenie produkcji ryb w akwakulturze (o 6%). Dynamicznie rozwijała się produkcja pstrągów, a mały był wzrost produkcji karpia. Produkcja pstrągów w 2005 r. wyniosła prawie 16 tys. ton, a karpia ok. 19 tys. ton.

Wzrost produkcji ryb słodkowodnych spowodował zwiększenie ich podaży (o 5,7%) na rynek krajowy, który uzupełniany był importem, przede wszystkim łososi, i w mniejszym stopniu pstrągów i karpia. Łososie (głównie norweskie) w latach 2004-2005 stanowiły ponad 30% rynkowej podaży ryb słodkowodnych i szlachetnych.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest przyspieszenie budowy struktur rynkowych umożliwiających wykorzystanie potencjalnego wsparcia udzielanego rybnictwu z funduszu IFWR (Instrument Finansowy Wspierania Rybołówstwa). Powstały pierwsze grupy producenckie rybaków, funkcjonuje giełda rybna w Ustce, trwa budowa kolejnych Lokalnych Centrów Pierwszej Sprzedaży Ryb (LCPSR). Zwiększa się liczba wniosków o dofinansowanie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb 2004 –2006, działań promocyjnych, innowacyjnych i związanych z rozwojem rynku.

Rybołówstwo morskie

Polskie połowy w pierwszych 9 miesiącach 2005 r. wyniosły 118 tys. ton i były o 18% niższe od połowów uzyskanych w tym samym okresie 2004 r. O prawie 1/3 spadły połowy dalekomorskie, połowy bałtyckie były niższe o 16%. Wydłużony do 4 miesięcy okres ochronny na połowy dorszy, zmienione zasady limitowania połowów śledzi oraz niskie ceny szprotów spowodowały, że nie zostały wykorzystane kwoty połowowe przyznane Polsce.

Polscy rybacy bałtyccy odłowili w pierwszych trzech kwartałach 2005 r. 107,5 tys. ton ryb, tj. o 14% mniej w porównaniu z tym samym okresem 2004 r. (109,8 tys. ton). O prawie 40% mniejsze niż w pierwszych 9 miesiącach 2004 r. były połowy dorszy, które wyniosły 6,7 tys. ton podczas gdy w tym samym okresie 2004 r. złowiono 11 tys. ton tych ryb. Duży wpływ na zaistniałą sytuację miało wcześniejsze o 1,5 miesiąca rozpoczęcie okresu ochronnego na te ryby, sztormowe pogody na początku roku, mniejsze niż rok wcześniej limity połowowe, a także realizacja programu złowienia statków. Do grudnia 2005 r. wycofano na stałe z

połowów 280 statków, tj. 21% liczby i 34% tonażu zarejestrowanych na dzień 1 maja 2004 statków bałtyckich, w tym znaczną część statków połowiących dorsze.

Mniejsze niż rok wcześniej były również połowy szprotów, których w ciągu 3 kwartałów 2005 r. złowiono 70 tys. ton, podczas gdy w tym samym okresie przed rokiem 87 tys. ton. Wynikało to zarówno z wycofania z połowów części floty ukierunkowanej na połowy ryb pelagicznych, jak i niskich cen oferowanych za te ryby przez producentów pasz. W 2005 r. z powodu aprecjacji złotego, ceny szprotów paszowych (wyładowywanych w portach duńskich) w złotych były niższe o ok. 15% niż w 2004 r., podczas gdy ceny szprotów wyrażone w koronach nie uległy zmianie.

Niższe niż rok wcześniej były również połowy śledzi, które od stycznia do września 2005 r. wyniosły 17,5 tys. ton wobec 19,4 tys. ton złowionych ryb w tym samym okresie 2004 r. Jeśli uwzględnić, że w 2005 r. wycofanych zostało ponad 50 statków połowiących śledzie (20% potencjału połowowego), to 9% spadek połowów uznać należy za relatywnie niski.

Skromne limity dorszowe zmusiły część rybaków do przekwalifikowania się na połowy storni. Wprawdzie ceny tych ryb są kilkakrotnie niższe niż dorszy, ale nie są objęte limitami (dyskusje nad ich wprowadzeniem dopiero się rozpoczęły). W pierwszych 9 miesiącach 2005 r. wyładunki storni wzrosły w porównaniu z pierwszą połową 2004 r. o 42% i wyniosły 9,6 tys. ton na skutek zmiany przepisów ochronnych. Po wejściu do UE obowiązujący wcześniej polskich rybaków na całym Bałtyku okres ochronny (od 15 lutego do 15 maja), przestał obowiązywać w podobszarze statystycznym ICES 26, skąd pochodzi ponad 60% polskich połowów tych ryb.

Wyższe niż przed rokiem były także połowy ryb liczonych w sztukach (troci, łososi i pstrągów). Wyładunki łososi zwiększyły się w okresie styczeń-wrzesień ponad 2-krotnie, tj. do 11,2 tys. sztuk, pstrągów o 21,6%, a troci o 9,7%. Mimo to limity połowowe nie zostały wykorzystane. Natomiast połowy pozostałych, mniej ważnych gatunków ryb łowionych w strefie przybrzeżnej (głównie Zatoka Gdańska) były mniejsze o 15% (płocie) do 23% (leszcze)

Tabela 1. Bilans ryb w Polsce (tys. ton wagi żywej)

| Wyszczególnienie | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 S | 2006 P |
|---|-------|-------|-------|--------|--------|
| Połowy morskie | 204,4 | 160,3 | 173,6 | 131,3 | 130,0 |
| w tym bałtyckie | 146,9 | 142,7 | 153,8 | 119,3 | 115,0 |
| dalekomorskie | 57,5 | 17,6 | 19,8 | 12,0 | 15,0 |
| Połowy śródkowodne i akwakultura | 49,5 | 52,2 | 51,4 | 53,6 | 55,0 |
| Razem połowy krajowe | 253,9 | 212,5 | 225,0 | 184,9 | 185,0 |
| Import | 374,1 | 424,5 | 481,5 | 545,2 | 600,0 |
| Eksport | 246,1 | 238,0 | 280,4 | 303,6 | 345,0 |
| w tym: eksport z burty | 88,2 | 66,3 | 60,8 | 45,0 | 45,0 |
| eksport z lądu | 157,9 | 171,7 | 219,6 | 258,6 | 300,0 |
| Podaż ryb konsumpcyjnych na rynek krajowy | 381,9 | 399,0 | 426,1 | 426,5 | 440,0 |

S – szacunek, P – prognoza

Źródło: Dane MIR oraz szacunek IERiGŻ - PIB na podstawie danych IRŚ.

W pierwszych 9 miesiącach 2005 roku polska flota dalekomorska złowiła 10,7 tys. ton ryb i skorupiaków, o 1/3 mniej niż w tym samym okresie 2004 r. O ponad 50%, z 8,9 tys. ton do 4,4 tys. ton spadły połowy kryli. Ostatni z połowiących te skorupiaki statków Dalmoru został wycofany w sierpniu 2005 roku.

Nieco większe (o 4%) niż rok wcześniej były natomiast połowy prywatnych statków w rejonie Północnego Atlantyku. W połowach tych dominowały gatunki denne, głównie

karmazyny 2,3 tys. ton, czarniaki 1,1 tys. ton i dorsze 1 tys. ton. W pierwszej połowie 2005 r. Północnoatlantycka Organizacja Producentów w zamian za wycofane z eksploatacji trzy trawlerzy, wprowadziła do eksploatacji nową jednostkę – ponad 60 metrowy trawler Polonus (GDY-36). Statek ten rozpoczął połowy dorszy w rejonie Svalbardu w sierpniu 2005 r., a w listopadzie PAOP wprowadził do eksploatacji kolejny statek rybacki Anders (GDY-38) o długości 60,3 metra, przystosowany do połowów okrężnicami ryb pelagicznych.

Szacuje się, że w 2005 r. wielkość połowów dalekomorskich była o ok. 40% niższa od wyników z 2004 r., głównie z powodu mniejszych połowów kryla i ostroboków poławianych przez Dalmor. Prognozowane na 2006 r. połowy dalekomorskie mogą być wyższe od połowów z 2005 r. o ok. 20-30%

Tabela 2. Połowy dalekomorskie w podziale na ważniejsze gatunki (tony)

| Gatunek | 2003 | 2004 | 2005 S |
|-----------|--------|--------|--------|
| Kryl | 8 905 | 8 967 | 4 368 |
| Karmazyny | 923 | 2 950 | 2 410 |
| Dorsz | 1 261 | 1 451 | 2 180 |
| Ostrobok | 4 097 | 4 062 | 800 |
| Krewetka | - | 1 302 | 200 |
| Błękitek | 297 | 345 | - |
| Śledź | - | 150 | 570 |
| Inne | 2 091 | 495 | 1 500 |
| RAZEM | 17 574 | 19 722 | 12 028 |

S – szacunek

Źródło: Dane MIR i MRiRW.

Rybackstwo śródlądowe

Rybackstwo śródlądowe w Polsce prowadzone jest w stawach, rzekach, jeziorach i zbiornikach zaporowych. Podstawowymi gatunkami ryb produkowanymi w Polsce są karp i pstrąg. W minionych latach poziom produkcji ryb słodkowodnych kształtował się na poziomie ok. 34 – 36 tys. ton. Natomiast zawodowe połowy ryb w rzekach jeziorach i zbiornikach zaporowych kształtują się na poziomie 3,5 tys. ton. Ponadto ok. 13 – 14 tys. ton ryb słodkowodnych poławiane jest przez wędkarzy. Wahania w produkcji ryb w stawach, a głównie karpia wynikają głównie ze zmiennych warunków pogodowych w poszczególnych latach produkcji.

Produkcja i połowy ryb słodkowodnych w 2004 r. wyniosła 51,4 tys. ton i była o 1,5% mniejsza niż przed rokiem. Wpłynął na to spadek produkcji wszystkich gatunków ryb z wyjątkiem pstrągów. Zmalała produkcja karpia oraz odłowy profesjonalne w rzekach, jeziorach i zbiornikach zaporowych (tab. 6). Podobnie zmalały profesjonalne połowy ryb, które w latach 2000-2004 wynosiły mniej niż 3,5 tys. ton. Zostały one zmarginalizowane zarówno z punktu widzenia zaopatrzenia rynku (ok. 6% dostaw rynkowych), jak i z punktu widzenia dochodów gospodarstw rybackich, w których przestają stanowić podstawę dochodów na rzecz wędkarstwa. W 2005 r. całkowita produkcja i odłowy ryb słodkowodnych prawdopodobnie wyniosły 53,6 tys. ton i były o ponad 4,4% wyższe niż przed rokiem, przede wszystkim na skutek większej produkcji ryb w akwakulturze, .Wzrost produkcji ryb słodkowodnych odnotowuje się w stale rozwijającej się hodowli pstrągów.

Tabela 6. Produkcja i połowy ryb słodkowodnych (bez materiału zarybieniowego) w tys. ton

| Rok | Chów i hodowla | | | | Zawodowe połowy jeziorowe | Wędkarstwo S | Razem |
|--------|----------------|--------|---------|-----------|---------------------------|--------------|-------|
| | razem | karpie | pstrągi | pozostałe | | | |
| 2000 | 36,4 | 23,5 | 11,2 | 1,7 | 3,4 | 14,6 | 54,4 |
| 2001 | 34,5 | 22,5 | 10,0 | 2,1 | 3,3 | 13,2 | 51,0 |
| 2002 | 33,9 | 20,1 | 11,8 | 2,0 | 3,4 | 12,2 | 49,5 |
| 2003 | 35,0 | 19,5 | 13,5 | 1,9 | 3,6 | 13,7 | 52,2 |
| 2004 | 34,8 | 18,3 | 14,6 | 1,8 | 3,1 | 13,5 | 51,4 |
| 2005 S | 35,8 | 19,0 | 15,9 | 1,9 | 3,2 | 13,7 | 53,6 |
| 2006 P | 38,2 | 19,0 | 17,2 | 2,0 | 3,4 | 13,5 | 55,0 |

S – szacunek własny na podstawie badań IRŚ, P - prognoza
 Źródło: Dane Instytutu Rybactwa Śródlądowego (IRŚ).

Całkowita produkcja ryb w akwakulturze w 2004 r. utrzymała się na poziomie roku ubiegłego (spadek o 0,6%) i wyniosła 34,8 tys. ton (wyk. 6). Złożył się na to ponad 6% spadek produkcji karpie i ryb pozostałych, oraz ponad 8% wzrost produkcji pstrągów. Szacuje się, że w 2005 r. produkcja ryb w akwakulturze zwiększy się o blisko 6% i zbliży się po raz pierwszy w historii do 37 tys. ton. na skutek kolejnego wzrostu produkcji pstrągów oraz nieznacznie wyższej produkcji karpie. Udział ryb wyprodukowanych w akwakulturze wzrósł do 68,5% całkowitej produkcji ryb słodkowodnych, podczas gdy w 1990 r. nie sięgał 50%.

Wg ostatecznych szacunków sprzedaż ryb słodkowodnych zmalała w 2004 r. o 0,6% i wyniosła 35 tys. ton. Na rynek krajowy w 2004 r. trafiło 34,3 tys. ton ryb słodkowodnych, a więc o 3,7% mniej niż w 2003 r., z czego z krajowej produkcji pochodziło zaledwie 30,3 tys. ton ryb słodkowodnych, a więc najmniej od przełomu lat dziewięćdziesiątych i dwutysięcznych. Podaż krajowa uzupełniona została importem pstrągów i karpie, który łącznie wyniósł 4,0 tys. ton. Na eksport w 2004 r. trafiło 13,5% krajowej podaży ryb słodkowodnych (4,7 tys. ton), w czym pstrągi stanowiły 12,7% (4,5 tys. ton).

Według wstępnych szacunków sprzedaż ryb słodkowodnych zwiększyła się w 2005 r. o 5,7% i wyniosła 37 tys. ton, z czego na rynek krajowy trafiło 32,3 tys. ton, a na eksport skierowano podobnie jak w roku poprzednim 4,7 tys. ton (12,6% produkcji krajowej). Krajową ofertę ryb słodkowodnych uzupełnił import 1,7 tys. ton karpie, 3,5 tys. ton pstrągów oraz 16 tys. ton łososi. W sumie sprzedaż ryb słodkowodnych i łososi, które są ich bliskim substytutem wyniosła 53,6 tys. ton, tj. o 5,9% więcej niż w 2004 r. kiedy łączna sprzedaż ryb słodkowodnych i łososi na rynku krajowym wyniosła 50,9 tys. ton

Presja importowanych łososi, na rynek krajowy jest ogromna (z reguły są to norweskie łososi produkowane w marikulturze). W ciągu 5 lat udział łososi w sprzedaży ryb słodkowodnych i szlachetnych na rynku krajowym wzrósł z 11% do 32%. Warto jednak zwrócić uwagę, że w 2005 r. presja ta nieco zmniejszyła się ze względu na dynamiczny wzrost eksportu przetworzonych łososi po akcesji, głównie na rynek niemiecki. W 2005 r. sprzedaż łososi na rynku krajowym nieznacznie zmniejszyła się w stosunku do 2004 r.

Prawdopodobnie przyczyniła się do tego także zwiększona podaż pstrągów. Coraz większa i bardziej zróżnicowana oferta krajowych producentów oraz zwiększony import

spowodowały także wzrost krajowej sprzedaży pstrągów (o 15,6%). Łączna sprzedaż pstrągów na rynku krajowym w 2005 r. szacowana jest na 14,9 tys. ton, w tym z produkcji krajowej 11,4 tys. ton, a z importu 3,5 tys. ton.

Sprzedaż karpia na rynku krajowym w 2005 r. szacowana jest na 20,6 tys. ton, a więc o 1,2 tys. ton (o 6%) więcej niż przed rokiem. Prawdopodobnie będzie to ok. 18,9 tys. ton z produkcji krajowej oraz 1,7 tys. ton karpia z importu.

Tabela 3. Sprzedaż ryb słodkowodnych* (tys. ton)

| Wyszczególnienie | 2001 | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 S | 2006 P |
|---|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Razem ryby słodkowodne i łososie | 44,8 | 48,5 | 53,7 | 51,7 | 52,2 | 53,4 |
| w tym karpie | 23,8 | 20,8 | 20,6 | 19,4 | 20,6 | 20,6 |
| pstrągi | 8,7 | 10,6 | 11,6 | 11,4 | 13,1 | 14,7 |
| pozostałe ryby słodkowodne | 5,3 | 5,4 | 5,5 | 4,9 | 5,0 | 5,1 |
| łososie | 6,9 | 11,6 | 15,9 | 16,0 | 13,5 | 13,0 |

* ryby handlowej bez narybku

S – szacunek, P – prognoza

Źródło: Szacunek własny na podstawie danych IRS oraz CIHZ, MF i MRiRW.

Na eksport w 2004 r. trafiło 13,4% krajowej podaży ryb słodkowodnych (4,5 tys. ton), w tym pstrągi stanowiły 12,7% (4,2 tys. ton). Spadek krajowej sprzedaży ryb słodkowodnych wynikał z chwilowo mniejszej podaży karpia (o 6,2%).

Przetwórstwo

W październiku 2005 r. w rejestrze Głównego Inspektoratu Weterynarii znajdowało się 190 zakładów przetwórczych uprawnionych do handlu produktami rybnymi na obszarze UE. W porównaniu ze stanem z końca 2004 r. lista ta zwiększyła się o 24 zakłady, a 1 przetwórnia z woj. małopolskiego z niej ubyła. Z okresu przejściowego (do końca 2006 r.) korzystają jeszcze 42 zakłady przetwórstwa rybnego. Uprawnienia do handlu na obszarze UE uzyskało 14 przetwórnici z listy przejściowej, a 10 zakładów to przetwórnice nowe. Najwięcej zakładów przetwórczych przybyło w woj. zachodniopomorskim – 9 (w tym 4 z listy przejściowej i 5 nowych) i pomorskim – 4 (wszystkie z listy przejściowej), zwiększając tam ich stan odpowiednio do 51 i 62. Łączna liczba przetwórnici rybnych w regionie nadmorskim zatwierdzonych do handlu na rynku UE wzrosła do 113, co stanowiło 59,5% wszystkich zakładów w kraju posiadających takie uprawnienia. Na pozostałym obszarze kraju najwięcej takich zakładów znajdowało się w woj. warmińsko-mazurskim – 15 (przybyły 2), wielkopolskim – 13 (przybyły 2) i kujawsko-pomorskim – 9 (bez zmian). Żadnej takiej przetwórnicy nie było natomiast na terenie woj. opolskiego, a w woj. lubuskim tylko jedna.

Na rynkach lokalnych nadal działają jeszcze małe i często stare zakłady, które nie podjęły działań dostosowawczych do wymogów UE. W latach 2004-2005 część z tych przetwórnici została zlikwidowana bądź zawieszono w nich produkcję. Szacuje się, że nadal 40-50 zakładów prowadzi sprzedaż bezpośrednią na rynki lokalne.

Tabela 4. Szacunek produkcji finalnej przetwórstwa rybnego na lądzie

| Wyszczególnienie | 2001 | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 S | 2006 P |
|-------------------------------|-------|-------|-------|-------|--------|--------|
| Wielkość produkcji (tys. ton) | 302,8 | 273,2 | 276,7 | 308,2 | 325,0 | 335,0 |
| Wartość produkcji (mln zł) | 2 295 | 2 014 | 2 300 | 2 850 | 3 150 | 3 400 |

S – szacunek, P – prognoza

Źródło: Szacunek własny MIR.

Wzrost zdolności produkcyjnych, a także zwiększenie popytu eksportowego i krajowego na ryby i ich przetwory spowodowały znaczny wzrost wielkości i wartości produkcji. Całkowitą produkcję finalną przetwórstwa rybnego na lądzie na cele konsumpcyjne szacuje się w 2004 r. na 308,2 tys. ton, czyli o 31,5 tys. ton (11,4%) więcej niż rok wcześniej. Jej wartość szacujemy na ok. 2,85 mld zł, tj. o 24% więcej w 2003 r. Prowadzone także w 2005 r. inwestycje z wykorzystaniem środków pomocowych UE i rozwój zdolności produkcyjnych oraz rosnący eksport wskazują, że w bieżącym roku finalna produkcja konsumpcyjna wyniesie prawdopodobnie 325 tys. ton o wartości 3,15 mld zł.

Wzrost produkcji nastąpił we wszystkich grupach wyrobów, choć w różnym stopniu. Największy był przyrost produkcji marynat (o 12,4 tys. ton), a najmniejszy filetów rybnych (o 1,1 tys. ton). Znacznie zwiększyła się także produkcja ryb świeżych i mrożonych (o 11,9 tys. ton) i ryb wędzonych (o 9,9 tys. ton). Po trwającej kilka lat tendencji spadkowej wzrosła produkcja ryb solonych (o 6,6 tys. ton, a więc aż o 43,7%). Dynamika wzrostu produkcji ryb wędzonych była tylko nieznacznie niższa (41,9%), podobnie ryb świeżych i mrożonych (35,3%) oraz pozostałych wyrobów (27,9%) i marynat (23%).

W przetwórstwie ryb wynik finansowy netto w I półroczu 2005 r. był nieco niższy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, lecz kilkakrotnie większy niż w 2003 r. (wyk. 9). W I półroczu bieżącego roku obniżyły się wszystkie wskaźniki rentowności, lecz poziom ich był nadal zadowalający. Rentowność netto zmniejszyła się do 2% wartości sprzedaży, przy 4,1% w I półroczu ubiegłego roku. Poziom generowanej gotówki przekroczył 4% przychodów netto. Natomiast nadwyżka przychodów nad kosztami operacyjnymi kształtowała się na poziomie 2003 roku i wyniosła 6,1% obrotów. Od kilku lat obciążenie sprzedaży sektora kosztami obsługi kapitału obcego jest niskie, a w I półroczu 2005 r. stanowiło tylko 1,3% przychodów i było o 1/6 mniejsze niż średnio w przetwórstwie spożywczym. W przetwórstwie ryb obniżył się udział firm rentownych. W 2004 r. 90% firm z zakresu przetwórstwa ryb generowało zyski na poziomie netto, a ich przychody stanowiły prawie 83% obrotów sektora, a w I półroczu 2005 r. było to odpowiednio 64% i 56%.

W bieżącym roku znacząco obniżyło się tempo wzrostu sprzedaży ryb. Przychody ze sprzedaży były o niespełna 10% większe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, wobec 40% wzrostu w 2004 roku. Zmalało także tempo wzrostu sprzedaży na eksport. Obecnie ok. 47% sprzedaży firm przetwórstwa ryb jest przedmiotem eksportu bezpośredniego, przy niespełna 25% w 2000 r. Wartość eksportu bezpośredniego w I półroczu 2005 roku wzrosła o 17%, podczas gdy w I półroczu 2004 r. wzrost ten wynosił 68% w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego

Przetwórstwo ryb jest w dobrej sytuacji finansowej, o czym świadczy:

- bezpieczny poziom generowanych środków pieniężnych,
- bezpieczna płynność finansowa, gdyż współczynnik jej przekracza minimum określone przez instytucje finansowe,
- wysoki współczynnik szybkiej płynności finansowej (ponad 0,5),
- stały wzrost wartości środków własnych w obrocie, które w I półroczu 2005 r. wyniosły 140 mln zł,

- stopniowe obniżanie zobowiązań handlowych i skarbowych, ale przy rosnącej roli pożyczek i kredytów krótkoterminowych w finansowaniu działalności bieżącej oraz rosnącego zadłużenia długoterminowego.

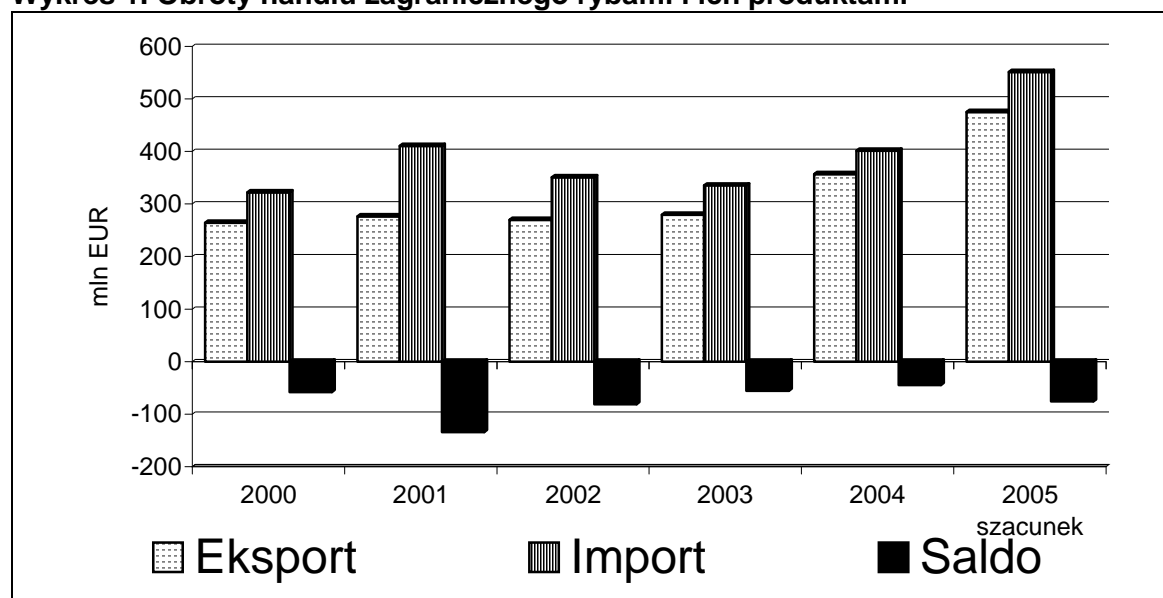
Spożycie ryb

Polska należy do krajów o niskim spożyciu ryb. Nie mniej jednak bilansowe spożycie ryb w 2005 r. wzrosło do 11,72 kg/mieszkańca, na skutek 8% wzrostu spożycia ryb morskich oraz większego o 1% spożycia ryb słodkowodnych. Konsumpcja ryb morskich, dzięki większemu importowi przekroczyła w 2005 r. 10 kg/mieszkańca, w czym ponad połowę stanowiły śledzie i mintaje. Spożycie ryb słodkowodnych po raz pierwszy przekroczyło 1,4 kg/mieszkańca. Jest ono zastępowane konsumpcją łososi, która w latach 2003-2004 wyniosła 0,42 kg/mieszkańca. W 2005 r. ekspansja łososi na rynek krajowy uległa pewnemu wyhamowaniu, głównie na skutek dynamicznego rozwoju reeksportu przetworzonych łososi, co spowodowało wzrost ich cen na rynku krajowym.

Handel zagraniczny

Wzrosły obroty handlowe rybami i ich przetworami zarówno po stronie eksportu jak i importu. Mimo znacznie wyższych cen na rynkach światowych import ryb w 2005 r. przekroczył 320 tys. ton i był o 13,4% większy niż przed rokiem i o 30% niż w 2003 r. Wolumen eksportu wyniósł w analizowanym roku ok. 195 tys. ton (w tym 45 tys. ton stanowiły wyładunki ryb w portach zagranicznych), a więc zwiększył się odpowiednio o 9,8 i 16,8%. Wpływy z eksportu ryb i produktów rybnych wyniosły ok. 490 mln EUR, przy 545 mln EUR poniesionych na import, co oznacza pogorszenie ujemnego salda obrotów do 58 mln EUR (44,6 mln EUR w roku ubiegłym). Eksportujemy przede wszystkim produkty przetworzone: przetwory i konserwy, ryby wędzone oraz filety i mięso z ryb, które stanowią 90% wartości i 70% ilości wszystkich sprzedanych za granicę ryb. Importujemy natomiast głównie surowce do przetwórstwa. W przyszłym roku należy oczekiwać dalszego wzrostu obrotów handlowych, jednak najprawdopodobniej nie tak dynamicznego jak w 2005 r.

Wykres 1. Obroty handlu zagranicznego rybami i ich produktami



Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych CIHZ, MF oraz MRiRW

2. Rentowność rybołówstwa morskiego, chowu i hodowli oraz przetwórstwa rybnego.

Rentowność – wskaźnik rentowności, jest to stosunek zysku lub straty brutto do całkowitych kosztów działalności, wyrażony w %.

Rentowność rybołówstwa morskiego.

W ostatnich dwóch latach liczebność tonażu i moc bałtyckiej floty rybackiej, na skutek rozpoczętego w 2004 r. programu redukcji nakładu połowowego, uległy poważnemu zmniejszeniu.

Największy względny spadek potencjału połowowego nastąpił wśród kutrów burtowych, specjalizujących się głównie w połowach dorszy. W porównaniu z 2004 r. w tej grupie statków ubyło aż 51 jednostek tj. ponad 60%, co przyczyniło się do zmniejszenia tonażu o 62% i mocy o 61%. Wyrażna prawie 50% redukcja nastąpiła również w grupie statków 21-22 metrowych. O około 1/3 spadła liczba, pojemności i mocy trawlerów rufowych specjalizujących się w połowach pelagicznych (szprotów i śledzi).

W poniższej tabeli przedstawiono całościowe wyniki ekonomiczne polskiej floty bałtyckiej. Rentowność skalkulowana w oparciu o wielkość wyładunków i obliczoną na tej podstawie wielkość przychodów rentowność rybołówstwa bałtyckiego wyniosła w 2004 r. 3%, a w 2005 r. 8%. Nieznaczny wzrost rentowności w 2005 r. wynikał z nieco większej (-10%) redukcji kosztów (co było spowodowane zmniejszeniem liczby statków i dni połowowych) niż przychodów (-9%). Osiągnięty poziom rentowności różnił się w poszczególnych segmentach statków. Największe straty wykazały statki w segmencie trawlerów dennych o długości od 24 do 40 metrów. Obliczona rentowność tych statków wyniosła -70% w 2004 r. oraz -19% w 2005 r. pozostałe segmenty statków poza trawlerami dennymi 12-24 m ora trawlerami pelagicznymi osiągnęły pozytywny wynik finansowy i rentowność w wysokości od 2% (statki poławiające netami) do nawet 43% (w przypadku nielicznej grupy trawlerów dennych do 12 m).

Tabela. Podstawowe wyniki ekonomiczne floty bałtyckiej.

| Dane | 2004 | | 2005 | | Zmiana |
|-------------------------------|----------------|-------------|----------------|-------------|-------------|
| | Tys. zł | Struktura % | Tys. zł | Struktura % | 2005/2004 |
| Paliwo i smary | 58 588 | 34 | 53 360 | 33 | -9% |
| Wynagrodzenia | 54 001 | 31 | 49 243 | 33 | -9% |
| Koszty zmienne – razem | 139 598 | 80 | 124 587 | 80 | -11% |
| Remonty i konserwacje | 11 209 | 6 | 10 236 | 6 | -9% |
| Koszty stałe – razem | 35 077 | 20 | 32 002 | 20 | -9% |
| Razem koszty | 174 675 | 100 | 156 589 | 100 | -10% |
| Przychody | 179 990 | | 164 131 | | -9% |
| Wynik finansowy brutto | 5 315 | | 7 542 | | |
| Rentowność | 3% | | 8% | | 5% |

Rentowność rybactwa śródlądowego.

Gospodarstwa rybackie prowadzące działalność w zakresie rybactwa śródlądowego zostały podzielone na cztery zasadnicze działy, a mianowicie:

1. obiekty chowu pstrąga,
2. ośrodki chowu karpia,
3. gospodarstwa stawowo – jeziorowe,
4. gospodarstwa jeziorowe.

Opłacalność poszczególnych form produkcji rybackiej jest bardzo zróżnicowany – wahając się od 18,00% w obiektach hodowli pstrąga, poprzez 10,39% w gospodarstwach stawowo – jeziorowych, 6,97% w gospodarstwach jeziorowych, po ujemny wynik finansowy w klasycznych ośrodkach chowu karpia (-2,98%). Wyróżniający się zdecydowany wskaźnik rentowności gospodarstw pstrągowych wymaga jednak ważnego komentarza. Wśród zbadanych ośrodków hodowli pstrąga zdecydowanie przeważają obiekty prywatne, w których prowadzenie księgowości różni się w zasadniczy sposób od księgowości w obiektach typu spółki z o.o., których tak wiele reprezentowanych jest wśród gospodarstw stawowo-jeziorowych, jeziorowych, czy karpionych. W przypadku wielu takich prywatnych ośrodków pstrągowych do kosztów ich działalności nie wlicza się na ogół płac właścicieli, a płace te są wliczane do kategorii zysku gospodarstwa. W ten sposób obliczony zysk brutto powinien być obniżony o kilka punktów procentowych. Uwaga ta nie przekreśla jednak wniosku, że w warunkach roku 2005 ośrodki hodowli pstrąga charakteryzowały się najwyższą wśród wyróżnionych podsektorów rybactwa śródlądowego rentownością.

Także inne wyliczone wskaźniki przemawiają za uznaniem produkcji pstrąga tęczowego za wysoce efektywną – oczywiście w warunkach roku 2005. Decyduje o tym także średni przychód na 1 zatrudnionego (186,32 tys. zł), wskaźnik zysku brutto na 1 zatrudnionego (28,428 tys. zł), a także wskaźnik rozwojowości na poziomie 6,88%.

Wśród gospodarstw uprawnionych do rybackiego użytkowania jezior, zdecydowanie w lepszej kondycji ekonomicznej są podmioty określone jako „jeziorowo-stawowe”, a więc te, które osiągają wyższe przychody z produkcji stawowej niż jeziorowej. Warto tu dodać, że są to w całości gospodarstwa prywatne, co oznacza, że ogólnie ujemny wynik finansowy gospodarstw typowo karpionych – oprócz takich obiektywnych czynników jak choroby ryb – wynika w znacznej mierze z faktu, że nie są to gospodarstwa w pełni lub w ogóle sprywatyzowane. Wynika stąd kolejny wniosek, iż należy dokonać jak najszybciej i pełnej prywatyzacji tego typu gospodarstw, bez względu na ich obecny status prawny.

Porównanie najważniejszych wskaźników o charakterze ekonomiczno-finansowym pomiędzy wyróżnionymi czterema formami produkcji ryb przedstawia w syntetycznej formie tabela 3. Godny odnotowania jest bardzo wysoki udział tzw. innych przychodów w gospodarstwach jeziorowo-stawowych i zwłaszcza jeziorowych, które w tej grupie gospodarstw osiągnęły w 2005 roku ponad 30% przychodów całkowitych. W tej grupie podmiotów także przychody ze sprzedaży zezwoleń na wędkowanie były najwyższe, stanowiąc aż 32,45% przychodów całkowitych. Wydaje się, że taka tendencja tzn. wzrostu rangi innych – często pozarybackich przychodów będzie w przyszłości wzrastać także w pozostałych grupach gospodarstw, chociaż będą one niewspółmiernie niższe niż w gospodarstwach jeziorowych, zważywszy chociażby na olbrzymie walory rekreacyjne jezior i związane z nimi znacznie większe możliwości osiągnięcia innych przychodów.

| Wskaźnik | Gospodarstwa pstrągowe | Gospodarstwa karpione | Gospodarstwa jeziorowo-stawowe | Gospodarstwa stawowe |
|---------------------------------|------------------------|-----------------------|--------------------------------|----------------------|
| Rentowność | 18,00% | -2,98% | 10,39% | 6,97% |
| Przychód/zatrudnionego | 186,32 tys. zł | 72,44 tys. zł | 101,70 tys. zł | 60,38 tys. zł |
| Zysk brutto/zatrudnionego | 28,43 tys. zł | -2,21 tys. zł | 9,57 tys. zł | 3,93 tys. zł |
| Wskaźnik rozwojowości | 6,88% | 6,80% | 3,17% | 4,54% |
| Udział prod. ryb w przychodach | 89,1% | 89,9% | 74,78% | 36,8% |
| Udział wędkarstwa w przychodach | 1,2% | 0,2% | 6,96% | 32,46% |
| Udział innych przychodów | 9,7% | 9,9% | 18,3% | 30,7% |
| Średnia cena 1 kg ryb | 8,09 zł | 8,04 zł | 6,49 zł | 6,88% |

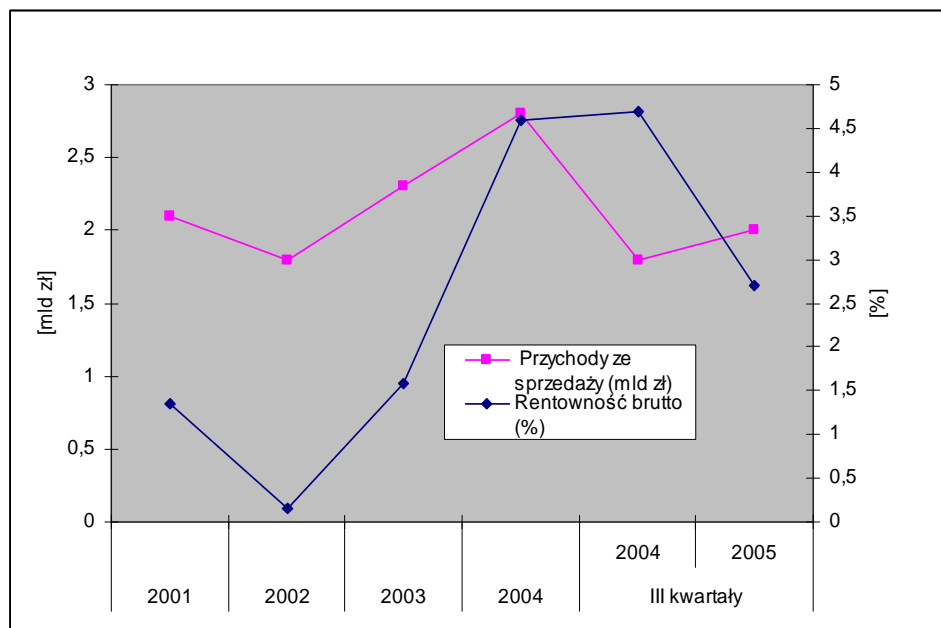
Rentowność przetwórstwa rybnego.

Przystąpienie Polski do UE spowodowało odwrócenie malejącej tendencji w produkcji przetwórstwa rybnego z lat 2002-2003. w 2004 r. nastąpił wzrost produkcji o 53 tyś. ton do poziomu ponad 300 tyś. ton, tj. o 21% w stosunku do roku poprzedniego. Przyrost produkcji

odnotowano we wszystkich grupach wyrobów. Natomiast największy przyrost produkcji nastąpił w grupie produktów mrożonych o ponad 26%.

Od 2003 r., według danych ze sprawozdań F-01, w przetwórstwie rybnym widoczny jest znaczny wzrost obrotów o około 30% w latach 2003 i 2004 oraz o 11% w III kwartałach 2005 r. Do 2004 r. rosła również rentowność, która w III kwartałach 2005 r. zmniejszyła się o połowę w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego (wykres 3.5).

Wykres 3.5. Wyniki finansowe zakładów przetwórstwa rybnego w latach 2000-2005



W 2004 r., według danych uzyskanych ze sprawozdań RRW-20, zakłady przetwórstwa rybnego osiągnęły zysk na sprzedaży w wysokości 100,8 mln zł, na działalności operacyjnej w wysokości 95,0 mln zł, a zysk brutto na działalności gospodarczej wyniósł 90,6 mln zł. Wartość dodana wytworzona w przetwórstwie rybnym wyniosła 422,5 mln zł. Rentowność sprzedaży wyniosła 4,0%, a rentowność brutto 3,6%. Blisko 45% zysku brutto wypracowały zakłady średnie o zatrudnieniu od 50 do 249 osób. Ich rentowność przekraczała średnią i wynosiła dla sprzedaży 5,7%, a brutto 4,5%. Najwyższą rentowność osiągnęły firmy najmniejsze zatrudniające do 9 osób. W tej grupie zakładów rentowność sprzedaży wyniosła 16%, a rentowność brutto 12,3%. Najmniej rentowne były zakłady największe, ich zysk brutto stanowił 2,2% osiągniętych przychodów. (tabela 3.5.)

Tabela. 3.5. Wyniki finansowe zakładów przetwórstwa rybnego w 2004 r. według wielkości zatrudnienia

| Wyszczególnienie | Kategoria zakładu wg | | | | Ogółem |
|---|----------------------|-------|--------|--------|--------|
| | <9 | 10-49 | 50-249 | >250 | |
| Przychody ze sprzedaży (mln zł) | 10,6 | 354,5 | 897,7 | 1252,7 | 2515,5 |
| w tym: sprzedaż produktów | 9,1 | 293,3 | 758,6 | 1126,8 | 2187,7 |
| sprzedaż materiałów i towarów | 1,3 | 58,0 | 136,8 | 128,1 | 324,2 |
| Koszty działalności operacyjnej (mln zł) | 8,9 | 333,5 | 846,4 | 1226,0 | 2414,7 |
| w tym: koszty wytworzenia sprzedanych produktów | 8,7 | 287,8 | 738,3 | 1122,2 | 2157,1 |
| wartość sprzedanych towarów i materiałów | 0,2 | 45,7 | 108,1 | 103,8 | 257,7 |
| Zysk (strata) na sprzedaży (mln zł) | 1,7 | 21,0 | 51,3 | 26,7 | 100,8 |

| | | | | | |
|---|--------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Pozostałe przychody operacyjne | 0,0 | 4,4 | 9,8 | 24,3 | 38,5 |
| Pozostałe koszty operacyjne | 0,4 | 5,7 | 14,7 | 23,5 | 44,3 |
| Zysk (strata) na działalności operacyjnej (mln zł) | 1,3 | 19,7 | 46,4 | 27,5 | 95,0 |
| Przychody finansowe | 0,0 | 5,2 | 11,3 | 24,4 | 40,9 |
| Koszty finansowe | 0,0 | 3,9 | 17,0 | 24,3 | 45,3 |
| Zysk (strata) brutto (mln zł) | 1,3 | 21,0 | 40,7 | 27,6 | 90,6 |
| Wartość dodana | 2,0 | 46,6 | 159,2 | 214,7 | 422,5 |
| Rentowność sprzedaży | 16,0% | 5,9% | 5,7% | 2,1% | 4,0% |
| Rentowność operacyjna | 12,3% | 5,6% | 5,2% | 2,2% | 3,8% |
| Rentowność brutto | 12,3% | 5,9% | 4,5% | 2,2% | 3,6% |

Rentowność produkcji poszczególnych grup asortymentów była silnie zróżnicowana. Najwyższą rentowność brutto, wynoszącą 6,6-6,7% charakteryzowała się produkcja ryb wędzonych, obróbka ryb świeżych, oraz produkcja ryb solonych. Rentowność brutto produkcji marynat oraz wyrobów garmażeryjnych była znacznie niższa i wynosiła 2,7-2,8%, a w zakładach, które wytwarzały różnorodne wyroby wynosiła tylko 1,1%. W tych ostatnich rentowność sprzedaży była ujemna i wynosiła -0,1%. Zyski z całokształtu działalności powstały dzięki osiąganym pozostałym przychodom. Nierentowna była produkcja konserw, a wskaźnik rentowności brutto wyniósł -1,3% (tabela 3.6.).

Tabela. 3.6. Wyniki finansowe zakładów przetwórstwa rybnego w 2004 r. według głównego asortymentu produkcji [mln zł]

| Wyszczególnienie | Kategoria zakładu wg głównego asortymentu produkcji | | | | | | | | Ogółem |
|---|---|--------------|-------------|-------------|----------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | garmaż | konserwy | marynaty | mrożone | różne produkty | solone | świeże | wędzone | |
| Przychody ze sprzedaży (mln zł) | 25,4 | 413,6 | 434,0 | 650,2 | 398,3 | 40,2 | 273,6 | 280,2 | 2515,5 |
| Sprzedaż produktów | 25,4 | 379,1 | 393,0 | 566,5 | 303,1 | 22,0 | 242,7 | 255,9 | 2187,7 |
| Sprzedaż materiałów i towarów | | 30,3 | 33,9 | 85,9 | 99,8 | 16,3 | 31,5 | 26,6 | 324,2 |
| Koszty działalności operacyjnej (mln zł) | 24,5 | 414,6 | 414,9 | 614,7 | 398,8 | 37,4 | 255,5 | 254,3 | 2414,7 |
| Koszty wytworzenia sprzedanych produktów | 24,1 | 389,1 | 384,8 | 545,6 | 316,5 | 26,0 | 236,3 | 234,7 | 2157,1 |
| Wartość sprzedanych towarów i materiałów | | 25,5 | 30,1 | 69,1 | 82,4 | 11,4 | 19,2 | 19,7 | 257,7 |
| Zysk (strata) na sprzedaży (mln zł) | 0,9 | -1,0 | 19,1 | 35,5 | -0,5 | 2,8 | 18,1 | 25,9 | 100,8 |
| Pozostałe przychody operacyjne | 0,5 | 7,8 | 6,2 | 5,5 | 10,2 | 0,2 | 6,6 | 1,5 | 38,5 |
| Pozostałe koszty operacyjne | 0,5 | 10,3 | 7,6 | 5,3 | 9,1 | 0,2 | 3,8 | 7,5 | 44,3 |
| Zysk (strata) na działalności operacyjnej (mln zł) | 0,9 | -3,5 | 17,7 | 35,7 | 0,6 | 2,8 | 20,9 | 19,9 | 95,0 |
| Przychody finansowe | 0,0 | 6,2 | 4,7 | 13,0 | 7,9 | 0,2 | 2,1 | 6,8 | 40,9 |
| Koszty finansowe | 0,2 | 7,9 | 10,5 | 9,5 | 4,0 | 0,3 | 4,6 | 8,3 | 45,3 |
| Zysk (strata) brutto | 0,7 | -5,2 | 11,9 | 39,2 | 4,5 | 2,7 | 18,4 | 18,4 | 90,6 |
| Wartość dodana | 4,6 | 68,0 | 76,6 | 103,6 | 50,6 | 5,5 | 53,6 | 60,4 | 422,5 |
| Rentowność sprzedaży (%) | 3,5% | -0,2% | 4,4% | 5,5% | -0,1% | 7,0% | 6,6% | 9,2% | 4,0% |
| Rentowność operacyjna (%) | 3,5% | -0,8% | 4,1% | 5,5% | 0,2% | 7,0% | 7,6% | 7,1% | 3,8% |
| Rentowność brutto | 2,8% | -1,3% | 2,7% | 6,0% | 1,1% | 6,7% | 6,7% | 6,6% | 3,6% |

| | | | | | | | | | |
|-----|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
| (%) | | | | | | | | | |
|-----|--|--|--|--|--|--|--|--|--|

Przetwórstwo rybne osiągnęło w 2004 r. rentowność sprzedaży brutto na poziomie 3,6%. Był to poziom wyższy od rentowności przetwórstwa mięsa, które osiągnęło rentowność w wysokości 1,29%, przetwórstwa mleka (2,95%) oraz łącznie przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego (2,05%).¹

Poziom rentowności zróżnicowany był w zależności od wielkości zakładu oraz głównego asortymentu produkowanego w zakładach. Najbardziej rentowne były zakłady najmniejsze oraz małe, odpowiednio 12,3% oraz 5,9%. Wraz ze wzrostem wielkości zakładu rentowność malała do 2,2% w przedsiębiorstwach największych zatrudniających ponad 250 pracowników.

Najwyższą rentowność sprzedaży brutto (9,2%) miały zakłady, w których dominowała produkcja ryb wędzonych, następnie ryb solonych (7,0%) oraz świeżych (6,6%). Nierentowna była produkcja konserw rybnych oraz produkcja zakładów nie mających dominującego profilu produkcji. Te zakłady mimo strat na sprzedaży, w ogólnym rozrachunku (po uwzględnieniu pozostałych przychodów) okazały się również rentowne.

Wysoki udział kosztów surowców (w większości pochodzących z importu) w kosztach produkcji, który przekraczał 60%, oraz znaczny udział przychodów z eksportu bezpośredniego (ponad 30%) w przychodach ze sprzedaży produktów powoduje, że przetwórstwo rybne jest wrażliwe na zmiany cen surowców na rynkach światowych oraz zmiany kursu walut. Wzrost cen surowców oraz silny złoty mogą spowodować pogorszenie rentowności przetwórstwa rybnego w przyszłości.

3. Główne wnioski pochodzące z realizacji działań w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006”.

Dnia 2 sierpnia 2004 roku rozpoczęto przyjmowanie wniosków o dofinansowanie realizacji projektu w zakresie wszystkich działań w ramach SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006”.

Priorytet 1. Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów.

Działanie 1.1. Złomowanie statków rybackich.

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 1.1. *Złomowanie statków rybackich* złożonych zostało 429 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy to 412492504,09 zł, co stanowi 98,56% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 377 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 356774188,6 zł (85,25% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 309 wniosków o płatność na kwotę 281495376,7 zł (67,26% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 279 płatności, przy czym kwota refundacji wynosi 250088800,03zł (59,76% limitu na lata 2004-2006). Z powodu osiągnięcia poziomu zakładanych wskaźników monitorowania działania (a nawet ich przekroczenia) dnia 2 marca 2006 r. zdecydowano o zaprzestaniu naboru wniosków do tego działania.

¹ J. Drózdź, Analiza stanu ekonomiczno-finansowego przemysłu spożywczego w latach 2003-2005, IERiGŻ, Warszawa 2005.

Stopień wykorzystania alokacji na lata 2004-2006 przeznaczonej na działanie **1.1. Złomowanie statków rybackich** był najwyższy wśród wszystkich działań SPO. Osiągnięcie wskaźników monitorujących zdecydowało o zakończeniu naboru wniosków o dofinansowanie w ramach tego działania.

Działanie 1.2. Przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia.

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 1.2. *Przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia* złożonych zostało 31 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 12547489,24zł, co stanowi 144,68% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 20 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 8687791,37zł (100,17% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 14 wniosków o płatność na kwotę 6031444,43 zł (69,55% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 9 płatności przy czym kwota refundacji wynosiła 3981419,30 (45,91% limitu na lata 2004-2006).

Działanie 1.3. Wspólne przedsięwzięcia.

Działanie nie zostało realizowane. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie funduszy strukturalnych, możliwość wykorzystania publicznych środków wspólnotowych na realizację działania 1.3. „Wspólne przedsięwzięcia” zakończyło się z dniem 31 grudnia 2004 roku. Do tego dnia w ramach działania podpisano 2 umowy o dofinansowanie realizacji projektu z beneficjentami. Beneficjenci wycofali się jednak następnie z tych umów. Z tego względu środki finansowe z tego działania zostały przesunięte do działania 1.1.

Priorytet 2. Odnowa i modernizacja floty rybackiej

Działanie 2.1. Budowa nowych statków rybackich

Działanie nie zostało realizowane. Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 2.2. *Modernizacja istniejących statków rybackich* złożonych zostało 17 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 413 844,24 zł, co stanowi 0,45% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 11 umów o dofinansowanie realizacji projektu na łączną kwotę 252 836,19 zł (0,27% limitu finansowego). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 7 wniosków o płatność na kwotę 80 622,80 zł (0,09% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 7 płatności, przy czym kwota refundacji wynosi 80 622,00 zł (0,09% limitu na lata 2004-2006).

Jednym z głównych powodów braku zainteresowania tym działaniem jest liczny udział beneficjentów w projektach związanych z działaniem 1.1. *Złomowanie statków rybackich* oraz to, że część kutrów była modernizowana w latach 90. Wielu właścicieli statków rybackich uważa działalność połowową za nierentowną w panujących warunkach ekonomicznych.

Niemniej jednak inwestycje poczynione przez właścicieli statków rybackich w zakresie Działania 2.2. przyczyniły się w pewnym zakresie do poprawy jakości surowca rybnego.

Priorytet 3. Ochrona i rozwój zasobów wodnych, chów i hodowla ryb, rybackie urządzenia portowe, przetwórstwo i rynek rybny, rybołówstwo śródlądowe

Działanie 3.1. Ochrona i rozwój zasobów wodnych

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 3.1. *Ochrona i rozwój zasobów wodnych* złożonych zostało 5 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 3 043 903,00 zł, co stanowi 6,69% limitu finansowego na lata 2004-2006) natomiast nie zawarto żadnej umowy o dofinansowanie realizacji projektu.

Niewielkie zainteresowanie działaniem 3.1. wynika przede wszystkim z konfliktu jaki występuje pomiędzy celami działania dotyczącymi budowy nowych lub też modernizacji istniejących urządzeń umożliwiających wędrówkę ryb dwuśrodowiskowych, a interesem ekonomicznym użytkowników piętrzeń przegradzających rzeki. Kolejny powód stanowi brak możliwości pre-finansowania inwestycji. Sytuacja ta zmusza beneficjentów do kredytowania realizowanych działań, co stwarza dodatkowe koszty, jako że obsługa kredytu oraz jego oprocentowanie nie może być traktowane jako koszt kwalifikowalny. Wprowadzenie systemu pre-finansowania jest warunkiem zgłaszania do finansowania dużych projektów inwestycyjnych, takich jak modernizacja nabrzeża, budowa przepławek i sztucznych raf, w szczególności, gdy beneficjentami pozostają samorządy lokalne nie mające własnych środków wystarczających na finansowanie inwestycji.

Działanie 3.2. Chów i hodowla ryb

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 3.2. *Chów i hodowla ryb* złożonych zostało 145 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy to 38353441,69 zł, co stanowi 61,00% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 55 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 17335514,72zł (27,57% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 26 wniosków o płatność na kwotę 3530687,74zł (5,62% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 8 płatności, przy czym kwota refundacji wynosi 895642,9zł (1,42% limitu na lata 2004-2006).

Beneficjenci pozytywnie oceniają wpływ uzyskanych środków na konkurencyjność i zwiększenie wartości dodanej produktów. Szacując zysk, jaki uzyskano w wyniku inwestycji finansowanych z działania 3.2. deklarowano średni wzrost dochodów o 40%.

Działanie 3.3. Rybacka infrastruktura portowa

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 3.3. *Rybacka infrastruktura portowa* złożonych zostało 17 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 61 473 899,68 zł, co stanowi 55,79% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 13 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 23 197 070,65 zł (21,05% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 3 wnioski o płatność na kwotę 345 402,98 zł (0,31% limitu na lata 2004-2006).

Inwestycje realizowane w ramach działania **3.3. Rybacka infrastruktura portowa** przyczynią się do poprawy jakości procesów produkcyjnych oraz poprawią komfort pracy osób zaangażowanych w obsługę operacji przeładunkowych w portach rybackich, w tym armatorów statków rybackich. Działania te niewątpliwie pozytywnie wpłyną na utrzymanie rybołówstwa o charakterze lokalnym oraz poprawią warunki pracy rybaków przybrzeżnych. Większość złożonych wniosków o dofinansowanie działań w ramach działania 3.3. dotyczyła inwestycji tylko w określonej części infrastruktury portowej np. przebudowy dróg portowych, instalacji zbiorników do odbioru wód zaolejonych, doposażenia warsztatów portowych itp.

Działanie 3.4. Przetwórstwo i rynek rybny

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 3.4. *Przetwórstwo i rynek rybny* złożonych zostało 118 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy to 177078521,69zł, co stanowi 230,05% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 52 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 36264473,05zł (48,34% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 29 wniosków o płatność na kwotę 5895451,7zł (7,86% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 13 płatności, przy czym kwota refundacji wynosi 1245552,70zł (1,66% limitu na lata 2004-2006).

Popularność działania **3.4. Przetwórstwo i rynek rybny** sprawiła, że wartość złożonych wniosków o dofinansowanie realizacji projektu 2,5-krotnie przekroczyła wartość alokacji w tym działaniu. Przyczyny tak ogromnego zainteresowania tym działaniem to szybki rozwój sektora przetwórstwa. W związku z tym dokonano realokacji ok. 13 mln 230 tys. € na dofinansowanie inwestycji w ramach tego działania.

Działanie 3.5. Rybołówstwo śródlądowe

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 3.5. *Rybołówstwo śródlądowe* złożonych zostało 7 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 178 065,40 zł, co stanowi 18,13% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 3 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 44 587,77 zł (4,54% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 3 wnioski o płatność na kwotę 44 507,77 zł (4,53% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 1 płatność przy czym kwota refundacji wynosi 2 557,37 zł (0,26% limitu na lata 2004-2006).

Powodem niskiego zainteresowania wsparciem w ramach działania **3.5. Rybołówstwo śródlądowe** okazał się stopień skomplikowania procedur związanych z przygotowaniem wniosku. Trudności z wypełnieniem formularza wniosku zmuszały beneficjentów do korzystania z usług firm konsultingowych, co generowało dodatkowe koszty ponoszone przez beneficjentów.

Priorytet 4 Inne działania

Działanie 4.1. Rybołówstwo przybrzeżne

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 4.1. *Rybołówstwo przybrzeżne* złożonych zostało 5 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 2 147 115,00 zł, co stanowi 6,88% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 2 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 360 138,00 zł (1,15% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 1 wniosek o płatność na kwotę 237 738,65 zł (0,76% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 1 płatność w wysokości 237 738,65 zł (0,76% limitu na lata 2004-2006).

Działanie 4.2. Działania społeczno-ekonomiczne

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach Działania 4.2. Działania społeczno-ekonomiczne złożonych zostało 1209 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy to 53922615,04zł, co stanowi 36,15% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 1074 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 47766225,54zł (30,02% limitu finansowego na lata 2004-2006), co w przypadku tego działania jest równoznaczne ze złożeniem wniosku o płatność oraz przejściem etapu autoryzacji wniosku o płatność. Zrealizowano 1044 płatności, przy czym kwota refundacji wynosi 34436610,31zł (23,09% limitu na lata 2004-2006).

Operacja 4.2.1. Trwałe zaprzestanie wykonywania zawodu przez rybaka

Do dnia 10 marca 2006 w ramach operacji 4.2.1. złożonych zostało 75 wniosków o dofinansowanie oraz podpisano 57 umów, będącymi jednocześnie wnioskami o płatność. Zdecydowana większość beneficjentów operacji 4.2.1. wraz ze skorzystaniem ze środków przeszła na rentę lub emeryturę. Wszyscy badani przekroczyli 55 rok życia. Oceniając wysokość otrzymywanej pomocy finansowej ok. 2/3 pozytywnie wypowiadało się o jej wysokości, akceptując otrzymywane środki..

Operacja 4.2.2. Utrata miejsca pracy na statku rybackim

Operacja **4.2.2. Utrata miejsca pracy na statku rybackim** skierowana jest do rybaków, którzy utracili miejsce pracy w wyniku trwałego wycofania statku rybackiego. Otrzymana rekompensata jest związana z zaniechaniem pracy w zawodzie rybaka przez 12 miesięcy. W przypadku wcześniejszego podjęcia pracy, uzyskaną pomoc trzeba zwrócić, proporcjonalnie do czasu podjęcia pracy. Jak pokazują wyniki badań ewaluacyjnych zdecydowana większość badanych beneficjentów po otrzymaniu środków nie pracowało. Niecałe 10% deklarowało powrót do zawodu rybaka, przed upływem 12 miesięcy od rozpoczęcia otrzymywania środków. Jako przyczyny takiego stanu rzeczy wymieniano trudną sytuację finansową oraz brak możliwości znalezienia pracy w innym niż dotychczas wykonywanym zawodzie.

Operacja 4.2.3. Przekwalifikowanie zawodowe rybaków lub podjęcie przez nich okołorybackiej działalności gospodarczej

W ramach tej operacji pomoc finansowa jest udzielana na przekwalifikowanie zawodowe rybaków lub na podjęcie działalności gospodarczej poza rybołówstwem morskim. Od momentu rozpoczęcia wdrażania SPO do dnia 10 marca 2006 nie złożono ani jednego wniosku o dofinansowanie projektu w ramach operacji 4.2.3.

Operacja 4.2.4. Nabycie własności statku rybackiego

Od momentu rozpoczęcia wdrażania SPO do dnia 10 marca 2006 nie złożono ani jednego wniosku o dofinansowanie projektu w ramach operacji 4.2.4.

Działanie 4.3. Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 4.3. *Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne* złożonych zostało 29 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 2 717 480,27 zł, co stanowi 12,79% limitu finansowego), zawarto 17 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 657 481,57 zł (3,09% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 14 wniosków o płatność na kwotę 570 364,74 zł (2,68% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 9 płatności, przy czym kwota refundacji wynosi 99 102,95 zł (0,47% limitu na lata 2004-2006).

Istnieje duża potrzeba na realizację działań promocyjnych w Polsce. Promocja i marketing ryb i produktów rybnych w Polsce są ciągle słabo rozwinięte, dlatego też dofinansowanie np. udziału przedsiębiorców w targach przetwórstwa rybnego, badania konsumentów etc. może mieć bardzo dobry wpływ na promocję spożycia ryb. Natomiast podstawowym problemem, z którym zetknęli się beneficjenci realizujący projekty w tym działaniu, i który przekłada się częściowo na brak zainteresowania innych podmiotów uczestnictwem w tym działaniu, okazał się zbyt wąski wachlarz kategorii kosztów uznawanych za kwalifikowane oraz zbyt niski, zdaniem beneficjentów, stopień refundacji poniesionych kosztów (40%). Ponadto wymogi formalne związane z uzyskaniem dofinansowania oraz brak możliwości reklamowania własnej marki podczas realizowanych w ramach projektu imprez stanowią,

wg beneficjentów, czynnik zmniejszający atrakcyjność działania w grupie docelowej. Na podstawie zebranych informacji można stwierdzić, że działanie nie spełniło w pełnym zakresie celu, jakim jest zwiększenie sprzedaży produktów rybnych.

Działanie 4.4. Działania organizacji obrotu rynkowego

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 4.4. *Działania organizacji obrotu rynkowego* złożonych zostało 8 wniosków o dofinansowanie projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 1 799 965,80 zł, co stanowi 69,18% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 5 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 1 668 744,60 zł (64,14% limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci złożyli 4 wnioski o płatność na kwotę 570 895,86 zł (21,94% limitu na lata 2004-2006), zrealizowano 1 płatność, przy czym kwota refundacji wynosi 91 380,15 zł (3,51% limitu na lata 2004-2006).

Analiza wdrażania działania **4.4. Działania organizacji obrotu rynkowego** pokazuje wysokie zapotrzebowanie na projekty finansowane w ramach tego działania. Działalność organizacji producentów ryb jest nowym zjawiskiem w rybołówstwie polskim. Pomoc finansowa dostępna w ramach tego działania została wykorzystana przez nowopowstałe organizacje producenckie na sfinansowanie części kosztów administracyjnych związanych z założeniem biura i obsługą administracyjną organizacji. Stanowi ona poważny wkład finansowy umożliwiający pokrycie znacznej części kosztów działania. Przyznana pomoc nie wpłynęła na stabilizację rynku rybnego z uwagi na zbyt krótki okres funkcjonowania organizacji producenckich.

Działanie 4.5. Czasowe zawieszenie działalności i inne rekompensaty finansowe

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 4.5. *Czasowe zawieszenie działalności i inne rekompensaty finansowe* złożonych zostało 245 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy to 4903235,16 zł, co stanowi 31,95% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 230 umów o dofinansowanie realizacji projektu na łączną kwotę 3019484,55zł (19,67% limitu finansowego na lata 2004-2006), co w przypadku tego działania jest równoznaczne ze złożeniem wniosku o płatność oraz przejściem etapu autoryzacji wniosku o płatność. Zrealizowano 229 płatności, przy czym kwota refundacji wynosi 3002372,75zł (19,56% limitu na lata 2004-2006).

W przypadku działania **4.6. Działania innowacyjne i inne** zauważyć należy, że wprowadzenie nowych technologii w połowach i przetwórstwie ryb stanowi kluczowy element umożliwiający funkcjonowanie w dłuższej perspektywie polskich producentów zarówno na rynku wewnętrznym jak i na rynkach europejskich. Projekty wdrażane w ramach działania 4.6. zakładają m.in.. wprowadzenie technologii wpływających na jakość produktów trafiających na rynek. Realizacja takich projektów umożliwia utrzymanie wymaganych standardów, a co za tym idzie, przełamuje jedną z barier ograniczającą ekspansję rodzimych producentów na rynkach wspólnoty.

Działanie 4.6. Działania innowacyjne i inne

Według danych na dzień 10 marca 2006 roku w ramach działania 4.6. *Działania innowacyjne i inne* złożonych zostało 20 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (kwota wnioskowanej pomocy: 16 095 556,30 zł, co stanowi 45,27% limitu finansowego na lata 2004-2006), zawarto 9 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 6 205 673,00 zł (17,45%

limitu finansowego na lata 2004-2006). Do 10 marca 2006 roku beneficjenci nie złożyli wniosków o płatność.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę powyższe analizy i wyniki badań, należy stwierdzić, że postępy w realizacji poszczególnych działań i operacji w ramach SPO wskazują na bardzo dużą rozbieżność w popularności poszczególnych działań wśród beneficjentów. Z jednej strony występują działania takie jak 2.1. lub 2.3, gdzie nie został złożony ani jeden wniosek, a drugiej strony w ramach działania 3.4. wartość złożonych wniosków o dofinansowanie projektu przekroczyła planowaną alokację o ok. 33%. Należy jednakże podkreślić, że ogólne wykorzystanie alokacji na cały SPO na lata 2004-2006 nie przekracza poziomu dostępnej alokacji (61,1% alokacji na lata 2004-2006) co plasuje SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006” na najniższym miejscu pośród funduszy strukturalnych pod względem wykorzystania alokacji. Pomimo iż poziom wykorzystania środków w odniesieniu do dostępnej alokacji w SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006” jest wysoki w porównaniu z innymi programami operacyjnymi, należy zauważyć, iż poziom dokonanych wydatków nie jest równomierny.

4. Analiza SWOT sektora.

3.1. Mocne strony sektora:

- dostęp do zasobów ryb morskich i słodkowodnych,
- liczne porty i przystanie rybackie,
- flota rybacka przystosowana do prowadzenia zróżnicowanej działalności połowowej,
- wykwalifikowana kadra rybacka,
- proekologiczny i regionalny charakter rybołówstwa i akwakultury,
- gospodarka rybacka na wodach śródlądowych służąca zachowaniu bioróżnorodności,
- długa tradycja polskiego sektora rybołówstwa, baza historyczna,
- branżowe zaplecze naukowo-badawcze,
- w dużej mierze zmodernizowane zakłady przetwórcze,
- wysoka jakość przetworów rybnych (produktów rybołówstwa).

3.2. Słabe strony sektora

- flota rybacka wymagająca odnowy, modernizacji i restrukturyzacji,
- sezonowość dostępu do surowca krajowego,
- wysoka kapitałochłonność inwestycji,
- brak zorganizowanego systemu promocji ryb i produktów rybnych
- przestarzała infrastruktura w portach i przystaniach rybackich lub jej brak,
- słaba atrakcyjność zawodu rybaka,

3.3. Szanse:

- wzrost spożycia ryb i produktów rybnych,
- rozwój organizacji rynku rybnego w Polsce,
- możliwość rozwoju rybołówstwa związany z rosnącymi potrzebami społeczeństwa w dziedzinie rekreacji,
- rosnące zapotrzebowanie na materiał zarybieniowy,
- chłonny rynek krajowy i europejski na ryby i produkty rybne,
- rozwinięcie systemu promocji produktów rybnych,
- zmiana preferencji konsumenckich.
- Poprawa kanałów dystrybucji i systemów logistycznych

3.4. Zagrożenia:

- zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
- brak środków na finansowanie i pre finansowanie,
- ograniczenia w dostępie do surowca,
- pogorszenie stanu zasobów,
- problem kłusownictwa w rybactwie śródlądowym.

4.1 Strategia rozwoju sektora.

Cel generalny.

Generalnym celem polskiej polityki rybackiej jest trwała obecność gospodarki rybnej i przetwórstwa rybnego w gospodarce narodowej poprzez poprawę efektywności sektora rybackiego, jego konkurencyjności oraz racjonalną gospodarkę żywymi zasobami wód.

Cele szczegółowe.

Celami szczegółowymi są :

- utrzymanie obecnego lub zwiększenie poziomu zatrudnienia w gospodarce rybnej,
- uzyskanie równowagi pomiędzy nakładem połowowym, a dostępnymi i odtwarzalnymi zasobami ryb,
- Restrukturyzacja, odnowa i modernizacja floty, a także redukcja nakładu połowowego,
- ustabilizowane funkcjonowanie rybołówstwa przybrzeżnego w mikro społecznościach nadmorskich,
- funkcjonowanie akwakultury zgodne z założeniami wspólnej polityki rybackiej oraz zintegrowanie akwakultury z programami rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwój rynku rybnego oraz wzrost konsumpcji produktów rybnych na rynku krajowym,
- działania społeczno-ekonomiczne związane z restrukturyzacją floty,
- zwiększenie konkurencyjności przetwórstwa rybnego.

Cel służący utrzymaniu równowagi pomiędzy nakładem połowowym, a dostępnymi i odtwarzalnymi zasobami ryb będzie realizowany, przede wszystkim poprzez modernizację i odnowę floty rybackiej, redukcję nakładu połowowego w stosunku do zasobów, lecz także czasowe wycofanie z działalności połowowej statków rybackich czy regulowane zawieszenie połowów.

Modernizacja i odnowa części floty pozostającej w eksploatacji powinna służyć ochronie środowiska naturalnego i uwzględniać ekonomiczne i społeczne skutki działalności rybołówczej oraz bezpieczeństwa pracy na statku rybackim.

Celem modernizacji portów i przystani rybackich jest unowocześnienie infrastruktury portowej obejmujące usprawnienie operacji wyładunkowych, poprawę warunków rozładunku i przechowywania połowu, usprawnienie warunków do prowadzenia pierwszej sprzedaży ryb.

Należy dążyć do zachowania istniejących przystani rybackich i poprawy infrastruktury jako integralnych elementów dziedzictwa kulturowego obszarów zależnych od rybołówstwa przybrzeżnego mogących przyczynić się do ich rozwoju.

W celu poprawy funkcjonowania akwakultury, zgodnie z wymogami wspólnej polityki rybackiej, należy między innymi unowocześniać i rozwijać bazę produkcyjną, zwiększać wielofunkcyjność gospodarstw rybackich (produkcja rybacka, ochrona środowiska, eko – turystyka, wędkarstwo), promować retencjonowanie wody i zachowanie bioróżnorodności organizmów wodnych, rozwijać organizację nowoczesnego rynku produktów akwakultury. Ponadto należy zintegrować akwakulturę z programami rozwoju terenów wiejskich.

Ustabilizowane funkcjonowanie rybołówstwa przybrzeżnego nastąpi głównie poprzez wspieranie lokalnych społeczności rybackich, zachowanie tradycyjnego rybołówstwa przybrzeżnego i jego walorów, wzrost aktywności gospodarczej obszarów zależnych od rybołówstwa.

Zwiększenie konkurencyjności przetwórstwa rybnego nastąpi poprzez poprawę warunków technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarno-higienicznych obiektów, urządzeń i produkcji oraz wprowadzenie nowych technik i technologii, przy równoczesnym przestrzeganiu wymogów weterynaryjnych, sanitarnych i ochrony środowiska.

Dla osiągnięcia celów szczegółowych niezbędne jest prowadzenie monitoringu naukowego i bieżącej oceny realizowanych działań. Niezbędne są także projekty naukowo – badawcze i pilotażowe do wypracowania nowych rozwiązań i poprawy efektywności podejmowanych działań. Główne projekty powinny dotyczyć: wpływu na środowisko, lepszego wykorzystania surowca, zachowania bioróżnorodności, selektywności narzędzi połowowych, identyfikowalności produktów rybnych oraz dywersyfikacji obszarów zależnych od rybołówstwa.

Wskaźniki realizacji programu.

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|------------|--|--|--|
| Wskaźnik 1 | Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów | <ul style="list-style-type: none"> Ilość statków 955 GT statków 30 445 kW statków 103 551 | (Np. zmniejszenie nakładu połowowego o 6%) <ul style="list-style-type: none"> Ilość statków 898 GT statków 28 618 kW statków 97 338 |
| Wskaźnik 2 | Ilość miejsc pracy w sektorze rybackim | <ul style="list-style-type: none"> w sektorze 20 500 w rybołówstwie 3500 w przetwórstwie 13500 w akwakulturze 3500 | (Np. zmniejszenie ilości miejsc pracy o 15%) <ul style="list-style-type: none"> w sektorze 23 575 w rybołówstwie 3500 -6% czyli $3500 - (57 \cdot 5) = 3245$ w przetwórstwie 15525 w akwakulturze 4550 |
| Wskaźnik 3 | Konkurencyjność (zmniejszenie kosztów produkcji w %, zwiększenie produktywności w %, rentowność) | <ul style="list-style-type: none"> w sektorze w rybołówstwie w przetwórstwie w akwakulturze | Np. zmniejszenie kosztów produkcji o 10% Np. zwiększenie rentowności o 20% |

W celu zapewnienia rozwoju rybołówstwa w latach 2007-2013 i realizacji celów strategicznych, niezbędne jest podjęcie działań w następujących obszarach priorytetowych:

1. Zrównoważonej eksploatacji zasobów rybackich,
2. Podaży i równowagi rynkowej,
3. Zrównoważonego rozwoju akwakultury,

4. Rozwoju i konkurencyjności sektora,
5. Kapitału ludzkiego oraz terytorialnego wymiaru polityki rybackiej,
6. Ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska wodnego,
7. Właściwego zarządzania polityką rybacką.

Obszary realizacji celów

Zrównoważona eksploatacja zasobów rybackich

- Odbudowa i zarządzanie zasobami,
- Regulacja połowów poprzez dostosowanie nakładu połowowego,
- Ochrona i zachowanie zasobów,
- Selektywność narzędzi połowów i technik przyjaznych środowisku oraz zwiększających jego ochronę,
- Zagospodarowanie całkowitego połowu, także gatunków niechcianych,
- Naukowy monitoring morskich zasobów rybackich.

Skuteczna ochrona zasobów ryb może być osiągnięta dzięki właściwemu zarządzaniu poszczególnymi gatunkami ryb. Ochrona zasobów poprzez skuteczne zarządzanie, winna następować przy szczególnym uwzględnieniu stanu zasobów i być bezwzględnie ujęta w wieloletniej perspektywie. Plany te powinny być oparte na analizie naukowo-badawczej kondycji zasobów gatunków ryb opracowanej według jednoznacznej metodologii przyjętej we współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi państw Morza Bałtyckiego.

Wieloletnie plany zarządzania zasobami ryb gwarantują zwiększenie zrównoważonego wykonywania rybołówstwa oraz przyczynią się bezpośrednio do stabilizacji wykonywania rybołówstwa. Dzięki temu możliwe będzie uniknięcie negatywnych skutków wynikających z drastycznych zmian wielkości dostępnych kwot połowowych.

Należy utworzyć długookresowe plany zarządzania zasobami po to, aby armatorzy statków mogli planować swoją aktywność połowową. Celem jest również poprawa doradztwa naukowego, a także poprawa systemu zbierania danych, które są podstawą do przygotowywania doradztwa.

Wieloletnie plany zarządzania gatunkami będą narzędziem uzyskania równowagi pomiędzy nakładem połowowym, a dostępnymi zasobami ryb nie tylko poprzez dostosowanie nakładu połowowego do zasobów, lecz także modernizację i odnowę floty rybackiej, czasowe wycofanie z działalności połowowej statków rybackich czy także przez regulowane zawieszenie połowów.

Kontynuowany będzie proces dostosowania potencjału połowowego do zasobów, wzmocnienie ochrony zasobów wodnych. Zrównoważona eksploatacja zasobów może zostać osiągnięta również przez dostosowanie ilości statków rybackich do wielkości przyznawanych kwot połowowych w poszczególnych segmentach floty rybackiej, w tym również poprzez trwałe wycofanie statków rybackich z działalności połowowej.

Nadmierna liczba statków rybackich powoduje nadmierną eksploatację żywych zasobów morza i powoduje niską opłacalność połowów, natomiast zbyt mała ilość statków rybackich, na przykład w segmencie połowów ryb pelagicznych, powoduje brak możliwości pełnego wykorzystania przyznanych limitów połowowych.

Wzmocnione zostanie wsparcie dla działań na rzecz zwiększenia selektywności narzędzi połowowych. Zwiększenie selektywności narzędzi połowowych walczy przyczyni się do spadku przyłówów niepożądanych gatunków lub osobników młodocianych (*juveniles*), zapobiegając śmiertelnej dla "przyłowionych" ryb praktyce wyrzucania ich za burtę.

Należy wprowadzić uregulowania służące zachowaniu na pokładach statków i dostarczenia do właściwych portów całego obiektu połowu. Zachowanie całego obiektu połowu będzie elementem zmniejszającym rzeczywistą śmiertelność połowową, a tym samym służyć będzie ochronie zasobów.

Wieloletnie plany zarządzania zasobami gatunkami ryb mogą uwzględniać prowadzenie zarybień w celu ochrony i rozwoju zasobów. Wprowadzenie w życie wieloletnich planów zarządzania gatunkami musi zostać wsparte publiczną pomocą finansową.

Podaż i równowaga rynkowa

- Zapewnienie dostaw surowca dla przemysłu rybnego,
- Podaż produktów rybnych na cele konsumpcyjne,
- Podaż produktów rybnych na cele przemysłowe,
- Równowaga pomiędzy podażą a popytem,
- Dostęp do łowisk i zasobów rybackich poza wodami Wspólnoty,
- Przejrzystość rynkowa i swobodny obrót produktami rybnymi,
- Poprawa jakości i bezpieczeństwa produktów rybnych,
- Rozwój promocji produktów rybnych.

W celu zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania gospodarki rybnej, kluczowe jest usprawnienie funkcjonowania rynku rybnego w Polsce.

W celu zapewnienia równowagi rynkowej niezbędny jest tworzenie się i rozwój organizacji producentów rybnych oraz uregulowanie funkcjonowania systemu pierwszej sprzedaży, będącej pierwszym ogniwem właściwie zorganizowanego rynku. Działania te mają przynieść w efekcie poprawę i stabilizację jakości surowców rybnych, zwłaszcza bałtyckich, a także uregulowanie rynku oraz zapewnienie przejrzystości rynkowej.

W celu zachowania jak najlepszej jakości towarów należy poprawić możliwości dystrybucji surowca i przetworów rybnych. Należy dążyć do skrócenia łańcucha logistycznego dostaw produktów rybnych do konsumenta.

Realizacja tego celu może zostać osiągnięta przede wszystkim poprzez poprawę jakości produktów rybnych ze szczególnym uwzględnieniem zachowania standardów UE, zwiększenie udziału w rynku żywności produktów rybnych mających istotne znaczenie dla żywienia człowieka. Dla zachowania najwyższej jakości produktów rybnych szczególne znaczenie ma skrócenie czasu dostaw produktów do konsumenta.

W celu zapewnienia stałego i pewnego źródła surowca dla przetwórstwa ryb należy stworzyć korzystne warunki do zawierania długoterminowych umów pomiędzy dostawcami surowca a przetwórcami.

Niezbędne jest przeprowadzanie cyklicznych badań rynkowych, w celu dostosowania produktów przetwórstwa rybnego do potrzeb rynku. Należy dążyć do zwiększenia udziału polskich produktów w ramach rynku rybnego, poprzez podniesienie ich atrakcyjności.

Surowiec na cele konsumpcyjne może zostać zapewniony również poprzez umożliwienie podmiotom prowadzącym działalność połowową dostępu do łowisk i zasobów rybackich na wodach Wspólnoty i poza nimi.

Poprzez wprowadzenie uregulowań służących zachowaniu na pokładach statków i dostarczenia do właściwych portów całego obiektu połowu, w ramach ustalonego maksymalnego limitu przyłowu, nastąpi zapewnienie dostaw surowca rybnego na cele przemysłowe, co pośrednio przyczyni się do zmniejszenia ilości ukierunkowanych połowów „paszowych”. Należy stworzyć warunki do rozwoju przemysłu produkującego pasze w oparciu o surowiec rybny.

Zapewnienie jakości produktów rybnych nastąpi poprzez poprawę monitorowania jakości tych produktów w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego dla konsumentów. Kolejnym istotnym działaniem jest zapewnienie pełnej identyfikowalności produktów rybnych.

Prowadzona zostanie w szerokim zakresie promocja ryb i produktów rybnych w Polsce. W tym celu należy realizować długoterminową strategię promocji ryb i produktów rybnych..

Niezbędne jest dofinansowanie do akcji edukacyjnych i promocyjnych w mediach - zarówno podmiotów indywidualnych, jak i organizacji prowadzących kampanie promujące sektor rybacki np. kampanie promocyjne ryb oraz poszczególnych gatunków, w celu ich popularyzacji oraz zwiększenia sprzedaży/ konsumpcji. Przykładowym działaniem może być wsparcie cyklicznie organizowanych targów ryb i produktów rybnych POLFISH, mających na celu promowanie ryb i produktów rybnych, czy organizowanie nowych wystaw, akcji edukacyjnych.

Rozwój akwakultury

- Rozwój akwakultury,
- Proekologiczne, ukierunkowane na rekreację działania w obrębie rybołówstwa śródlądowego i akwakultury,
- Działania poprawiające jakość wody w chowie i hodowli,
- Zróżnicowanie profilu hodowlanego gospodarstw rybackich,
- Działania w zakresie poprawy zdrowotności ryb,
- Poprawa stosunków wodnych poprzez zwiększenie retencji (budowa stawów hodowlanych),
- Wsparcie projektów podnoszących wartość dodaną produktów akwakultury.

Rozwój chowu i hodowli ryb pozostaje w ścisłej ekonomicznej zależności ze stanem i perspektywami rozwoju rynku produktów rybnych. Rozwój ten jest szczególnie pożądanym ze względów społecznych. Inwestycje w zakresie chowu i hodowli ryb przyczyniają się do utrzymania lub wzrostu zatrudnienia, przede wszystkim na terenach zależnych od rybołówstwa śródlądowego lub historycznie związanych z wykonywaniem rybactwa śródlądowego. Rozwój ten powinien być jednak oparty o rachunek ekonomiczny. Należy zapewnić, aby miał trwały charakter w wymiarze czasowym i ekonomicznym oraz przyczynił się do racjonalnego korzystania ze środowiska.

Zasadniczymi celami podejmowanych działań w zakresie zrównoważonego rozwoju akwakultury są:

- 1) zwiększenie ekonomicznego znaczenia chowu i hodowli poprzez stworzenie warunków dla poprawy rentowności prowadzenia chowu i hodowli ryb oraz zachowania lub wzrostu liczby osób zatrudnionych w chowie i hodowli ryb,
- 2) wsparcie projektów dostosowujących zdolności i warunki produkcyjne w obiektach chowu i hodowli ryb do przewidywanych potrzeb rozwijającego się rynku rybnego oraz rybołówstwa rekreacyjnego,
- 3) wsparcie zamierzeń inwestycyjnych i organizacyjnych, które przyczynią się do poprawy oddziaływania obiektów chowu i hodowli ryb na środowisko,
- 4) wsparcie tradycyjnych form prowadzenia chowu i hodowli ryb, które przyczyniają się do zachowania wartości krajobrazu i ochrony zasobów przyrody.
- 5) zapewnienie warunków do wdrożenia w chowie i hodowli ryb najwyższych standardów w zakresie zdrowotności ryb i jakości produktów chowu i hodowli ryb,
- 6) wsparcie projektów poprawiających retencjonowanie wód, w tym budowy stawów rybnych.

- 7) wsparcie projektów poprawiających jakość produktów, m.in. projektów dotyczących punktów pierwszej sprzedaży ryb na obiektach chowu i hodowli.

Rozwój i konkurencyjność sektora

- Średnioterminowy rozwój rybołówstwa morskiego, z uwzględnieniem konkurencyjności floty wspólnotowej, w szczególności w rybołówstwie przybrzeżnym,
- Pełne wykorzystanie całości połowów, modernizacja na pokładach statków, wyposażenie statków i warunki przechowywania obiektu połowu,
- Poprawa wyposażenia, warunków wyładunku, pakowania, przechowywania na lądzie i transportu, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania łańcucha chłodniczego od połowu do sprzedaży produktów,
- Rybołówstwo śródlądowe,
- Długoterminowy rozwój przetwórstwa rybnego,
- Średnioterminowy rozwój rynku rybnego,
- Polityka innowacyjności, badań, certyfikacji, jakości etykietowania i rozwój produktów lub wartości dodanej produktów,
- Analizy ekonomiczne podmiotów gospodarczych w zakresie całego sektora,
- Ochrona konsumenta i informacja.

Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju powinny przyczynić się do dostosowania podaży produktów rybnych do potrzeb i oczekiwań uczestników rynku rybnego, utrzymania rentowności sektora oraz poprawy lub zmniejszenia wpływu działalności na środowisko.

Zwiększenie konkurencyjności sektora będzie możliwe poprzez modernizację i odnowę floty rybackiej. Modernizacja i odnowa części floty pozostającej w eksploatacji powinna uwzględniać aspekty ochrony środowiska naturalnego, ekonomiczne i społeczne aspekty działalności rybołówczej oraz prowadzić do poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy załogi na morzu.

Podstawowym czynnikiem decydującym o tych aspektach rybołówstwa jest stan i sprawność silnika głównego, co zależy od jego wieku eksploatacyjnego.

Odnowa floty min. przez wymianę silników na nowe istotnie zmniejszy ryzyko zanieczyszczenia naturalnego środowiska morskiego bardzo niebezpiecznymi substancjami ropopochodnymi. W kontekście spójności WPRyb. z prowadzoną przez UE polityką konsekwentnej redukcji zanieczyszczenia powietrza spalinami silnikowymi jest to szczególnie istotne.

Poza tym sprawność i niezawodność silnika gwarantuje bezpieczeństwo pracy na morzu statku rybackiego, operującego często w warunkach sztormowych.

Umożliwienie przyznania pomocy finansowej na odnowę i modernizację floty obejmującej także wymianę silników tak jak to miało miejsce przez wejściem w życie rozporządzenia Rady Nr 2371/2002, jest także wzmocnieniem ekonomicznego aspektu wykonywania rybołówstwa. Nowe czy zmodernizowane statki mające nowoczesne silniki charakteryzują się zmniejszonym zużyciem paliwa w stosunku do użytkowanych starszych ich typów. Wielkość zużycia paliwa jest podstawowym czynnikiem wpływającym na rentowność wykonywania rybołówstwa. Wypełnia to jedno z założeń WPRyb jakim jest wzmocnienie konkurencyjności i rozwój ekonomiczny sektora rybołówstwa.

W wyniku przekształceń społeczno-gospodarczych na początku lat 90—tych majątek lądowy, hale przetwórcze, chłodnie, wytwórnie lodu itp. znacznej większości portów państwowych, został sprzedany prywatnym przedsiębiorcom. Generalnie w większości

portów rybackich stan techniczny ich infrastruktury jest zły i nie zabezpiecza potrzeb rybaków.

Planuje się uzupełnienie i modernizację istniejącej infrastruktury rybackiej i sanitarnej, instalację urządzeń rozładunkowych i przeładunkowych, modernizację magazynów i urządzeń do przechowywania ryb oraz magazynów narzędzi połowowych. Najważniejsze aspekty tego działania to modernizacja lub wykonanie nowych pomieszczeń do wstępnego przygotowania surowca, sortownic ryb, komór chłodniczych do przechowywania ryb świeżych, wytwórni lodu, myjni skrzyń i innych stanowisk umożliwiających mycie przy pakowaniu, urządzeń wyładunkowych, magazynów narzędzi połowowych, zaplecza socjalnego dla rybaków oraz poprawa jakości wody do celów produkcyjnych. Inwestycje mają obejmować również składowanie i utylizację odpadów oraz poprawę bezpieczeństwa żeglugi i warunków postoju w portach, jak również rozszerzenie sposobu wykorzystania portów rybackich.

W celu zapewnienia trwałego rozwoju sektora rybackiego niezbędne jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju rybołówstwa śródlądowego poprzez:

- 1) wsparcie działań zmierzających do poprawy stanu zasobów ryb w wodach śródlądowych (restytucja gatunków rzadkich i chronionych),
- 2) zwiększenie ekonomicznego znaczenia rybołówstwa śródlądowego poprzez stworzenie warunków dla poprawy rentowności prowadzenia gospodarki rybackiej w wodach śródlądowych oraz zachowania lub wzrostu liczby osób zatrudnionych w rybołówstwie śródlądowym,
- 3) wsparcie projektów dostosowujących możliwości i warunki prowadzenia gospodarki rybackiej w wodach śródlądowych do przewidywanych potrzeb rozwijającego się rynku rybnego i rybactwa rekreacyjnego,
- 4) zapewnienie warunków do wdrożenia w rybołówstwie śródlądowym najwyższych standardów w zakresie zdrowotności ryb i jakości produktów rybołówstwa śródlądowego,
- 5) wsparcie zamierzeń inwestycyjnych i organizacyjnych gospodarstw rybackich, które przyczynią się do poprawy oddziaływania na środowisko,
- 6) wsparcie tradycyjnych form prowadzenia chowu i hodowli ryb, które przyczyniają się do zachowania wartości krajobrazu i ochrony zasobów przyrody.

W celu poprawy informacji docierających do konsumenta należy wprowadzić precyzyjne i jednolite normy etykietowania produktów rybnych (zgodnie z rozporządzeniem nr 104/2000 oraz rozporządzeniem nr 2065/2001). Informacje zawarte na etykietach powinny dotyczyć pochodzenia surowca (nazwa handlowa, nazwa naukowa, metoda produkcji, obszar połowu, pochodzenie geograficzne oraz producent surowca), wartości odżywczej, składników produktu. Wymagane informacje dotyczące handlowego oznaczenia, metody produkcji i obszaru połowu powinny być dostępne na każdym etapie wprowadzania do obrotu danego produktu (czy gatunku). Ma to na celu ochronę konsumenta, ale także zapewnienie informacji mających wpływ na popyt.

W celu zwiększenia konkurencyjności sektora należy dążyć do poprawy warunków prowadzenia przetwórstwa rybnego. Poprawa warunków technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarno – higienicznych obiektów, urządzeń i produkcji umożliwi wzrost wydajności i konkurencyjności zakładów przetwórczych.

Wprowadzanie nowych technik i technologii umożliwi również zwiększenie atrakcyjności produktów, bardziej efektywne wykorzystanie surowca rybnego, przy równoczesnym przestrzeganiu wymogów ochrony środowiska, wymogów weterynaryjnych i sanitarnych.

W celu zapewnienia długoterminowego rozwoju przetwórstwa rybnego należy podejmować, ujęte w różnych obszarach priorytetowych, następujące działania:

- bardziej efektywne wykorzystanie surowca rybnego,

- poprawa warunków technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarno – higienicznych obiektów, urządzeń i produkcji,
- opracowanie i wprowadzanie nowych technologii i produktów,
- zapewnienie pełnego łańcucha chłodniczego od połowu do punktów sprzedaży,
- poprawa jakości i bezpieczeństwa produktów rybnych,
- poprawa warunków gospodarki ściekowej oraz zagospodarowanie odpadów,
- efektywne zagospodarowanie surowca rybnego niewykorzystanego na cele konsumpcyjne,
- podniesienie rentowności zakładów przetwórstwa rybnego,
- zwiększenie zatrudnienia,
- rozwój promocji produktów rybnych,
- wzrost dostaw produktów i rozszerzenie asortymentu,
- wzrost wywozu i eksportu,
- doskonalenie organizacji rynku rybnego,
- pomoc w tworzeniu i rozwoju organizacji producentów.

Pomocą finansową należy objąć prowadzenie projektów badawczych mających na celu analizę i ocenę zjawisk gospodarczych zachodzących w poszczególnych podsektorach gospodarki rybnej (rybołówstwie morskim, rybactwie śródlądowym, portach rybackich, przetwórstwie i rynku rybnym) oraz projektów badawczych, pilotażowych, wdrożeniowych i szkoleń w zakresie innowacji, certyfikacji, jakości i bezpieczeństwa żywności oraz pasz².

Kapitał ludzki oraz terytorialny wymiar polityki rybackiej

- Średnioterminowa polityka zatrudnienia i jego jakości w sektorze (dorobek ustaleń Lizbońskich),
- Bezpieczeństwo i poprawa warunków życia i pracy,
- Rozwój zawodowy, szkolenia i informacje branżowe, wspieranie szkolnictwa specjalistycznego),
- Polityka dostępności do zawodu i wsparcie młodych osób,
- Rola kobiet w sektorze,
- Dialog społeczny,
- Strategia zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa,
- Odbudowa i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój infrastruktury kulturalnej terenów przybrzeżnych.

Rozwój gospodarczy sektora rybackiego nie będzie możliwy bez istnienia polityki zatrudnienia mającej na celu przede wszystkim poprawę warunków pracy, m. in. poprzez modernizację jednostek, zapewnienie szkoleń oraz przestrzeganie norm wynikających z prawa pracy np. czasu pracy na statkach, w celu zapobieżenia wypadkom.

Pomimo stałego spadku zatrudnienia w sektorze rybactwa, nadal obserwowany jest przerost zatrudnienia w sektorze, który negatywnie działa na jego rentowność. Trwałe wycofanie jednostek, zmiana zawodu przez rybaka, zmiana generacji w rybołówstwie będą prowadzić do poprawy rentowności sektora i zmniejszenia przerostu zatrudnienia.

Szczególnym zainteresowaniem będą objęte obszary zależne od rybactwa. Na tych obszarach winny być prowadzone działania prowadzące do rozwoju działalności innych niż rybackie i około rybackie, nie związanych bezpośrednio z rybołówstwem. W celu zapewnienia rybakom możliwości zmiany zawodu, będą realizowane projekty mające na celu reorientację zawodową, stworzenie ośrodków reorientacji zawodowej oraz doradztwa dla rybaków odchodzących z zawodu, a także organizowanie kursów zawodowych oraz szkoleń

² Zasady i tryb finansowania badań naukowych określa ustawa z dnia 8 października 2005 roku o zasadach finansowania nauki oraz rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy.

uzupełniających. Szkolenia powinny być organizowane i finansowane instytucjonalnie, w przeciwieństwie do dotychczasowo organizowanych indywidualnie.

Kontynuowane będzie przeznaczenie pomocy finansowej na działania społeczno-gospodarcze, m.in. system emerytur dla rybaków, przechodzących na wcześniejsze emerytury, przyznawanie indywidualnych świadczeń finansowych dla rybaków, którzy mogą wykazać, iż pracowali w zawodzie rybaka. Przyznawanie wcześniejszych emerytur będzie działaniem osłonowym podejmowanym poza powszechnym systemem ubezpieczenia społecznego.

W celu zapewnienia zmiany pokoleń, szczególnym wsparciem objęte będzie specjalistyczne szkolnictwo przygotowujące kadry dla branży oraz wchodzących do zawodu młodych rybaków. W świetle cen statków i łodzi rybackich, praktycznie uniemożliwiających „kandydatom na rybaków” dostęp do zawodu, oprócz wsparcia działań szkoleniowych, należy zapewnić także odpowiednią pomoc finansową na wspieranie zakupu nowej lub używanej jednostki rybackiej oraz jej ewentualną modernizację.

W celu zapewnienia niezbędnej reprezentacji partnerów społeczno- gospodarczych, będzie kontynuowana współpraca z partnerami w ramach Komitetu Monitorującego oraz Komitetu Sterującego Programem Operacyjnym, a także innych zespołów doradczych. Zapewniony będzie udział partnerów społeczno- gospodarczych, przedstawiciele pracodawców i związków pracowniczych/zawodowych, organizacji pozarządowych, samorządów i administracji podczas przeprowadzania konsultacji społecznych z przedstawicielami sektora, które mają na celu zapewnienie uczestnictwa społeczeństwa (w tym przypadku- zainteresowanych podmiotów) w procesach decyzyjnych.

Priorytetowo będą traktowane projekty, które będą skutkować zwiększeniem aktywizacji kobiet, poprawa sytuacji kobiet i zmiana struktury sektora pod względem zatrudnienia kobiet. Szczególnie ważna jest pomoc kobietom związanym w działaniami w ramach „Rybołówstwa przybrzeżnego”. Zachęcanie kobiet do otwierania własnej działalności gospodarczej, szczególnie w ramach działań około rybackich. Nadanie ram formalnych tradycyjnej działalności kobiet na obszarach przybrzeżnych.

Priorytetowym działaniem dla rozwoju sektora jest wspieranie trwałego rozwoju oraz poprawy jakości życia na obszarach zależnych od rybołówstwa morskiego i śródlądowego oraz akwakultury.

W ramach priorytetu należy też zwrócić szczególną uwagę na wsparcie działań na terenach przybrzeżnych lub uzależnionych od rybołówstwa, które są związane z rozwojem infrastruktury kulturalnej oraz ochroną i odbudową dziedzictwa kulturowego rozumianego jako rewitalizacja, konserwacja, renowacja, modernizacja i adaptacja obiektów kultury materialnej. Realizacja tych działań jako wpływających pozytywnie na wzrost atrakcyjności regionów przyczyni się do zwiększenia ruchu turystycznego na tych obszarach, a co za tym idzie na możliwość reorientacji zawodowej osób odchodzących z rybołówstwa poprzez dynamiczny rozwój sektora usług.

Należy promować działalność na małą skalę, nie eksploatującej w nadmierny sposób zasobów znajdujących się w pasie przybrzeżnym. Promowane będą podmioty zajmujące się tradycyjnym rybołówstwem, prowadzące działalność gospodarczą lub działające w ramach małych firm rodzinnych. Zakłada się zwiększenie udziału rybołówstwa przybrzeżnego w porównaniu z rybołówstwem morskim na dużą skalę, najdalej do 12 mil morskich od brzegu.

Rozwój obszarów zależnych od rybołówstwa zostanie osiągnięty poprzez:

- wspieranie lokalnych społeczności rybackich,
- zachowanie tradycyjnego rybołówstwa przybrzeżnego,
- wzrost aktywności gospodarczej obszarów zależnych od rybołówstwa i akwakultury,
- ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego, inwestycje w infrastrukturę kulturalną oraz rozszerzenie oferty kulturalnej regionów.

Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska wodnego

- Kontrola zanieczyszczeń pochodzących spoza sektora rybackiego oraz niwelacja ich wpływu,
- Kontrola warunków środowiska wodnego i monitoring naukowy,
- Zarządzanie odpadami i jakością wód poprodukcyjnych,
- Polityka ochrony i poprawy jakości środowiska wodnego i tarlisk,
- Wspomaganie działań mających na celu zachowanie bioróżnorodności oraz restytucji gatunków cennych i chronionych,
- Kontynuacja programu udrożnienia rzek (budowa przepławek) oraz ochrona przed zabudową rzek ważnych dla migracji i tarła gatunków wędrownych.

Polityka ochrony środowiska musi być zintegrowana z polityką rybacką. W tym celu należy stworzyć odpowiednie programy zarządzania oparte na idei zrównoważonego rozwoju, które mają na celu rozwój ekonomiczny sektora, przy równoczesnym utrzymaniu stanu środowiska. W tym celu należy promować wiedzę dotyczącą funkcjonowania ekosystemów wodnych oraz efektów prowadzenia działalności rybackiej na środowisko naturalne, aby w przyszłości zminimalizować wpływ gospodarki rybnej na środowisko.

Szczególna uwaga powinna być skierowana na ograniczenie zanieczyszczeń pochodzące z przemysłu i innych działań poza - rybackich, które mają negatywny wpływ zarówno na środowisko naturalne, jak i na jakość poławianych ryb i stan zasobów. Bezwzględnie musi być prowadzony monitoring wszelkiego typu zanieczyszczeń.

Intensywna hodowla i chów ryb nie mogą zagrażać zachowaniu bioróżnorodności, w tym m.in. siedliskom populacji gatunków będących pod ochroną, ptaków wędrownych, a także gatunków nie mających znaczenia komercyjnego. Ze szczególną ostrożnością wprowadzane będą do chowu i hodowli gatunki nie-rodzime oraz takie, które charakteryzują się szczególną ekspansywnością, mogącą zagrażać równowadze biologicznej ekosystemu. Promowane będą gatunki rodzime.

Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej w wodach morskich i śródlądowych, ma na celu zachowanie równowagi i różnorodności biologicznej w środowisku wodnym. Wzmocnienie nacisku na ochronę środowiska, będzie sprzyjało odnowie zasobów wodnych, poprawie jakości ryb, a tym samym przyczyni się do poprawy konkurencyjności i rentowności sektora.

W ramach PO „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”.preferowane będą projekty uwzględniające poprawę stanu środowiska lub prowadzone z wykorzystaniem technik, mających na celu polepszenie środowiska lub co najmniej jego nie pogorszenie.

W portach oraz zakładach przetwórczych wymagane będzie zapewnienie podczyszczania, oczyszczania ścieków lub włączenie do istniejących lub budowanych systemów podczyszczania lub oczyszczania ścieków. Wymagana będzie również utylizacja odpadów poprodukcyjnych.

Zostaną wprowadzone długoletnie plany odnowy zasobów oraz średnio i długo okresowe plany zarządzania zasobami, aktualizowane corocznie na podstawie informacji o stanie zasobów. Plany te będą uwzględniać stan populacji dla poszczególnych gatunków ryb i będą mieć na celu zwiększenie populacji, przy równoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy poszczególnymi gatunkami.

Przewiduje się kontynuację i wspieranie zarybiania gatunkami cennymi gospodarczo, przyrodniczo oraz zagrożonymi wyginięciem.

Właściwe zarządzanie sektorem rybackim

- Inspekcje i kontrole,
- Jakość danych i ich gromadzenie,
- Organizacje Producentkie,
- Regionalne Komitety Doradcze (RAC) i partnerstwo międzybranżowe,
- Nowelizacja ustawodawstwa związanego z sektorem,
- Zwiększenie zatrudnienia.

W zakresie kontroli duża część działalności służb kontrolnych będzie się odbywać w ramach Wspólnotowej Agencji Kontroli Rybołówstwa.

Należy dokonać modernizacji, wymiany i doposażenia floty kontrolnej (statków patrolowych i inspekcyjnych). Następować będzie dalsze wyposażanie terenowych inspektoratów rybołówstwa w sprzęt do odbioru satelitarne systemu monitorowania statków rybackich - VMS (ang. VMS - Vessel Monitoring System)- a statków łowczych w urządzenia do przekazywania informacji połowowych drogą elektroniczną. Inwestycje będą wspólnie finansowane ze środków wspólnotowych na podstawie Krajowych Programów Kontroli, Inspekcji oraz Nadzoru Rybołówstwa.

W dalszym ciągu udoskonalane będzie działanie Systemu Informacyjnego Rybołówstwa Morskiego (SIRM), a w związku z tym- automatyczne wprowadzanie otrzymywanych ze statków danych, ich przetwarzanie. W przypadku przebywania statków poza własnym terytorium morskim udoskonalane będzie przygotowywanie i wysyłanie odpowiednich meldunków w formie elektronicznej do analogicznych Centrów krajów Wspólnoty, krajów trzecich oraz organizacji/konwencji międzynarodowych (np. NAFO, NEAFC), na których wodach przebywają te statki.

W ramach polityki rybackiej bardzo istotne jest powstanie organizacji producentów rybnych i pomoc w prowadzeniu przez nie działalności w sektorze rybackim.

Pomoc dla organizacji producentów rybnych i związków organizacji producentów rybnych ma na celu wzmocnienie tych organizacji, co wpłynie na stabilizację rynku rybnego. Organizacje producentów rybnych mają do wykonania ważne zadania w ramach polityki rybackiej. W szczególności do zadań organizacji producentów rybnych należy współodpowiedzialność za stan zasobów oraz organizacja rynku rybnego.

Organizacje producentów rybnych otrzymają wsparcie na prowadzenie działalności zgodnej ze statutem i ustawą z dnia 22 stycznia 2004 r. o organizacji rynku rybnego i pomocy finansowej w gospodarce rybnej (Dz. U. Nr 34, poz. 291 i Nr 96, poz. 959). Pomoc finansowa dla organizacji producentów rybnych obejmować będzie działania związane z utworzeniem i funkcjonowaniem tych organizacji oraz wdrożeniem przez nie planów poprawy jakości produktów rybnych.

W celu poprawy właściwego zarządzania polityką rybacką należy zwiększyć zatrudnienie w administracji publicznej zajmującej się zarządzaniem i kontrolą sektora rybołówstwa.

Należy dokonać nowelizacji ustawodawstwa dotyczącego rybactwa śródlądowego (ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym - Dz. U. z 1999r. nr 66, poz. 750 z późn. zm.). Zmiany te powinny uwzględniać obecną sytuację w sektorze. W ww. ustawie istnieje konieczność dokonania korekt uszczegóławiających niektóre przepisy związane z zagadnieniami dotyczącymi warunków ochrony, chowu, hodowli i zawodowego oraz amatorskiego połowu ryb. Celowym byłoby podzielenie ww. ustawy na dwie ustawy. Działanie takie ma na celu określenie w jednej ustawie spraw związanych z ochroną, chowem, hodowlą i połowem ryb, w drugiej natomiast uregulowanie odrębnie zagadnienia funkcjonowania państwowych i społecznych straży rybackich.

5. PODZIAŁ ŚRODKÓW PO NA LATA 2007-2013

Propozycja podziału środków w ramach Programu Operacyjnego-„Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013.”

1. Dane wyjściowe

Podział środków opracowano wychodząc z analizy procentowego zapotrzebowania na środki zgłoszonego we wnioskach z poszczególnych działań SPO „Rybołówstwo...” na lata 2004-2006, w okresie od 2004 do połowy roku 2006 (koniec czerwca).

Procentowy podział środków przedstawia się w nim następująco: złomowanie statków- 50%, przetwórstwo- 21,4%, infr.portowa- 10,1%, działania społ-ekon. 6,9%, chów i hodowla- 5,7%,działania innowacyjne- 2,4%, przeniesienie statków-1,5%, ochrona zasobów- 0,45%, pozostałe- 1,55%.

Ponieważ ok. 50% zapotrzebowania na środki stanowiło pokrycie wydatków na trwałe zaprzestanie działalności (złomowanie statków)co w nowym okresie programowania będzie działaniem marginalnym przewidziano 6% wydatków na ten cel. Udziały procentowe pozostałych działań podwojono.

Następnie te wstępne dane poddano analizie eksperckiej biorąc pod uwagę wielkość finansową projektów w poszczególnych działaniach, zainteresowanie potencjalnych beneficjentów, cykl przygotowania oraz wdrażania projektów a także potrzeby nowych działań.

2. Zakres Programu Operacyjnego

Zakres Programu Operacyjnego zweryfikowano z zakresem wsparcia Europejskiego Funduszu Rybactwa przedstawionym w RR (WE) nr. 1198/106. Podział na działania przyjęto zgodnie z w/w rozporządzeniem. Projekty o podobnym charakterze , wszędzie gdzie to możliwe, połączono w działaniach, wydzielając jedynie operacje. Podejście takie zmniejszy ilość rodzajów dokumentów np. wzorów umów itp.

Ostateczna „Propozycję podziału środków” odzwierciedla założenia projektu Programu Operacyjnego oraz tendencje rozwojowe sektora zauważalne w okresie 2004-2006.

Są to:

- rozwój przetwórstwa
- potrzeba unowocześnienia floty rybackiej
- potrzeba zachowania zatrudnienia i ożywienia gospodarczego regionów żyjących z rybołówstwa
- potrzeba określenia modelu połowów morskich dla zrównoważonej eksploatacji zasobów
- rozwój akwakultury w wodach słodkich
- konieczność innowacyjności
- konieczność badań naukowych i prac dla przywrócenia bioróżnorodności środowisk wodnych
- konieczność poprawy handlu rybami .

3. Zmiany strukturalne sektora

Analizując podział środków uwzględniono tendencje zmian strukturalnych sektora rybołówstwa.

Zaprzestanie działalności, wycofanie znacznego procentu jednostek połowowych spowoduje w dalszej perspektywie konieczność unowocześniania pozostałych, dla sprostania popytowi na surowiec wymuszonemu przez większe spożycie, stymulowane rosnącym popytem, poprawą oferty przetwórstwa i poprawą handlu rybami.

Działania osłonowe dla rybaków odchodzących z zawodu powinny przekształcić się w formy aktywnej pomocy na różnicowanie dochodów i rozwój społeczności lokalnych.

Do Polski przeniosą się zakłady przetwórcze produkujące wyłącznie lub głównie na rynek UE.

Prace badawcze i innowacyjne zaowocują inwestycjami technologicznymi a także działaniami dla zintegrowanej poprawy środowiska wodnego.

Wobec tendencji dalszego ograniczania połowów dorsza można przypuścić, że kontynuowane będzie trwałe wycofywanie jednostek (6% środków na ten cel).

Można przewidzieć powstanie ok. 6 dużych zakładów przetwórczych, ok. 20 nowych średniej wielkości i małe inwestycje w ok. 200 istniejących zakładach.

Należy uwzględnić słabe możliwości samoorganizowania się społeczeństwa i producentów i z tego względu przewidziano większy nacisk na indywidualne roszczenia do pomocy społecznej niż na wydatki w ramach samoorganizujących się Przybrzeżnych Grup Działania. Początkowo pomoc będzie przyznawana PGD jedynie na koszty organizacyjne oraz opracowanie planów rozwoju obszarów.

4. Rozmiary finansowe programu

Przydział środków z EFR dla Polski, dla całego okresu ma wynieść ok. 600 mln Euro (ok. 2400 mln zł, a więc rocznie pomoc UE wyniesie ok. 345 mln zł). Na podstawie statystyki dotychczasowej można uznać proporcję pomiędzy środkami ERF i budżetu jak 75% do 25%. (obecnie 74,2% do 25,8%). Przy tym założeniu środki pomocowe Programu wyniosą $600+150=750$ mln Euro.

5. Podział środków

W podziale uwzględniono zachowanie na przynajmniej dotychczasowym poziomie kwotowym rocznych przydziałów środków pomocy dla zadań dominujących i kontynuowanych. W szczególności dla : przetwórstwa (min 90 mil zł na rok), akwakultury (min 25 mln zł na rok), przebudowy portów (min 40 mln zł na rok) oraz dla działań społeczno ekonomicznych (min 30 mln zł na rok).

Procentowy podział środków pomiędzy działania wykonano z dokładnością do 0,5%.

Dynamikę zmian w sektorze rybactwa uwzględniono w rocznych zapotrzebowaniach na środki dla poszczególnych Osi-Priorytetów programu. Próba podziału w kolejnych latach po zsumowaniu daje prawie równe przydziały środków w kolejnych latach. Od 93,1 mln Euro w pierwszym, 2007 roku Programu, do 105,7 mln w 2008r, 116,9 mln w 2009, 116,2mln w 2010, 112,9 mln w 2011, 104,2 mln w 2012 i 100,9 mln w ostatnim 2013 roku Programu.

Podział środków finansowych w PO „Zrównoważony rozwój...2007-2013” pomiędzy priorytety i działania.

Priorytet 1. Działania na rzecz dostosowania floty rybackiej

Działanie 1.1 Pomoc publiczna z tytułu trwałego zaprzestania działalności połowowej 6,0%

Operacja 1.1.1 Złomowanie statków rybackich 5,0%

Operacja 1.1.2. Przekwalifikowanie statku rybackiego na działalność niedochodową nie związaną z rybactwem 1,0%

Operacja 1.1.3 Przekwalifikowanie statku rybackiego na działalność dochodową nie związaną z rybactwem. 0,5 %

Działanie 1.2 Pomoc publiczna z tytułu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej 3,0%

Działanie 1.3 Inwestycje na statkach rybackich i selektywność 6.0%

Działanie 1.4 Rybactwo przybrzeżne na niewielką skalę 0,5%

Działanie 1.5 Rekompensaty społeczno gospodarcza w celu zarządzania wspólnotową flotą rybacką 8,0%

Razem Priorytet 1. 24,0%

Priorytet 2. Akwakultura ,Przetwórstwo i obrót produktami rybactwa
0,5%

Działanie 2,1 Inwestycje w akwakulturę

Operacja 1 Działania na rzecz inwestycji produktywnych w akwakulturę 9,0%

Działanie 2.2 Wsparcie działań w obrębie środowiska wodnego 1,0%

Działanie 2.3 Działanie na rzecz zdrowia zwierząt 0,5%

Działanie 2.4 Rybołówstwo śródlądowe 1,0%

Działanie 2.5 Inwestycje w zakresie przetwórstwa i wprowadzania ryb do obrotu

Operacja 1 Budowa nowych i modernizacja istniejących zakładów dla zwiększenia produkcji 26,0%

Operacja 2 Modernizacja zakładów przetwórstwa rybnego dla poprawy warunków działania 6,0%

Operacja 3 Handel przetworami lokalnymi *lub inna nazwa* (Budowa nowych i modernizacja istniejących placówek wprowadzających do obrotu produkty rybne pochodzące głównie z morskich wyładunków lokalnych lub z lokalnej akwakultury) 3,5%

Razem Priorytet 2. 47,5%

Priorytet 3. Działania służące wspólnemu interesowi

Działanie 3.1 Działania wspólne podmiotów gospodarczych i organizacji producentów rybnych 0,5%

Działanie 3.2 Środki mające na celu ochronę i rozwój fauny i flory wodnej 3,0%

Działanie 3.3 Porty rybackie, miejsca wyładunku i przystanie 10,0%

Działanie 3.4 Promocja i rozwój nowych rynków zbytu 2,0%

Działanie 3.5 Projekty pilotażowe 5,5%

Działanie 3.6 Modyfikacja w celu zmiany przeznaczenia statków rybackich 0,5%

Razem Priorytet 3. 21,5%

Priorytet 4. Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa

Działanie 4.1 Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa

Operacja 1. Tworzenie Przybrzeżnych Grup Działania 1.0%

Operacja 2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa 4.0%

Razem Priorytet 4. 5,0%

Priorytet 5. Pomoc techniczna 2,0

Działanie 5.1 Pomoc techniczna

Łącznie wszystkie priorytety 100,0%

5. Priorytety i działania realizowane w ramach programu.

Priorytet 1. Środki na rzecz adaptacji floty rybackiej.

Celem priorytetu jest ustanowienie równowagi pomiędzy zasobami a nakładem (potencjałem) połowowym, zapewnienie osłony socjalno-ekonomicznej dla pracujących w sektorze rybnym oraz propagowanie odpowiedzialnego rybołówstwa.

Działanie 1.1 Pomoc publiczna z tytułu trwałego zaprzestania działalności połowowej.

1. Podstawa prawna

Art. 23 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania

Celem działania jest wycofanie nakładu połowowego w ramach krajowego planu restrukturyzacji floty rybackiej oraz pomoc dla tej branży w znalezieniu ekologicznej i ekonomicznej równowagi, która umożliwi przywrócenie konkurencyjności bez narażania zasobów. W szczególności działanie ma na celu zachęcenie do wycofania części statków rybackich z floty Bałtyckiej.

Objęcie tym działaniem właścicieli statków rybackich uzależnione jest również od wyrażenia przez nich zgody.

3. Uzasadnienie

Wiele problemów, wobec których stoi obecnie rybołówstwo, można sprowadzić do nadmiernej zdolności połowowej flot rybackich w porównaniu do wydajności połowowej. Wobec tego jednym z działań Programu jest pomoc dla tej branży w znalezieniu ekologicznej i ekonomicznej równowagi, która umożliwi przywrócenie konkurencyjności bez narażania zasobów Morza Bałtyckiego.

4. Opis działania

Wycofanie nakładu połowowego będzie realizowane poprzez złomowanie statków bądź przekwalifikowanie statku rybackiego na działalność niedochodową bądź dochodową nie związaną z rybołówstwem pod banderą państwa członkowskiego i z rejestracją we Wspólnocie.

5. Beneficjent.

Pomoc publiczna jest przeznaczona dla właścicieli statków rybackich, których dotyczą plany dostosowania nakładu połowowego stanowiące część krajowych programów wycofania się z floty w ramach obowiązków określonych w art. 11-16 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002 odnośnie dostosowania zdolności połowowej wspólnotowej floty rybackiej.

6. Forma i poziom/ wysokość pomocy

Pomoc będzie udzielana w formie jednorazowej rekompensaty finansowej.

Poziom pomocy publicznej zostanie określony na podstawie obiektywnych kryteriów, takich jak:

- 1) Cena statku rybackiego na rynku krajowym lub jego wartość ubezpieczeniowa;
- 2) Wiek statku rybackiego
- 3) Tonaż statku rybackiego wyrażony w GT i/lub moc silnika wyrażona w kW.

7. Zasięg geograficzny

Województwa: zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie.

8. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźniki | Wartość w roku bazowym (2006 r.) | Zakładana wartość w roku docelowym (2013 r.) |
|---|----------------------------------|--|
| Wskaźnik rezultatu | | |
| Liczba planów dostosowania nakładu połowowego zatwierdzonych przez Państwo Członkowskie | • 0 | 4 |
| Liczba statków, których dotyczy decyzja o stałym zaprzestaniu działalności (z uwzględnieniem GT) | • 325 statków 16 871 GT | |
| Liczba statków, których dotyczy decyzja o stałym zaprzestaniu działalności (z uwzględnieniem kW) | • 325 statków 47 529 kW | |
| Liczba statków, których dotyczy decyzja o stałym przekwalifikowaniu statku na działalność dochodową nie związaną z rybołówstwem (z uwzględnieniem GT) | • 0 | |
| Liczba statków, których dotyczy decyzja o stałym przekwalifikowaniu statku na działalność niedochodową (z uwzględnieniem GT) | • 0 | |

9. Plan finansowy w EURO.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|------------------------------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Złomowanie statków rybackich | | | | |

Operacja 1.1.1 Złomowanie statków rybackich,

1. Opis operacji

Celem operacji jest kontynuacja procesu redukcji potencjału połowowego poprzez dobrowolne złomowanie statków rybackich.

Statek uznaje się za faktycznie złomowany po odcięciu nadburcia z lewej i prawej burty wraz z umieszczoną na nich oznaką rybacką i usunięciu silnika głównego oraz przecięciu kadłuba statku w taki sposób aby żadna z jego części po przecięciu nie była większa lub równa 50% całkowitej długości kadłuba.

2. Forma i wysokość pomocy finansowej

Premia za złomowanie statku rybackiego.

Tabela 1. Wysokość premii za złomowanie statku rybackiego

| | | |
|--|--|--|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

3. Sposób kalkulacji

1.1.2 Przekwalifikowanie statku rybackiego na działalność niedochodową nie związaną z rybołówstwem.

1. Opis operacji

Operacja ta umożliwi udzielenie premii właścicielowi statku rybackiego, który dobrowolnie zdecyduje się na zmianę przeznaczenia swojego statku na inne cele niż wykonywanie rybactwa, na działalność nie przynoszącą zysków pod banderą państwa członkowskiego i z rejestracją we Wspólnocie.

2. Wysokość pomocy finansowej

Premia za przeniesienie statku rybackiego do działalności nie dochodowej

Tabela 2. Wysokość premii za przeniesienie statku rybackiego do działalności nie dochodowej

| | | |
|--|--|--|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

Sposób kalkulacji

Operacja 1.1.3 Przekwalifikowanie statku rybackiego na działalność dochodową nie związaną z rybołówstwem.

1. Opis operacji

Dostosowanie nakładu połowowego polskiej floty rybackiej do stanu zasobów może być również realizowane poprzez dobrowolne przeniesienie statku do działalności dochodowej innej niż wykonywanie rybactwa pod banderą państwa członkowskiego i z rejestracją we Wspólnocie.

2. Forma i wysokość pomocy finansowej

Premia za przeniesienie statku rybackiego do działalności dochodowej

Tabela 3. Wysokość premii za przeniesienie statku rybackiego do działalności dochodowej

| | | |
|--|--|--|
| | | |
| | | |

| | | |
|--|--|--|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

3. Sposób kalkulacji

Działanie 1.2 Pomoc publiczna z tytułu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej

1. Podstawa prawna.

Art. 24 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest łagodzenie skutków wystąpienia nieprzewidywalnych zdarzeń uniemożliwiających wykonywanie rybołówstwa morskiego lub wprowadzenia planów odbudowy zasobów oraz krajowych planów dostosowania nakładu połowowego związanych z utratą dostępu do zasobów.

3. Opis działania.

Wsparcie finansowe na rzecz tymczasowego zaprzestania działalności połowowej rybaków i właścicieli statków rybackich w latach 2007-2013, będzie udzielana przez okres:

- 12 miesięcy, który może zostać przedłużony o nie więcej niż 12 miesięcy, w związku z planami dostosowania nakładu połowowego, o których mowa w art. 21 lit. a) pkt (i) ww. rozporządzenia;
- Trzech miesięcy, w przypadku przyjętych przez państwa członkowskie środków nadzwyczajnych określonych w art. 8 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002, w związku z planami dostosowania nakładu połowowego, o których mowa w art. 21 lit. a) pkt (ii) ww. rozporządzenia;
- Sześciu miesięcy, w przypadku przyjętych przez Komisję środków nadzwyczajnych określonych w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002, w związku z planami dostosowania nakładu połowowego, o którym mowa w art. 21 lit. a) pkt (ii) ww. rozporządzenia;
- Sześciu miesięcy, który może zostać przedłużony o nie więcej niż sześć miesięcy, w związku z planami dostosowania nakładu połowowego, o których mowa w art. 21 lit. a) pkt (iii) ww. rozporządzenia;
- Ośmiu miesięcy, w związku z planami dostosowania nakładu połowowego, o których mowa w art. 21 lit. a) pkt (iv) ww. rozporządzenia oraz planami zarządzania przyjętych na szczeblu krajowym w ramach wspólnotowych środków na rzecz ochrony zasobów oraz w przypadkach, gdy takie plany przewidują stopniowe zmniejszenie nakładu połowowego;
- Trzech miesięcy, w związku z planami ratowania i restrukturyzacji, których mowa w art. 21 lit. f) ww. rozporządzenia, przez okres wymiany silników;

- Sześciu miesięcy, w przypadku klęski żywiołowej, zamknięć łowisk, o których zdecydowały państwa członkowskie z przyczyn dotyczących zdrowia publicznego lub innych nadzwyczajnych zdarzeń nie będących wynikiem zastosowania środków na rzecz ochrony zasobów.

Sezonowe zawieszenie działalności połowowej o powtarzalnym charakterze nie jest brane pod uwagę przy przyznawaniu świadczeń lub rekompensat.

4. Beneficjent.

Pomoc publiczna zostanie przyznana dla rybaków i właścicieli statków rybackich, którzy z ww. przyczyn, zawiesili swoją działalność połowową.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc będzie udzielana w formie jednorazowej rekompensaty finansowej. Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych.

6. Zasięg geograficzny.

Województwa: zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie.

7. Kryteria dostępu

Przy przyznawaniu świadczeń lub rekompensat nie jest brane pod uwagę sezonowe zawieszenie połowów o powtarzalnym charakterze.

8. Wskaźniki rezultatu

Działanie 1.3 Inwestycje na statkach rybackich i selektywność.

1. Cel działania

Celem działania jest poprawa bezpieczeństwa, warunków i higieny pracy na pokładach statków rybackich, jakości produktów, wydajności energetycznej, oraz minimalizacja negatywnego wpływu rybołówstwa na ekosystemy wodne poprzez wymianę silników, a także zwiększenie selektywności narzędzi połowowych.

Będzie to realizowane poprzez:

- Modernizację statku rybackiego bez zwiększania jego zdolności połowowej (GT),
- Modernizację statku rybackiego ze zwiększeniem jego zdolności połowowej (GT) powyżej pokładu głównego,
- Wymianę sprzętu połowowego wraz z wprowadzeniem planu odbudowy zasobów, w ramach zmiany techniki połowowej i łowiska,
- Wymianę narzędzi na bardziej selektywne, spełniające uznane kryteria i praktyki w zakresie ochrony środowiska, które wykraczają poza zakres zobowiązań wynikających z istniejących przepisów Wspólnoty.,
- Wymianę sprzętu w wyniku zmiany przepisów,
- Modernizację statków naukowo-badawczych, prowadzących badania w dziedzinie rybactwa.

W ramach działania może być finansowany zakup urządzeń i instalacji umożliwiających przechowywanie i zagospodarowanie na statku nieukierunkowanych obiektów połowu oraz zmniejszających negatywny wpływ na gatunki nieukierunkowanych połowów ryb.

2. Uzasadnienie

3. Opis działania

1. Program może mieć udział w finansowaniu zakupów i remontu sprzętu i modernizacji pięcioletnich lub starszych statków rybackich zgodnie z przepisami Rozporządzenia Rady Nr 1198/2006 oraz rozporządzenia (WE) nr 2371/2002.

2. Inwestycje takie mogą dotyczyć poprawy bezpieczeństwa na pokładzie, warunków pracy, higieny, jakości produktów, wydajności energetycznej oraz selektywności, pod warunkiem że nie zwiększają one zdolności połowowej statków rybackich do prowadzenia połowów

3. Program może mieć udział w finansowaniu jednej wymiany silnika dla danego statku, pod warunkiem że:

a) w przypadku statków określonych Rozp. Rady Nr. 1198/2006 nowy silnik będzie miał tę samą lub mniejszą moc niż użytkowany dotychczas

b) w przypadku statków o długości całkowitej poniżej 24 m innych, niż statki o których mowa w lit a), nowy silnik będzie miał moc przynajmniej o 20% mniejszą niż stary;

c) w przypadku trawlerów o długości całkowitej ponad 24 m, nowy silnik będzie miał moc przynajmniej o 20% mniejszą niż stary, statek podlega planowi ratowania i restrukturyzacji, o którym mowa w art. 21 lit. f) Rozporządzenia Rady Nr 1198/2006 i zostanie przystosowany do metody połowów, przy której zużywa się mniej paliwa.

4. Zmniejszenie mocy silnika o 20%, o której mowa w ust. 3 lit. b) i c) może zostać osiągnięte przez grupę statków dla każdej kategorii statków, o których mowa w lit. b) i c) tego ustępu zgodnie z następującymi warunkami:

a) wszystkie statki należące do tej samej grupy posiadają odrębną rejestrację

b) wszystkie statki należące do tej samej grupy są zarejestrowane w jednym porcie, lub należą do jednej OP, lub jednej osoby fizycznej

c) wszystkie statki należące do tej samej grupy połowią jeden gatunek ryby, lub ten sam zestaw gatunków

d) wszystkie statki należące do tej samej grupy używają narzędzi połowowych tego samego typu wymienione w Załączniku III RR Nr. 1639/2001

e) liczba statków należących do tej samej grupy nie przekracza 50

f) do grupy redukującej moc statków o 20% nie zalicza się statków złomowanych dla których wypłacana jest premia za złomowanie

5. Warunki realizacji operacji przewidzianych w ust. 4 mogą zostać określone zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 101 ust. 3, Rozp. Rady Nr. 1198/2006

6. Program może mieć udział w finansowaniu sprzętu i prac modernizacyjnych:

a) umożliwiających przechowywanie na pokładzie odłowów, których odrzut przestał być dozwolony;

b) w ramach projektów obejmujących przygotowanie lub próby nowych środków technicznych przez ograniczony okres ustalony przez Radę lub Komisję;

c) służących do ograniczenia wpływu rybactwa na gatunki niekomercyjne;

d) służących do ograniczenia wpływu rybactwa na ekosystemy i dno morskie;

e) służących do ochrony połowów i narzędzi połowowych przed drapieżnikami, włącznie ze zmianą materiału części sprzętu połowowego pod warunkiem, że nie zwiększa to nakładu połowowego lub nie pogarsza selektywności sprzętu połowowego, i że zostaną zastosowane odpowiednie środki w celu uniknięcia fizycznego zagrożenia dla drapieżników.

Pomoc może być przyznana wyłącznie na wyposażenie i prace modernizacyjne służące ochronie połowów i narzędzi połowowych przed drapieżnikami chronionymi Dyrektywami Rady 79/409/EEC i 92/43/EEC

7. Program może mieć udział w finansowaniu inwestycji na rzecz selektywności narzędzi połowowych, w tym do dwu wymian narzędzi połowowych w okresie 2007-2013, pod warunkiem że:

a) dany statek rybacki objęty planem dostosowania nakładu połowowego, o którym mowa w art. 21 lit. a) pkt. (i), Rozp. Rady Nr. 1198/2006, dokonuje zmiany swojej metody połowowej i przechodzi z danego łowiska na inne, w którym stan zasobów umożliwia prowadzenie połowów, lub

b) nowe narzędzia są bardziej selektywne oraz spełniają uznane kryteria i praktyki w zakresie ochrony środowiska, które wykraczają poza zakres zobowiązań wynikających z obowiązującego prawa wspólnotowego.

8. Program może mieć udział w finansowaniu pierwszej wymiany narzędzi połowowych:

a) w celu zapewnienia ich zgodności z nowymi wymogami technicznymi dotyczącymi selektywności określonymi w prawie wspólnotowym. Pomoc może być udzielana do momentu, gdy standardy te zaczną obowiązywać lub wyjątkowo przez krótki okres po tej dacie, który może zostać określony w danych przepisach wspólnotowych;

b) dla ograniczenia wpływu rybactwa na gatunki niekomercyjne.

4. Beneficjenci

Właściciele statków rybackich o polskiej przynależności.

5. Forma i wysokość pomocy

Pomoc będzie udzielana w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych inwestycji. Wsparcie udzielane będzie jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe) Maksymalna wysokość pomocy wynosi 40 % kosztów kwalifikowalnych.

11 . Kryteria wyłączenia

a) Całkowity koszt kwalifikowalny inwestycji na pokładzie statku rybackiego nie może być większy, niż 50% odszkodowania obliczonego dla tego statku, według zasad premii za złomowanie statku

b) Nie przyznaje się pomocy na budowę statków rybackich ani na powiększenie ładowni.

c) Do grupy redukującej moc statków o 20% nie zalicza się statków złomowanych dla których wypłacana jest premia za złomowanie

d) Powiększenie tonażu nie powodujące wzrostu zdolności statku do prowadzenia połowu ryb nie będzie możliwe po przekroczeniu 4% średniego tonażu wycofanego z pomocą publiczną między dniem 1 maja 2004 r. a 31 grudnia 2006 r./*należy prowadzić na bieżąco rejestr powiększonego tonażu/*

Wskaźniki realizacji działania

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|----------------|---|-------------------------------|---------------------------------|
| Wskaźnik 1.3.1 | Liczba zmodernizowanych statków | | |
| Wskaźnik 1.3.3 | Liczba wymienionych silników | | |
| | Moc wymienionych silników | | |
| Wskaźnik 1.3.4 | Zmniejszenie mocy w wyniku wymiany silników | | |

| | | | |
|-------------------|---|--|--|
| | (suma w kW) | | |
| Wskaźnik 1.3.5 | Liczba wymienionych narzędzi połowowych | | |
| | Zdolność połowowa statków | | |

Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|----------------------------------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Inwestycje na statkach rybackich | | | | |

Działanie 1.4 Łodziowe rybołówstwo przybrzeżne

1. Podstawa prawna.

Art. 26 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

Rybackstwo przybrzeżne na niewielką skalę oznacza połowy prowadzone przez statki rybackie o długości całkowitej poniżej 12 m niekorzystające z narzędzi połowowych ciągnionych.

2. Cel działania.

Celem działania jest ustabilizowanie funkcjonowania rybołówstwa przybrzeżnego przez wspieranie lokalnych społeczności rybackich oraz zachowanie tradycyjnego rybołówstwa przybrzeżnego i jego walorów oraz poprzez wzrost aktywności gospodarczej obszarów zależnych od rybołówstwa. Dodatkowo, przez poprawę zarządzania i kontroli warunków dostępu do obszarów połowowych, osiągnięcie równomiernej eksploatacji geograficznej zasobów, a tym samym większej równomierności dystrybucji produktów rybołówstwa.

3. Opis działania.

Działanie to będzie realizowane poprzez:

- Poprawienie zarządzania i kontroli warunków dostępu do niektórych obszarów połowowych;
- Wspieranie organizacji produkcji, przetwórstwa i łańcucha zbytu produktów rybactwa;
- Zachęcania do dobrowolnych działań na rzecz obniżania nakładu połowowego w celu ochrony zasobów,
- Zachęcania do stosowania innowacji technicznych (bardziej selektywne techniki połowowe wykraczające poza wymogi prawa wspólnotowego lub innowacje mające na celu ochronę narzędzi połowowych i połowów przed drapieżnikami), które nie zwiększają nakładu połowowego;
- Poprawę kwalifikacji zawodowych rybaków i szkoleń w zakresie bezpieczeństwa.

4. Beneficjent.

Pomoc publiczna zostanie przyznana dla rybaków i właścicieli statków rybackich prowadzących działalność w zakresie rybactwa przybrzeżnego.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc finansowa będzie udzielana w formie zwrotu części lub całości kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie udzielane będzie jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe).

Premia na rzecz rybaków i właścicieli statków rybackich zajmujących się rybactwem przybrzeżnym na niewielką skalę wynosi:zł.

(należy określić wysokość premii)

Dodatkowo maksymalna wysokość pomocy w przypadku rekompensat społeczno-gospodarczych na rzecz rybactwa przybrzeżnego wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych, natomiast w przypadku inwestycji na statkach rybackich i selektywności na rzecz rybactwa przybrzeżnego maksymalny poziom dofinansowania wynosi 60%.

Działanie może być finansowane także ze środków przewidzianych na działanie :Inwestycje na statkach rybackich i selektywność przy możliwym obniżeniu wysokości pomocy o 20% oraz w zakresie pomocy finansowej w ramach działania „Rekompensata społeczno – gospodarcza w celu zarządzania wspólnotową flotą rybacką”

6. Zasięg geograficzny.

Województwa: zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie.

7. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|----------------|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Wskaźnik 1.4.1 | Liczba projektów dotyczących zarządzania i kontroli dostępu do obszarów połowowych | | |
| | Liczba i zdolność połowowa statków, których dotyczy projekt | | |
| Wskaźnik 1.4.2 | Liczba projektów dotyczących promocji organizacji produkcji, przetwórstwa i łańcucha sprzedaży produktów rybołówstwa przybrzeżnego | | |
| Wskaźnik 1.4.3 | Liczba projektów dotyczących promocji dobrowolnych inicjatyw mających na celu zmniejszenie nakładów połowowych | | |
| Wskaźnik 1.4.4 | Liczba projektów dotyczących zastosowania innowacji technicznych w szczególności dotyczących kwestii zmniejszenia wielkości przyłówów lub odrzutów, itp. | | |
| Wskaźnik 1.4.5 | Liczba rybaków korzystających ze szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i | | |

| | | | | |
|--|----------------------------|--------------|--|--|
| | podwyższania zawodowych | kwalifikacji | | |
|--|----------------------------|--------------|--|--|

8. Plan finansowy

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|--|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Rybacktwo przybrzeżne na niewielką skalę | | | | |

Działanie 1.5 Rekompensata społeczno-gospodarcza w celu zarządzania wspólnotową flotą rybacką

1. Podstawa prawna.

Art. 27 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest łagodzenie skutków utraty pracy przez rybaków w wyniku ograniczenia nakładu połowowego lub czasowego zawieszenia działalności połowowej, a także w wyniku restrukturyzacji floty. Dodatkowo realizacja działania przyczyni się do zachowania i stworzenia miejsc pracy w działalności okołorybackiej w regionach nadmorskich uzależnionych od rybołówstwa, a także do zwiększenia atrakcyjności zawodowej, oraz odmłodzenia zasobów ludzkich w rybołówstwie. W ramach działania są realizowane wypłaty zobowiązań finansowych zaciągniętych na współfinansowanie trwałego zaprzestania wykonywania zawodu przez rybaka z Instrumentu Finansowego Wspierania Rybołówstwa w latach 2004-2006 (FIFG).

3. Uzasadnienie.

W związku z redukcją floty związaną z dostosowaniem nakładu połowowego do zasobów wymagane są środki towarzyszące o charakterze społeczno – gospodarczym w celu zniwelowania negatywnych skutków związanych z restrukturyzacją wspólnotowej floty rybackiej.

4. Opis działania.

Działanie będzie realizowane poprzez:

- Dywersyfikację działalności w celu propagowania różnicowanego zatrudnienia dla rybaków dotkniętych restrukturyzacją floty,
- Podnoszenie i zmiana kwalifikacji zawodowych, zwłaszcza wśród młodych rybaków,
- Szkolenia na przekwalifikowanie zawodowe,

- Rekompensaty za wcześniejsze odejście z sektora rybołówstwa, w tym wcześniejsze emerytury,
- Rekompensaty za trwałe odejście z zawodu rybaka,
- Indywidualne premie dla rybaków poniżej 40 roku życia, którzy nabywają po raz pierwszy częściowe lub całkowite prawo własności statku rybackiego.

5. Beneficjent.

Odbiorcami pomocy publicznej będą rybacy i właściciele statków rybackich.

6. Zasięg geograficzny.

Województwa: zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie.

7. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|----------------|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Wskaźnik 1.5.1 | Liczba rybaków, których obejmuje dywersyfikacja działalności | | |
| Wskaźnik 1.5.2 | Liczba rybaków, których dotyczy wcześniejsze odejściem z sektora rybołówstwa | | |
| Wskaźnik 1.5.3 | Liczba rybaków, których dotyczy program podwyższania kwalifikacji zawodowych | | |
| Wskaźnik 1.5.4 | Liczba programów reorientacji zawodowej poza sektorem rybołówstwa | | |
| Wskaźnik 1.5.5 | Liczba dni przeprowadzonych szkoleń | | |
| Wskaźnik 1.5.6 | Liczba rybaków korzystających z rekompensat nieodnawialnych | | |
| Wskaźnik 1.5.7 | Liczba rybaków korzystających z premii indywidualnej (młodzi rybacy) | | |
| Wskaźnik 1.5.8 | Tonaż brutto (BRT) | | |
| | Moc (w kW nabytych statków) | | |

8. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|------------------------------------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Rekompensata społeczno-gospodarcza | | | | |

Priorytet 2. Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i rynek rybny

Cel Priorytetu

Celem jest poprawa funkcjonowania i rozwoju akwakultury, rynku rybnego i przetwórstwa zgodnie z wymogami wspólnej polityki rybackiej. Należy unowocześnić i rozwijać bazę produkcyjną, zwiększać wielofunkcyjność gospodarstw rybackich (produkcja rybacka, ochrona środowiska, eko-turystyka, wędkarstwo), promować retencjonowanie wody i zachowanie bioróżnorodności organizmów wodnych, rozwijać organizację nowoczesnego rynku produktów akwakultury. Ponadto należy zintegrować akwakulturę z programami rozwoju terenów wiejskich.

Działanie 2.1- Inwestycje w akwakulturę

1. Podstawa prawna.

Art. 29 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest unowocześnienie i poprawa rentowności działalności polegającej na chowie i hodowli ryb i innych organizmów wodnych między innymi poprzez poprawienie stopnia mechanizacji produkcji, umożliwiającej obniżenie kosztów produkcji, a także poprawie jakości jej produktów w celu zwiększenia konkurencyjności zewnętrznej podsektora oraz zmniejszenie negatywnego oddziaływania chowu i hodowli na środowisko przez rozszerzenie istniejących i opracowanie nowych technik i technologii chowu i hodowli ryb i innych organizmów wodnych oraz ich wdrożenie, szczególnie dotyczących gatunków poszukiwanych na rynku. Ponadto w ramach działania jest wspierana tradycyjna działalność z zakresu chowu i hodowli ryb, w tym zwiększenie wielofunkcyjności gospodarstw rybackich poprzez rozwój eko – turystyki i wędkarstwa. W ramach działania należy dążyć do przywrócenia powierzchni stawowych, głównie w celu zwiększenia retencji wody, a także do poprawy warunków pracy, higieny, zdrowia ludzi i zwierząt.

3. Warunki dostępu:

Przeniesienie własności przedsiębiorstwa nie może być objęte dofinansowaniem,

Projekt nie może prowadzić do ryzyka nadmiernych zdolności produkcyjnych,

Projekt nie może wpływać negatywnie na ochronę zasobów rybactwa.

Realizacja projektu może zostać rozpoczęta przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu na własne ryzyko beneficjenta.

Pomoc jest udzielana w pierwszej kolejności mikro, małym, a następnie średnim przedsiębiorstwom.

Pomocą nie będą objęte przedsiębiorstwa, które zatrudniają powyżej 750 pracowników lub osiągają obroty wyższe od 200 mln. Euro.

Operacja 2.1.1 Działania na rzecz inwestycji produkcyjnych w akwakulturze

1. Opis operacji

Poprawa warunków pracy, higieny, zdrowia ludzi i zwierząt oraz jakości produktów. Zmniejszenie negatywnego bądź wspieranie pozytywnego wpływu na środowisko.

W ramach operacji finansowane są: budowa, rozbudowa, remont i modernizacja obiektów chowu i hodowli, oraz adaptacja, remont, wymiana, naprawa lub wyposażenie w urządzenia techniczne, w tym zakup środków transportu wewnętrznego, specjalistycznych środków transportu zewnętrznego oraz urządzeń i instalacji bezpośrednio związanych z chowem i hodowlą ryb oraz innych organizmów wodnych.

2. Cel operacji

- Dywersyfikacja w kierunku nowych gatunków oraz produkcji gatunków o dobrych perspektywach rynkowych,
- Wdrażanie metod hodowlanych znacznie obniżających negatywny wpływ lub wspierających pozytywny wpływ na środowisko w porównaniu ze zwykłą praktyką w sektorze akwakultury,
- Wsparcie tradycyjnych działalności z zakresu akwakultury, które mają znaczenie dla zachowania i rozwoju zarówno sfery społeczno-gospodarczej, jak i zachowania środowiska,
- Wsparcie zakupu sprzętu mającego na celu ochronę hodowli przed drapieżnikami,
- Poprawa warunków pracy i bezpieczeństwa pracowników sektora akwakultury,
- Poprawa warunków małej retencji
- Budowa, rozbudowa, przebudowa, remont, adaptacja obiektów akwakultury,
- Adaptacja, remont, wymiana, naprawa lub wyposażenie w urządzenia techniczne obiektów akwakultury
- Zakup środków transportu bezpośrednio związanych z funkcjonowaniem obiektów akwakultury
- Zakup i montaż instalacji bezpośrednio związanych z prowadzeniem akwakultury
- Zakładanie nowych i modernizacja istniejących łowisk specjalnych
- Budowa nowej i modernizacja istniejącej bazy wypoczynkowej
- Budowa nowych i modernizacja istniejących punktów małej gastronomii
- Wyposażenie infrastruktury turystycznej obiektów akwakultury
- Poprawa bezpieczeństwa i higieny w obiektach akwakultury z uwagi na obecność turystów
- Zachowanie i rozwój tradycyjnej działalności akwakultury w sferze gospodarczo-społecznej i środowiskowej
- Zwiększanie konkurencyjności obiektów akwakultury
- Powstawanie nowych oraz zachowanie istniejących miejsc pracy

3. Beneficjent.

Pomoc finansowa jest skierowana do przedsiębiorców i innych podmiotów prowadzących chów i hodowlę ryb lub innych organizmów wodnych

Pomoc jest udzielana w pierwszej kolejności

- a) mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw, oraz
- b) przedsiębiorstw nieobjętych definicją zawartą w art. 3 lit. f), Rozp. Rady NR. 1192/2006 które zatrudniają mniej niż 750 pracowników lub posiadają obroty niższe niż 200 mln EUR.

4. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc finansowa jest udzielana w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie jest udzielane jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe) Maksymalna wysokość pomocy wynosi 60 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku przedsiębiorstw objętych ww. definicją, natomiast pozostałe przedsiębiorstwa otrzymują maksymalne wsparcie w wysokości 30% kosztów kwalifikowalnych.

Pomoc inwestycyjna ograniczona jest do mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw. (opisać sposób priorytetowego przyznawania pomocy dla mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw).

5. Zasięg geograficzny.

6. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|---------------------------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Inwestycje w akwakulturę. | | | | |

7. Wskaźniki realizacji.

| Wskaźnik | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|---|-------------------------------|---------------------------------|
| Ilość ryb, mięczaków i innych organizmów wodnych wyprodukowanych w akwakulturze (w tonach) | | |
| Wielkość przedsiębiorstwa (micro, małe, średnie, duże) | | |
| Odsetek projektów dotyczących stworzenia warunków do produkcji przyjaznej środowisku. | 10 % | 30 % |
| Liczba jednostek ,które wprowadziły udoskonalone systemy produkcyjne (jakość, innowacyjność technologiczną) | ? | |
| Dodatkowy obrót (w mln EUR) | 1,5 | 6,0 |
| Przyrost retencji w tys. m ³ | | |
| Ilość gospodarstw objętych dywersyfikacją | | |

Działanie 2.2 Wsparcie działań w obrębie środowiska wodnego.

1. Cel działania

Celem działania jest zmniejszenie skutków finansowych wynikających ze stosowania technik hodowli wzmacniających ochronę i powodujących poprawę środowiska naturalnego oraz

zasobów naturalnych, spełniających kryteria ekologiczne wykraczające poza zwykłe stosowanie dobrych praktyk rybackich.

2. Opis działania

W ramach działania przyznawane są rekompensaty związane z utraconymi przychodami, dodatkowymi kosztami oraz zwiększonym zapotrzebowaniem finansowym na realizację projektów, w szczególności dotyczących niedogodności lub kosztów inwestycyjnych dla podmiotów mieszczących się w obrębie lub poblizu obszarów ochrony należących do sieci NATURA 2000. Promowana jest różnorodność genetyczna, ekologiczny chów i hodowla oraz wdrażanie dobrowolnych przepisów zarządzania i audytu ekologicznego. Szczegółowe założenia i wymogi określone zostały w programie wodno-środowiskowym „Tradycyjne stawy typu karpiego”.

W szczególności działanie jest realizowane poprzez wsparcie finansowe na:

- Propagowanie form akwakultury obejmujących ochronę i poprawę stanu środowiska, zasobów naturalnych i różnorodności genetycznej, a także kształtowanie krajobrazu i tradycyjnych cech obszarów akwakultury;
- Uczestnictwo we wspólnotowym systemie zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego, dopuszczającego dobrowolny udział organizacji w systemie zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS);
- Propagowanie akwakultury organicznej w rozumieniu rozporządzenia Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych i środków spożywczych;
- Propagowanie zrównoważonej akwakultury zgodnej ze szczególnymi ograniczeniami związanymi z ochroną środowiska, wynikającymi z wyznaczenia obszarów ochrony należących do sieci NATURA 2000.

3. Beneficjent.

Pomoc finansowa jest skierowana do przedsiębiorców i innych podmiotów prowadzących chów i hodowlę ryb,

4. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

1. dopłata do hektara powierzchni gospodarstwa rybackiego za retencjonowanie wód, za wspomaganie procesów samooczyszczania się wód, za podnoszenie poziomu wód gruntowych i za korzystny wpływ na lokalny mikroklimat
2. dopłata do nieużytków znajdujących się na terenie gospodarstwa rybnego tj: terenów podmokłych, łąk, zadrzewień, zakrzewień, oraz innych siedlisk marginalnych stanowiących powierzchnię wyłączoną z produkcji stawowej. Dopłata za ha powierzchni lub za m bieżący roślinności stanowiącej pasmo ochronne.

5. Wysokość rekompensaty jest obliczona na podstawie jednego lub więcej następujących kryteriów:

- a) wysokości utraconych przychodów;
- b) dodatkowych kosztów, jakie mogą wynikać w związku ze stosowaniem metod dotyczących środowiska wodnego;
- c) potrzeby udzielania wsparcia finansowego na realizację projektu;
- d) szczególnych niedogodności lub kosztów inwestycji dla jednostek mieszczących się w obrębie lub w poblizu należących do sieci NATURA 2000.

6. Warunki dostępu:

Zobowiązanie się Beneficjenta do przestrzegania przez okres co najmniej pięciu lat wymogów dotyczących środowiska wodnego, wykraczających poza zwykłe stosowanie dobrych praktyk w chowie i hodowli ryb. Zwykła dobra praktyka rybacka w sektorze akwakultury oznacza zgodność z obowiązującym prawem, w odniesieniu zarówno do kwestii zdrowotnych i weterynaryjnych, jak i związanych ze środowiskiem, oraz stosowanie protokołów produkcji zapobiegających marnotrawieniu zasobów oraz emisji zanieczyszczeń, której można uniknąć.

Korzyści wynikające dla środowiska z tego zobowiązania muszą być potwierdzone uprzednią oceną przeprowadzoną przez właściwe podmioty.

Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100% kosztów kwalifikowalnych.

7. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

8. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Odsetek projektów dotyczących produkcji przyjaznej środowisku. | 10 % | 30 % |
| Liczba jednostek, które wprowadziły inne działania mające na celu dobro środowiska | 1,5 | 6,0 |
| | | |

9. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|---|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Wsparcie działań w obrębie środowiska wodnego | | | | |

Działanie 2.3 Działania na rzecz zdrowia zwierząt.

1. Cel działania

Celem działania będzie pomoc finansowa dla zapewnienia kontroli i zwalczaniu ryzyka patogenicznego w chowie i hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych.

2. Opis działania.

Program może mieć udział w finansowaniu kontroli i zwalczania chorób w akwakulturze zgodnie z warunkami decyzji Rady 90/424/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii.

Pomoc może obejmować:

- zwalczanie chorób egzotycznych określonych w art. 3 Decyzji Rady 90/424/EEC, która określa działania zgodnie z sekcja 3 rozdział V Dyrektywy...
- zwalczania nieegzotycznych chorób, określonych w art 24 Decyzji Rady 90/424/EEC, dla którego utworzono programy naprawcze zatwierdzone zgodnie z art.44 (2) Dyrektywy...
- pomoc udzielona z tego działania, nie może pokrywać wydatków na kontrolę mającą wykazać, że kraj jest wolny od choroby. W celu uzyskania statusu braku obszaru wolnego od choroby, nie może też służyć na pokrycie kosztów Państwowej Służby Weterynaryjnej

3. Beneficjent.

Pomoc finansowa jest skierowana do przedsiębiorców i innych podmiotów prowadzących chów i hodowlę ryb. Beneficjentami pomocy będą hodowcy ryb i innych organizmów wodnych, którzy z powodu epidemii zostali zmuszeni przez jednostki nadzoru weterynaryjnego do likwidacji ryb lub innych organizmów wodnych, oraz organy uprawnione do kontroli zdrowia i zwalczania chorób ryb.

4. Forma i poziom/ wysokość pomocy finansowej.

Pomoc finansowa przyjmie formę rekompensaty z tytułu decyzji o likwidacji ryb lub innych organizmów wodnych oraz zwrot kosztów zwalczania chorób i epidemii. Maksymalny poziom dofinansowania wynosi 100% kosztów kwalifikowalnych

5. Wskaźniki realizacji działania

| Wskaźnik | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Liczba hodowców, którzy skorzystali z pomocy | | |
| | | |

Działanie 2.4. Rybołówstwo śródlądowe.

1. Podstawa prawna.

Art. 33 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest poprawa warunków prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej i rybołówstwa śródlądowego oraz poprawa jakości jego produktów, zwiększenie efektywności i konkurencyjności zewnętrznej podsektora, opracowanie oraz wdrożenie nowych technik i technologii połowu. Przewiduje się, że poprzez udzielanie wsparcia w ramach działania nastąpi poprawa wydajności pracy oraz poprawa warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Opis działania.

Pomoc finansowa jest przyznawana na:

- inwestycje w zakresie budowy, rozbudowy, wyposażenia i modernizacji urządzeń i infrastruktury przeznaczonej do wykonywania rybołówstwa śródlądowego, mające na celu poprawę bezpieczeństwa, warunków pracy, higieny i jakości produktów, zdrowia ludzi lub zwierząt, lub zmniejszenie negatywnego lub wywieranie pozytywnego wpływu na środowisko, a także zakup środków transportu wewnętrznego oraz specjalistycznych środków transportu zewnętrznego,
- inwestycje na pokładzie sprzętu pływającego,
- finansowanie zmiany przeznaczenia sprzętu pływającego służącego do wykonywania rybołówstwa śródlądowego na działalność niezwiązaną z rybołówstwem,
- wsparcie tymczasowego zaprzestania działalności w zakresie rybołówstwa śródlądowego rybakom i właścicielom sprzętu pływającego prowadzącym działalność wyłącznie na wodach śródlądowych, w przypadku gdy we wspólnotowym akcie prawnym przewidziano środki na rzecz odbudowy gatunków ryb w wodach śródlądowych.

4. Beneficjent.

Pomoc finansowa jest skierowana do przedsiębiorców i innych podmiotów prowadzących działalność w zakresie „rybołówstwa śródlądowego”, które oznacza połowy prowadzone w celach zarobkowych przy użyciu sprzętu pływającego służącego do połowu wyłącznie w wodach śródlądowych lub przy użyciu innych urządzeń stosowanych do połowów pod lodem.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

W przypadku projektów inwestycyjnych pomoc finansowa jest udzielana w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie udzielane jest jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe) Maksymalna wysokość pomocy wynosi 60 % kosztów kwalifikowalnych, natomiast w przypadku inwestycji na pokładzie sprzętu pływającego 40%.

W przypadku zmiany przeznaczenia sprzętu pływającego pomoc jest udzielana w formie jednorazowej rekompensaty finansowej. Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych. Poziom pomocy publicznej zostanie określony z uwzględnieniem najlepszego stosunku kosztów do skuteczności na podstawie obiektywnych kryteriów, takich jak:

- 1) Cena sprzętu rybackiego na rynku krajowym lub jego wartości ubezpieczeniowej;
- 2) Obroty handlowe sprzętu rybackiego;
- 3) Wiek sprzętu rybackiego.

W przypadku rekompensaty za tymczasowe zawieszenie działalności połowowej, pomoc jest udzielana w formie jednorazowej rekompensaty finansowej. Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 % kosztów kwalifikowanych.

Działanie 2.5. Inwestycje w przetwórstwo i obrót.

1. Podstawa prawna.

Art. 34 i 35 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest poprawa warunków pracy i szkolenia zawodowego, monitorowanie wpływu produktów rybnych na stan zdrowia konsumentów, warunków higieny produkcji oraz jakości produktów, zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne, produkcji lub wprowadzania do obrotu nowych produktów, stosowanie innowacyjnych technik i technologii produkcji, wprowadzenia do obrotu produktów z wyładunków lokalnych, z lokalnej akwakultury oraz wysokiej jakości produktów niszowych, zwiększenia stopnia wykorzystania nie w pełni eksploatowanych gatunków, produktów ubocznych i odpadów.

3. Opis działania.

W ramach działania jest udzielana pomoc na projekty obejmujące budowę, rozbudowę, modernizację i wyposażenie przedsiębiorstw, projekty szkoleniowe, a także projekty polegające na wprowadzaniu innowacyjnych i proekologicznych procesów technologicznych oraz rozwiązań technicznych, a także rozwiązań organizacyjnych w zakresie zarządzania jakością i bezpieczeństwem żywności oraz ich certyfikację. Innowacje powinny służyć zachowaniu lub zwiększeniu liczby miejsc pracy. W ramach działania jest dopuszczona pomoc na zakup specjalistycznych środków transportu wewnętrznego i zewnętrznego, między innymi w celu zachowania łańcucha chłodniczego oraz są współfinansowane działania służące zwiększeniu wartości dodanej do produktów przetwórstwa.

4. Beneficjent.

Podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa i obrotu produktami rybołówstwa i akwakultury.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc jest udzielana w pierwszej kolejności mikro i małym przedsiębiorstwom objętym definicją Art. 3 lit. f) Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego. Pomoc finansowa jest udzielana w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie jest udzielane jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe) Maksymalna wysokość pomocy wynosi 60 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku przedsiębiorstw objętych ww. definicją, natomiast pozostałe przedsiębiorstwa otrzymują maksymalne wsparcie w wysokości 30% kosztów kwalifikowalnych.

Operacja 1 Budowa i modernizacja istniejących zakładów dla zwiększenia produkcji.

Pomoc może być przyznana na budowę i modernizację zakładów, które prowadzą inwestycje mające na celu:

Produkcję wyrobów wysokiej jakości dla rynków niszowych
zwiększanie stopnia wykorzystania nie w pełni eksploatowanych gatunków, produktów ubocznych i odpadów;
produkcję lub wprowadzania do obrotu nowych produktów, stosowania nowych technologii lub opracowywania innowacyjnych metod produkcji;

1. Beneficjenci

Właściciele małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw zatrudniających do 750 pracowników lub posiadających obrót mniejszy niż 200 mln EUR.

2. Forma pomocy

Refundacja części kosztów inwestycji

Operacja 2 Modernizacja zakładów przetwórstwa rybnego dla poprawy warunków działania.

Pomoc z Programu może być przyznana na modernizację zakładów, które prowadzą inwestycje mające na celu:

poprawę warunków pracy (bhp);

poprawę jakości, higieny oraz bezpieczeństwa produkcji w przetwórstwie rybnym;

dostosowanie zakładów przetwórczych do obowiązujących przepisów w zakresie ochrony środowiska z uwzględnieniem zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko;

poprawę warunków transportu wewnętrznego i zewnętrznego dla zachowania łańcucha chłodniczego;

wzrost zatrudnienia w przetwórstwie rybnym.

1. Beneficjenci

Przedsiębiorstwa zatrudniające do 750 pracowników lub posiadające obrót mniejszy niż 200 mln EUR.

2. Forma pomocy

Refundacja części kosztów kwalifikowalnych inwestycji pozytywnie zaopiniowanej przez organy odpowiedzialne za nadzór sanitarny lub weterynaryjny w przetwórstwie.

3. Wskaźniki

| Wskaźnik | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|---|--------------------------------------|--|
| Powierzchnia zmodernizowanego obiektu. | | |
| Liczba obiektów, w których nastąpiła poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy. | | |
| Liczba obiektów, w których nastąpiło zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne. | | |
| Liczba obiektów, w których wdrożono systemy jakości (ISO, HACCP, GMP) lub wprowadzono innowacje technologiczne. | | |
| Wzrost ilości miejsc pracy wynikających z przeprowadzenia modernizacji obiektu | | |
| | | |

Operacja 3 Budowa nowych i modernizacja istniejących placówek wprowadzających do obrotu produkty rybne pochodzące głównie z morskich wyładunków lokalnych lub z lokalnej akwakultury

1. Podstawa prawna.

Art. 34 i 35 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel operacji

Pomoc może być udzielona na budowę, rozbudowę, wyposażenie i modernizację obiektów handlu hurtowego wprowadzających do obrotu produkty rybne pochodzące głównie z morskich wyładunków lokalnych lub z lokalnej akwakultury w celu:

- zwiększenia powierzchni wyspecjalizowanych obiektów wprowadzających do obrotu produkty rybne pochodzące głównie z morskich wyładunków lokalnych lub z lokalnej akwakultury;
- stworzenia systemu zapewniającego zachowanie wysokiej jakości i bezpieczeństwa produktów rybnych od chwili połowu do chwili sprzedaży/traceability/;
- zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko;
- poprawy funkcjonowania obrotu odpadami produktów rybołówstwa i akwakultury;
- poprawy funkcjonowania micro i małych przedsiębiorstw wprowadzających do obrotu produkty rybne pochodzące głównie z wyładunków lokalnych oraz z lokalnej akwakultury;
- poprawy warunków pracy.

3. Opis operacji

W ramach działania jest udzielana pomoc na projekty obejmujące budowę, rozbudowę, modernizację i wyposażenie przedsiębiorstw, projekty szkoleniowe, a także projekty polegające na wprowadzaniu innowacyjnych i proekologicznych procesów technologicznych oraz rozwiązań technicznych, a także rozwiązań organizacyjnych w zakresie zarządzania jakością i bezpieczeństwem żywności oraz ich certyfikację. Innowacje powinny służyć zachowaniu lub zwiększeniu liczby miejsc pracy. W ramach działania jest dopuszczona pomoc na zakup specjalistycznych środków transportu wewnętrznego i zewnętrznego, między innymi w celu zachowania łańcucha chłodniczego.

Inwestycje w zakresie handlu detalicznego nie kwalifikują się do uzyskania pomocy wspólnotowej.

4. Beneficjent.

Beneficjentami mogą być mikro i małe przedsiębiorstwa zajmujące się wprowadzaniem do obrotu produktów rybnych pochodzących głównie z morskich wyładunków lokalnych lub z lokalnej akwakultury, przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 750 pracowników lub posiadające obrót niższy niż 200 mln EUR i zajmujące się wprowadzaniem do obrotu produktów rybnych pochodzących głównie z morskich wyładunków lokalnych lub z lokalnej akwakultury, w tym lokalne centra sprzedaży ryb/aukcje rybne/..

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc jest udzielana w pierwszej kolejności mikro i małym przedsiębiorstwom objętym definicją Art. 3 lit. f) Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego. Pomoc finansowa jest udzielana w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie jest udzielane jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe) Maksymalna wysokość pomocy wynosi 60 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku przedsiębiorstw objętych ww. definicją, natomiast pozostałe przedsiębiorstwa otrzymują maksymalne wsparcie w wysokości 30% kosztów kwalifikowalnych.

6. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

7. Wskaźnik realizacji operacji działania.

| Wskaźnik | Wartość w roku | Wartość w roku |
|----------|----------------|----------------|
|----------|----------------|----------------|

| | | bazowym (2006) | docelowym (2013) |
|----------|---|----------------|------------------|
| Wskaźnik | m ² powstałej lub zmodernizowanej rzeczywistej powierzchni użytkowej | | |
| Wskaźnik | liczba obiektów, w których dokonano poprawy warunków pracy) | | |
| Wskaźnik | liczba obiektów, w których dostosowano warunki prowadzenia działalności do wymogów ochrony środowiska | | |
| Wskaźnik | liczba obiektów z wdrożonymi systemami i innowacjami; liczba certyfikatów wdrożenia systemów jakości | | |
| Wskaźnik | ilość obiektów, które wprowadziły utylizację i przetwarzanie odpadów z rybołówstwa i akwakultury oraz obrót tymi odpadami | | |
| Wskaźnik | wielkość wprowadzenia do obrotu produktów rybnych pochodzących głównie z morskich wyładunków lokalnych lub z lokalnej akwakultury | | |

8. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|-----------------------------------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Inwestycje w przetwórstwo i obrót | | | | |

Wskaźniki

9. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

Priorytet 3. Środki służące wspólnemu interesowi.

Działanie 3.1 Działania wspólne podmiotów gospodarczych i organizacji

1. Podstawa prawna.

Art. 37 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Wspólne przedsięwzięcia mają na celu zapobieganie przełowieniu ryb, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów, zarówno producentów jak i konsumentów poprzez zarządzanie oraz ochronę żywych zasobów morza.

Program będzie finansował środki służące wspólnemu interesowi realizowane przy aktywnym wsparciu ze strony samych podmiotów gospodarczych lub organizacji działających w imieniu producentów lub innych organizacji uznanych przez państwo członkowskie, które mają na celu w szczególności:

- a) trwałe przyczynienie się do lepszego zarządzania zasobami lub ich lepszej ochrony;
- b) promocję selektywnych narzędzi i metod połowowych oraz zmniejszenie przyłówów;
- c) usuwanie z dna morskiego utraconych narzędzi połowowych w celu zwalczania połowów zagubionymi częściami zestawu;
- d) poprawę warunków pracy oraz bezpieczeństwa;
- e) przyczynianie się do przejrzystości rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, w tym do możliwości śledzenia pochodzenia;
- f) poprawę jakości i bezpieczeństwa żywności;
- g) rozwój, restrukturyzację lub poprawę terenów hodowli w ramach akwakultury;
- h) inwestycje dotyczące sprzętu i infrastruktury na potrzeby produkcji, przetwórstwa lub handlu łącznie z utylizacją odpadów;
- i) doskonalenie kwalifikacji zawodowych lub rozwój nowych metod i narzędzi szkoleniowych;
- j) propagowanie partnerstwa pomiędzy naukowcami i podmiotami gospodarczymi w sektorze rybactwa;
- k) tworzenie sieci kontaktów, wymianę doświadczeń i wzorców postępowania pomiędzy organizacjami promującymi równość szans dla mężczyzn i kobiet oraz pomiędzy innymi zainteresowanymi stronami;
- l) przyczynianie się do realizacji celów określonych dla rybactwa przybrzeżnego na niewielką skalę w szczególności dla:
 - poprawy zarządzania i kontroli warunków dostępu do niektórych obszarów połowowych
 - wspierania organizacji produkcji, przetwórstwa i łańcucha zbytu produktów rybactwa
 - zachęcania do dobrowolnych działań na rzecz obniżania nakładu połowowego w celu ochrony zasobów
 - zachęcania do stosowania innowacji technicznych, które nie zwiększają nakładu połowowego
 - poprawy kwalifikacji zawodowych i szkoleń w zakresie bezpieczeństwa
- m) poprawę zarządzania i kontroli warunków dostępu do obszarów połowowych, w szczególności poprzez przygotowanie lokalnych planów zarządzania zatwierdzonych przez właściwe organy krajowe;

3. Opis działania.

. Pomoc nie może być udzielona na sfinansowanie kosztów bieżących związanych z badawczymi kampaniami połowowymi.

2. Pomoc z tego działania może być udzielona na :

- a) tworzenie organizacji producentów w szczególności na koszty ich założenia, oraz koszty administracyjne po 01.01.2007 r.
- b) wprowadzanie planów uznanych organizacji producentów w celu poprawy jakości produktów- pomoc ta będzie malejąca i jest przewidziana na okres trzech lat licząc od daty uznania organizacji producentów
- c) Restrukturyzacja organizacji producentów mająca na celu wzrost ich efektywności dla sprostania wymaganiom stawianym przez rynek.
- d) przeprowadzenie studiów wykonalności związanych z propagowaniem w sektorze rybactwa partnerstw z państwami trzecimi

4. Beneficjent.

Beneficjentami będą uznane organizacje producentów rybnych i podmioty gospodarcze realizujące zadania wspólne.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc dotyczyć będzie zarówno refundacji kosztów funkcjonowania organizacji jak też kosztów projektów realizujących cele wspólne dla rybactwa.

Wsparcie organizacji prowadzone będzie przez okres maksymalnie trzech lat od daty uznania lub od daty decyzji o restrukturyzacji organizacji producentów i podlegać będzie stopniowemu zmniejszeniu w okresie tych trzech lat.

6. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

7. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|--------------|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Wskaźnik 3.1 | Liczba utworzonych organizacji producentów | | |
| Wskaźnik 3.2 | Liczba zrestrukturyzowanych organizacji producentów | | |
| Wskaźnik 3.3 | Działania mające na celu podniesienie kwalifikacji oraz rozwój nowych metod i narzędzi szkolenia | | |
| Wskaźnik 3.4 | Działania promujące współpracę pomiędzy naukowcami oraz uczestnikami obrotu w sektorze rybactwa | | |
| Wskaźnik 3.5 | Działania mające na celu wymianę doświadczeń pomiędzy | | |

| | | | |
|--|--|--|--|
| | organizacjami promujące równość pomiędzy kobietami i mężczyznami – ilość zorganizowanych spotkań | | |
|--|--|--|--|

8. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|---|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Środki służące wspólnemu interesowi podmiotów gospodarczych i organizacji | | | | |

Działanie 3.2 Środki mające na celu ochronę i rozwój fauny i flory wodnej.

1. Podstawa prawna.

Art. 38 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest stworzenie stabilnych podstaw przyrodniczych do prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w wodach morskich i śródlądowych, z zachowaniem równowagi i różnorodności biologicznej, poprawa zarządzania i ochrony zasobów ryb oraz ochrona walorów środowiska i zasobów przyrodniczych.

3. Opis działania.

W ramach działania finansowana jest budowa lub instalacja urządzeń stałych lub ruchomych służących do ochrony i wzbogacenia fauny i flory wodnej oraz rekultywacji wód śródlądowych, w tym terenów tarła i tras migracyjnych gatunków migrujących poprzez przywrócenie drożności wodom śródlądowym. Działania te muszą przyczyniać się do poprawy stanu środowiska wodnego. Działania te, obejmują również pomoc finansową związaną z ochroną i poprawą stanu środowiska naturalnego w ramach sieci NATURA 2000, tam gdzie działania te dotyczą bezpośrednio gospodarki rybackiej oraz zarybienia gatunkami zagrożonymi oraz cennymi z biologicznego i gospodarczego punktu widzenia.

Bezpośrednie zarybianie nie stanowi podstawy do uzyskania pomocy, o ile nie zostało przewidziane wyraźnie jako środek służący ochronie we wspólnotowym akcie prawnym.

4. Beneficjent.

Pomoc finansowa jest udzielana podmiotom publicznym lub półpublicznym, uznanym organizacjom handlowym lub innym podmiotom wyznaczonym w tym celu przez Instytucję Zarządzającą.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc finansowa będzie udzielana w formie zwrotu kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie udzielane będzie jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe) Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych.

6. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

7. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|--------------|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Wskaźnik 3.1 | Liczba urzędzeń stałych | | |
| Wskaźnik 3.2 | Liczba urzędzeń ruchomych | | |
| Wskaźnik 3.3 | Liczba odbudowanych dróg migracji ryb | | |
| Wskaźnik 3.4 | Ilość projektów dotyczących zarybienia wód śródlądowych. | | |

8. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|---|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Środki mające na celu ochronę i rozwój fauny i flory wodnej | | | | |

Działanie 3.3. Porty rybackie, miejsca wyładunku i przystanie.

1. Podstawa prawna.

Art. 39 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest udzielenie wsparcia na inwestycje w istniejących portach lub przystaniach rybackich służące interesowi rybaków i hodowców akwakultury korzystających z danego portu lub przystani rybackiej, które mają na celu poprawę poziomu oferowanych usług. Pomoc może być udzielona na restrukturyzację oraz poprawę warunków wyładunku ryb przez rybaków przybrzeżnych w istniejących miejscach wyładunku wskazanych przez właściwe organy krajowe.

3. Opis działania.

Inwestycje realizowane w ramach działania powinny w szczególności dotyczyć:

- Poprawy warunków wyładunku, przetwarzania, składowania w portach i sprzedaży produktów rybołówstwa i akwakultury,
- Poprawy dostaw paliwa, lodu, wody i elektryczności,
- Budowy, modernizacji i wydłużenia nabrzeży, w celu polepszenia bezpieczeństwa w trakcie wyładunku lub załadunku,
- Zagospodarowania odpadów, wód technologicznych i przyłowu,
- Przechowywania i utylizacji odpadów,
- Opracowania i wdrożenia systemów informatycznych do zarządzania rybołówstwem morskim,
- Modernizacji i rozbudowy urzędzeń i instalacji do konserwacji i napraw statków rybackich,
- Poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy,
- Budowy i rozbudowy infrastruktury technicznej portu lub przystani rybackiej,
- Poprawy warunków bezpieczeństwa żeglugi w portach i przystaniach rybackich,
- Modernizacji i rozbudowy rybackich przystani plażowych

W celu poprawy bezpieczeństwa pracy rybaków wsparcie jest udzielane na inwestycje związane z bezpieczeństwem, w budowę lub modernizację małych przystani rybackich.

W przypadku inwestycji w przystaniach rybackich należy zapewnić przestrzeganie przepisów sanitarnych poprzez odpowiednie działania kontrolne.

W przypadku urzędzeń wpływających na nawigację w porcie lub przystani rybackiej realizujący inwestycję musi uzyskać zgodę na rozwiązania techniczne wydane przez Urząd Morski.

4. Beneficjent.

Właściciele, użytkownicy wieczyści, dzierżawcy gruntów oraz związanej z nimi infrastruktury portowej, które znajdują się w granicach portu lub przystani rybackiej, oraz podmioty zarządzające portem lub przystanią rybacką.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc finansowa będzie udzielana w formie zwrotu kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie udzielane będzie jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe). Bez udziału środków prywatnych wysokość pomocy wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych, natomiast w przypadku inwestycji realizowanych z udziałem środków prywatnych, maksymalna wysokość pomocy wynosi 80% kosztów kwalifikowalnych.

6. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

7. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | Wartość w roku | Wartość w roku |
|----------|----------------|----------------|
|----------|----------------|----------------|

| | bazowym (2006) | docelowym (2013) |
|---|-----------------------|-------------------------|
| m ³ nowej przestrzeni magazynowej w chłodniach | | |
| m ³ nowej przestrzeni magazynowej innej niż chłodnie | | |
| Liczba urządzeń przeładunkowych | | |
| Liczba urządzeń do produkcji lodu | | |
| Liczba instalacji doprowadzających media (elektryczność, woda, paliwo) | | |
| Liczba urządzeń dotycząca innych udogodnień | | |
| m ² powierzchni zmodernizowanego nabrzeża | | |
| mb zmodernizowanego nabrzeża | | |
| m ² powierzchni nadającej się do użytku w ramach pierwszej sprzedaży | | |
| | | |
| | | |
| | | |

8. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|------------------|--------------------------------|---|---------------------------------|------------------------|
| | | | | |

Działanie 3.3 Promocja i rozwój nowych rynków zbytu.

1. Podstawa prawna.

Art. 40 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest wspieranie przedsięwzięć służących wspólnemu interesowi, w ramach realizacji polityki podniesienia jakości i wartości, rozwoju nowych rynków zbytu produktów rybołówstwa i akwakultury oraz kampanii promocyjnych na rzecz tych produktów. Oczekiwany jest wzrost sprzedaży produktów rybnych oraz upowszechnienie wiedzy dotyczącej rodzajów i znaczenia produktów rybnych w racjonalnym żywieniu człowieka.

3. Uzasadnienie.

Promocja produktów rybnych w warunkach otwartej na Unię Europejską i świat gospodarki jest niezbędnym elementem współczesnego rynku rybnego. Pozwala wspierać sprzedaż

produktów rybnych i konkurencyjność krajowej branży rybnej w warunkach wzrastającej presji towarów i marketingu produktów zagranicznych. W Polsce notuje się niskie roczne spożycie produktów rybnych na osobę.

Wspólna Polityka Rybacka Unii Europejskiej stawia do dyspozycji sektora rybnego państw członkowskich UE wsparcie finansowe na rzecz promocji produktów rybnych. Realizacja przedsięwzięć w ramach działania niewątpliwie przyczyni się do osiągnięcia celu w postaci wzrostu konsumpcji produktów rybnych w kraju i wzrostu ich sprzedaży na rynku krajowym i zagranicznym.

4. Opis działania.

Działania powinny w szczególności odnosić się do:

- Prowadzenia regionalnych, krajowych i międzynarodowych kampanii promocyjnych produktów rybołówstwa i akwakultury, w tym udział w targach i wystawach,
- Podaży na rynek nadwyżek gatunków (gatunków występujących w nadmiernych ilościach) oraz gatunków nie w pełni eksploatowanych, które są zwykle odrzucane lub nie przedstawiają wartości handlowej;
- Realizacji polityki jakości produktów rybołówstwa i akwakultury;
- Promocji produktów pozyskanych przy pomocy metod mających niewielki wpływ na środowisko;
- Promocji produktów uznanych zgodnie z warunkami rozporządzenia (EWG) nr 2081/92;
- Certyfikacji jakości, w tym tworzenia marek i certyfikacji produktów wytworzonych w sposób przyjazny dla środowiska;
- Kampanii mających na celu poprawę wizerunku produktów rybołówstwa i akwakultury oraz wizerunku sektora rybołówstwa;
- Realizacji badań rynkowych.

Powyższe działania nie mogą być ukierunkowane na znaki handlowe, jak również nie mogą odnosić się do konkretnych krajów bądź obszarów geograficznych, za wyjątkiem produktów uznanych zgodnie z warunkami rozporządzenia Rady (EWG) nr 2081/92.

5. Beneficjent.

Przedsiębiorstwa sektora rybnego, fundacje, organizacje i podmioty sektora rybnego, jednostki naukowe, dydaktyczne, administracja rybacka.

6. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc finansowa będzie udzielana w formie zwrotu części bądź całości kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie udzielane będzie jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe). Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych, w przypadku projektów promocyjnych non profit realizowanych w ramach strategicznego celu promocji produktów rybnych na szczeblu krajowym przez podmiot wyłoniony na mocy decyzji Instytucji Zarządzającej (uznane organizacje). Natomiast w przypadku projektów realizowanych przez prywatnych beneficjentów w ramach rozwoju własnego przedsiębiorstwa maksymalna wysokość pomocy wynosi 60% kosztów kwalifikowalnych.

7. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

8. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|---|-------------------------------|---------------------------------|
| Liczba kampanii na rzecz produktów rybołówstwa i akwakultury | | |
| Liczba kampanii na rzecz poprawy wizerunku sektora rybołówstwa | | |
| Liczba projektów mających na celu promocję produktów uzyskanych z wykorzystaniem metod przyjaznych dla środowiska | | |
| Liczba projektów mających na celu wdrożenie polityki jakości produktów rybołówstwa i akwakultury | | |
| Liczba projektów mających na celu promocję certyfikacji jakości | | |
| Liczba projektów mających na celu promocję zaopatrzenia rynku w nadwyżki gatunków oraz gatunki nie w pełni eksploatowane, które są zwykle odrzucane lub nie przedstawiały dotychczas wartości handlowej | | |
| Liczba projektów mających na celu badania rynkowe | | |

9. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|-----------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| | | | | |

Działanie 3.4 Projekty pilotażowe.

1. Podstawa prawna.

Art. 40 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Cel działania.

Celem działania jest zdobywanie oraz rozpowszechnianie wiedzy na temat nowości i innowacji technicznych, zwiększenie rentowności działalności rybackiej poprzez wdrożenie innowacyjnych metod zmierzających do ochrony rybostanu oraz metod zapewniających właściwą jakość pozyskiwanych surowców, jak i wprowadzenie przyjaznych środowisku technologii i technik pozyskiwania surowca, w tym metod jego obróbki.

3. Opis działania.

W ramach działania finansowane będą projekty pilotażowe, w tym eksperymentalne wykorzystanie bardziej selektywnych technik połowowych, które mają na celu nabycie i upowszechnianie nowej wiedzy technicznej oraz są przeprowadzone we współpracy z podmiotem naukowym lub technicznym przez podmiot gospodarczy, uznane stowarzyszenie handlowe lub jakikolwiek właściwy podmiot wyznaczony w tym celu przez Instytucję Zarządzającą. Projekty powinny zawsze obejmować stosowną ocenę naukową projektu pilotażowego. (Należy wskazać kto może takie oceny naukowe wykonywać)

Projekty pilotażowe mogą obejmować:

- Testowanie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych,
- Opracowanie i testowanie metod poprawy selektywności narzędzi połowowych, ograniczenia przyłówów i odrzutów oraz metod redukujących wpływ rybołówstwa na środowisko,
- Symulacje metod zarządzania stadem, podziału kwot połowowych, w tym, w razie konieczności ustanowienie stref zakazu połowów, w celu dokonania oceny skutków biologicznych i ekonomicznych,
- Opracowanie alternatywnych metod zarządzania rybołówstwem.

Wyniki i wypracowane technologie są przedmiotem sprawozdań udostępnionych publicznie.

4. Beneficjent.

Podmioty bezpośrednio związane z sektorem rybackim tj.: podmioty prowadzące działalność polegającą na chowie i hodowli ryb, połowie, wprowadzaniu na rynek, obrocie lub przetwarzaniu produktów rybnych; stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe oraz fundacje, których celem statutowym jest działanie na rzecz rozwoju rybołówstwa morskiego lub rybactwa śródlądowego; jednostki badawczo – rozwojowe; szkoły wyższe i wyższe szkoły zawodowe kształcące na kierunku rybołówstwo morskie lub rybactwo śródlądowe; szkoły ponadgimnazjalne o profilu rybołówstwo morskie lub rybactwo śródlądowe.

Należy określić w jaki sposób jednostki badawczo – rozwojowe; szkoły wyższe i wyższe szkoły mają realizować projekty „we współpracy z podmiotem naukowym lub technicznym” lub dodać zapis, że w takim przypadku mogą one same realizować projekt.

5. Forma i poziom/ wysokość pomocy.

Pomoc finansowa będzie udzielana w formie zwrotu kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie udzielane będzie jednorazowo (w przypadku projektów jednoetapowych) lub po zakończeniu każdego etapu (projekty wieloetapowe). Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych.

6. Zasięg geograficzny.

Obszar całego kraju.

7. Wskaźniki realizacji działania.

| Wskaźnik | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Liczba projektów zrealizowanych w celu | | |

| | | |
|---|--|--|
| testowania innowacyjnych technologii | | |
| Liczba projektów zrealizowanych w celu testowania zarządzania i planów przydziału i nakładu | | |
| Liczba projektów zrealizowanych w celu rozwoju i testowania metod na rzecz selektywności narzędzi połowowych i redukcji nadwyżki połowów oraz odpadów | | |
| Liczba projektów pilotażowych dotyczących alternatywnych technik zarządzania rybactwem | | |

8. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|-----------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| | | | | |

Działanie 3.6 Modyfikacja w celu zmiany przeznaczenia statków rybackich

1. Cel działania

Celem działania będzie modyfikacja i zmiana przeznaczenia statków rybackich. W ramach tego działania finansowana będzie modyfikacja jednostek rybackich dla celów szkoleniowych lub naukowych oraz zmiana przeznaczenia jednostek rybackich na inne cele niż rybołówstwo.

Działanie obejmuje:

- Przeniesienie do wykorzystania jednostki w celu zachowania dziedzictwa historycznego (jako zabytek)
- Przeniesienie do działalności naukowo-badawczej.
- Przeniesienie do działalności szkoleniowej,
- Przeniesienie do wykorzystania w celach kontroli.

2. Opis działania

Program może udzielać wsparcia na modyfikację statków rybackich, pływających pod banderą polską i zarejestrowanych we Wspólnocie, do celów szkoleń lub badań prowadzonych w ramach sektora rybackiego lub innej działalności spoza rybackiego. Operacje te są ograniczone do podmiotów publicznych lub półpublicznych.

Pomoc może być udzielona dla przekształcenia statku rybackiego ze względu na zmianę przeznaczenia tylko wtedy, jeżeli statek zostanie na stałe wykreślony z rejestru statków rybackich a licencja połowowa związana z tym statkiem będzie na stałe anulowana

3. Beneficjenci

Podmioty publiczne lub półpubliczne, które są właścicielami statków rybackich o polskiej przynależności.

4. Formy i wysokość pomocy

Refundacja poniesionych kosztów statku za zmianę przeznaczenia statku rybackiego, na cele inne niż wykonywanie rybołówstwa morskiego. Maksymalna wysokość pomocy dla podmiotów publicznych wynosi 100 %, a podmiotów półpublicznych 80% kosztów kwalifikowalnych

5. Wskaźniki realizacji działania

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|----------------|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Wskaźnik 3.6.1 | Liczba statków rybackich przeznaczonych na zabytek | | |
| Wskaźnik 3.6.2 | Liczba statków rybackich przeznaczonych do badań naukowych | | |
| Wskaźnik 3.6.3 | Liczba statków rybackich przeznaczonych do celów szkoleniowych | | |
| Wskaźnik 3.6.4 | Liczba statków rybackich przeznaczonych na jednostki kontrolne | | |

6. Plan finansowy.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|---|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Modyfikacja w celu zmiany przeznaczenia statków rybackich | | | | |

Priorytet 4. Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa.

Działanie 4.1. Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa.

1. Podstawa prawna

Art. 43 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223, str. 1 z 15.8.2006).

2. Opis Osi

Program PGD jest podejściem przekrojowym, które ma przyczynić się do aktywizacji lokalnych społeczności rybackich, poprzez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw.

Lokalne podejście pomaga w wyznaczaniu pożądanych i najbardziej dopasowanych kierunków rozwoju oraz pozwala na lepsze zdefiniowanie problemów obszarów zależnych od rybactwa i określenie sposobów ich rozwiązania.

Działania na rzecz wsparcia trwałego rozwoju obszarów zależnych głównie od rybactwa realizowane są na danym obszarze przez grupę reprezentującą partnerów publicznych i prywatnych. Reprezentowanych przez organizacje społeczno-zawodowe, organizacje producenckie uznane na tym obszarze, samorząd lokalny i administrację rybacką. Grupa ta zwana „przybrzeżną grupą działania” (PGD), realizuje w porozumieniu z Instytucją Zarządzającą lokalną strategię rozwoju.

3. Cel działania

Celem działania jest poprawa sytuacji ekonomicznej obszarów zależnych od sektora rybackiego. Dodatkowo niezbędne jest utrzymanie i stworzenie miejsc pracy w drodze wsparcia dywersyfikacji bądź restrukturyzacji gospodarczej i społecznej. Ponadto zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez promowanie obszarów nadmorskich, promocji wewnątrz krajowej i międzynarodowej współpracy pomiędzy obszarami zależnymi od rybactwa.

4. Opis działania

Działanie obejmuje:

- Ekoturystykę i wędkarstwo sportowe bez zwiększenia nakładu połowowego;
- Działania w zakresie dywersyfikacji działalności zawodowej poza obszarem rybactwa, promowanie zatrudnienia dla rybaków przez tworzenie dodatkowych miejsc pracy poza sektorem rybackim
- Podnoszenie wartości dodanej produktów rybactwa;
- Wspieranie infrastruktury drobnego rybactwa i infrastruktury związanej z turystyką oraz usług na rzecz małych społeczności rybackich;
- Wspieranie projektów z zakresu ochrony środowiska obszarów zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności, regenerację i rozwój osad oraz wiosek przybrzeżnych, a także ochronę i poprawę dziedzictwa przyrody oraz architektury;
- Przywrócenie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej bądź przemysłowej;

- Promowanie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej pomiędzy poszczególnymi grupami w obszarach zależnych głównie od rybactwa, przede wszystkim w drodze tworzenia sieci i rozpowszechniania najlepszych praktyk;
- Nabywanie umiejętności i ułatwianie opracowania oraz realizacji lokalnej strategii rozwoju;
- Wspieranie pokrycia wydatków bieżących przybrzeżnych grup działania,
- Budowa i modernizacja łodzi w rejonach zależnych od rybactwa przybrzeżnego.
- Odbudowa i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój infrastruktury kulturalnej poprzez inwestycje i rozszerzenie oferty kulturalnej regionów.

5. Obszary zależne od rybactwa

Obszar zależny głównie od rybactwa, wybierany jako cel pomocy ma ograniczoną wielkość i jest mniejszy niż NUTS poziom 3 wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Obszar ten powinien być odpowiednio spójny pod względem geograficznym, gospodarczym i społecznym. Granice obszarów zależnych od rybactwa nie muszą obejmować pełnych jednostek administracyjnych, mogą być to obszary o granicach naturalnych (granica rzeki, lasu itd).

Pomoc powinna być przede wszystkim skierowana na obszary charakteryzujące się:

- a) małą gęstością zaludnienia, lub
- b) zmniejszającym się znaczeniem rybołówstwa, lub
- c) małymi społecznościami rybackimi.

6. Kryteria wyboru obszarów:

1. Ilość zatrudnionych w sektorze rybackim na danym terenie,
2. Wielkość floty na danym terenie,
3. Wielkość połowów na danym terenie,
4. Wielkość produkcji akwakultury na danym terenie
5. Obszar stawów na danym terenie

Operacja 1: Tworzenie Przybrzeżnych Grup Działania

1. Opis działania:

1. Przybrzeżna Grupa Działania powinna być utworzona w taki sposób by mogła wprowadzać w życie strategię rozwojową dla obszarów swego działania.
2. Działalność grupy powinna być oceniana od strony jej składu jak również transparentnego podziału obowiązków i odpowiedzialności.
3. Partnerzy wchodzący w skład grupy powinni mieć zdolność do wykonania powierzonych im zadań oraz sprawność podejmowania decyzji.
4. W skład każdej grupy muszą wchodzić przedstawiciele sektora rybackiego
5. Grupa powinna, o ile to możliwe, opierać się na istniejących organizacjach dysponujących doświadczeniem.
6. Grupa proponuje i wdraża zintegrowaną strategię działań rozwojowych na poziomie lokalnym na podstawie podejścia oddolnego w porozumieniu z instytucją zarządzającą.
7. Terytorium objęte działaniem jednej grupy powinno być spójne i posiadać wystarczające zasoby ludzkie, finansowe i gospodarcze w celu wspierania wykonalnej lokalnej strategii rozwoju.

8. Grupa dokonuje wyboru operacji realizowanych w ramach lokalnej strategii rozwoju, które odpowiadają działaniom programu. Większość operacji jest prowadzona przez sektor prywatny.
9. Strategia rozwoju lokalnego proponowana przez grupę powinna:
 - a) być kompleksowa, oparta o powiązania pomiędzy podmiotami, sektorami i projektami w sposób wykraczający ponad zwykły zbiór projektów
 - b) być w zgodności z potrzebami obszaru zależnego od rybactwa, w szczególności w zakresie społeczno- gospodarczym
 - c) być uzupełniająca dla innych działań występujących na danym obszarze

2. Status grupy:

Grupa będzie zrzeszać przedstawicieli organizacji społecznych, podmioty prywatne, oraz przedstawicieli administracji lokalnej. Grupa może mieć status stowarzyszenia lub komisji, porozumienia, komitetu, powołanych aktem notarialnym.

3. Beneficjent

Przybrzeżne Grupy Działania, oraz osoby realizujące projekty zgodne z opracowanym przez PGD planem rozwoju obszaru zależnego od rybactwa.

4. Forma i poziom / wysokość pomocy

Pomoc będzie udzielona PGD na pokrycie kosztów założenia grupy, kosztów wykonania planu rozwoju obszaru zależnego od rybactwa oraz części bieżących wydatków grup.

Pomoc na realizację projektów zgłoszonych przez beneficjentów indywidualnych obejmować będzie pokrycie części kosztów inwestycji.

Wydatki bieżące grup co do zasady nie mogą przekroczyć 10% całości budżetu przeznaczonego dla obszaru zależnego głównie od rybactwa. W drodze odstępstwa można postanowić w indywidualnych przypadkach o przekroczeniu tego progu, w przypadkach gdy grupy nie mogą zostać ustanowione na bazie istniejących organizacji dysponujących doświadczeniem.

Operacja 2 Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa

1. Opis działania

1. Wzmocnienie konkurencyjności obszarów zależnych głównie od rybactwa;
2. Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej, w szczególności przez propagowanie ekoturystyki, pod warunkiem, że działania te nie powodują zwiększenia nakładu połowowego;
3. Działania w zakresie dywersyfikacji poprzez wspieranie zróżnicowanego zatrudnienia rybaków w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza sektorem rybactwa;
4. Podnoszenie wartości produktów rybactwa;
5. Wspieranie infrastruktury drobnego rybactwa i turystycznej oraz usług na rzecz małych społeczności rybackich;
6. Ochrona środowiska w obszarach zależnych głównie od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności,
7. Renowacja i rozwój osad oraz wiosek przybrzeżnych, gdzie prowadzi się działalność należącą do sektora rybactwa,
8. Ochrona i poprawę dziedzictwa przyrodniczego oraz architektonicznego;
9. Przywrócenie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej lub przemysłowej;

10. Promowanie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej pomiędzy poszczególnymi grupami w obszarach zależnych głównie od rybactwa, przede wszystkim w drodze tworzenia sieci i rozpowszechniania wzorców postępowania;
11. Finansowanie w wysokości do 15% danej osi priorytetowej działań takich jak: wspieranie i doskonalenie kwalifikacji zawodowych, zdolności adaptacji wśród pracowników oraz dostępu do zatrudnienia, w szczególności na rzecz kobiet,

2. Beneficjent

Beneficjentami pomocy powinny być PGD, uznane organizacje producentów rybnych, osoby pracujące w sektorze rybactwa albo osoby posiadające pracę związaną z tym sektorem

3. Zasady wyboru projektów przez Przybrzeżne Grupy Działania

Wnioski o pomoc, kwalifikujące się do udzielenia pomocy w ramach Osi Priorytetowej 4 mogą dotyczyć tylko działań i projektów przyjętych przez PGD. Wnioski te mogą dotyczyć:

1. projektów kwalifikujących się do udzielenia pomocy w ramach działania osi 4

2. Forma i poziom / wysokość pomocy

Pomoc może być udzielana na

- a) wprowadzenie miejscowych strategii rozwoju,
- b) wsparcie projektów objętych zasadami zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa
- c) wprowadzenie międzyregionalnej i wzajemnej współpracy między grupami działającymi w obszarach zależnych od rybactwa poprzez łącznie ich w sieć i przekazywanie najlepszych doświadczeń

3. Wskaźniki realizacji osi priorytetowej 4.

| Wskaźnik | | Wartość w roku bazowym (2006) | Wartość w roku docelowym (2013) |
|--------------|--|-------------------------------|---------------------------------|
| Wskaźnik 4.1 | Liczba Przybrzeżnych Grup Działania (w podziale na województwa) | 0 | 20 |
| Wskaźnik 4.2 | Całkowita powierzchnia obszaru objęta działalnością Przybrzeżnych Grup Działania (w podziale na województwa i PGD) w km ² | | |
| Wskaźnik 4.5 | Całkowita liczba projektów w ramach Osi Priorytetowej 4 realizowanych przez PGD (w podziale na PGD i województwo) | | |

4. Zasięg geograficzny

5. Plan finansowy pomocy i podziału środków w EURO.

| Działanie | Środki publiczne ogółem | Publiczne środki wspólnotowe (EFR) | Publiczne środki krajowe | Środki prywatne |
|--------------|-------------------------|------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Zrównoważony | | | | |

| | | | | |
|--|----|--|--|--|
| rozwój obszarów zależnych rybactwa. | od | | | |
|--|----|--|--|--|

Priorytet 5. Pomoc techniczna.

Wskaźniki realizacji osi priorytetowej 5.

Działanie 5.1.Pomoc techniczna.

Fundusz może finansować działania w zakresie przygotowania, monitorowania, pomocy administracyjnej i technicznej, oceny i audytu. Działania te są realizowane zgodnie z art. 53 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002 oraz innymi postanowieniami tego rozporządzenia oraz jego przepisów wykonawczych mających zastosowanie do tej formy wykonania budżetu Wspólnot Europejskich.

Działania te obejmują:

- a) oceny, ekspertyzy, opracowania statystyczne i badania, w tym badania o charakterze ogólnym dotyczące funkcjonowania Funduszu;
- b) działania skierowane na partnerów, beneficjentów pomocy w ramach Funduszu oraz społeczeństwo, w tym działania informacyjne;
- c) działania na rzecz rozpowszechniania informacji, tworzenia sieci, podnoszenia poziomu świadomości, propagowania współpracy i wymiany doświadczeń na terenie całej Wspólnoty;
- d) instalację, obsługę i łączenie systemów komputerowych służących do zarządzania, monitorowania, kontroli i oceny;
- e) ulepszanie metod oceny oraz wymianę informacji na temat praktyk stosowanych w tej dziedzinie;
- f) stworzenie międzynarodowych i wspólnotowych sieci podmiotów uczestniczących w trwałym rozwoju obszarów zależnych od rybołówstwa w celu stworzenia zachęty do wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk, stymulowania i realizacji współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej oraz rozpowszechniania informacji.

Fundusz może finansować działania w zakresie przygotowania, zarządzania, monitorowania, oceny, promocji, kontroli i audytu pomocy dla programów operacyjnych w wysokości do 5% ogólnych środków przeznaczonych na każdy program operacyjny. W drodze wyjątku, w uzasadnionych przypadkach, ten próg może być zwiększony.

Fundusz może również finansować działania dotyczące poprawy zdolności administracyjnych Państw Członkowskich, których wszystkie regiony kwalifikują się do pomocy w ramach celu konwergencji.

6. Zasady kwalifikowalności wydatków.

Kwalifikowalność wydatków.

Wydatki kwalifikują się do uzyskania wsparcia z Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR), jeśli zostały faktycznie poniesione przez beneficjentów pomiędzy datą przedłożenia Komisji

programu operacyjnego lub dniem 1 stycznia 2007 r. – zależnie od tego, która data przypada wcześniej – a dniem 31 grudnia 2015 r. Przedmiotem współfinansowania nie mogą być operacje zakończone przed datą, od której kwalifikują się one do dofinansowania (z wyłączeniem *Pomocy technicznej*).

W drodze odstępstwa od powyższego, w przypadku wkładu w naturze, koszty amortyzacji i koszty ogólne można traktować jako wydatki poniesione przez beneficjentów w ramach realizacji operacji, na następujących warunkach:

- a) zasady kwalifikalności określone w Art. 55. ust. 4 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego, przewidują kwalifikowalność takich wydatków;
- b) kwota wydatków jest poświadczona dokumentami księgowymi o wartości dowodowej równorzędnej fakturom;
- c) w przypadku wkładów w naturze współfinansowanie z EFR nie przekracza całkowitej kwoty kwalifikowanych wydatków z wyłączeniem wartości takich wkładów.

Wydatki kwalifikują się do uzyskania wsparcia z EFR, wyłącznie jeśli poniesiono je na działania, o których mowa w Programie Operacyjnym zgodnie z kryteriami określonymi wcześniej przez Komitet Monitorujący (z wyłączeniem *Pomocy technicznej*).

Nowe wydatki, dodane w chwili korekty Programu Operacyjnego, o których mowa w art. 18 ww. rozporządzenia, kwalifikują się do wsparcia finansowego od dnia złożenia Komisji wniosku o przegląd Programu Operacyjnego.

Następujące wydatki nie kwalifikują się do uzyskania wsparcia z EFR:

- a) podatek od wartości dodanej, oprócz podatku od wartości dodanej niepodlegającego zwrotowi, jeżeli jest on rzeczywiście i ostatecznie ponoszony przez innego beneficjenta niż osoba niebędąca podatnikiem określona w art. 4 ust. 5 akapit pierwszy szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstwa polskiego w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku;
- b) odsetki od zadłużenia^(*),
- c) nabycie nieruchomości gruntowej za kwotę przewyższającą 10% wszystkich kwalifikujących się wydatków na dane działanie;
- d) wydatki mieszkaniowe.

W odniesieniu do operacji niewiążących się z wydatkami ze strony beneficjenta wydatki kwalifikujące się do uzyskania wsparcia z EFR stanowi kwota pomocy publicznej wypłaconej beneficjentowi.

^(*) Nie naruszając przepisów ust. 5 lit. b) Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego wkład z EFR może mieć formę inną niż bezzwrotna bezpośrednia pomoc. Szczegółowe przepisy są określone zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 101 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Ponadto zgodnie z Art. 55 ust. 4 ww. rozporządzenia, zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków ustalane są na poziomie krajowym (...). Zgodnie z tym kwalifikowalność wydatków w ramach EFR zostanie szczegółowo określona w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich” na lata 2007-2013.

7. System realizacji programu

7.1. Zasady i procedury zarządzania i wdrażania

Funkcje instytucji zarządzającej.

Instytucja zarządzająca programem operacyjnym odpowiada za zarządzanie programami operacyjnymi i ich realizację zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, a w szczególności za:

- a) zapewnienie, że operacje są wybierane do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do Programu Operacyjnego oraz że spełniają one mające zastosowanie zasady wspólnotowe i krajowe przez cały okres ich realizacji;
- b) weryfikację, że współfinansowane towary i usługi są dostarczone oraz że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów na operacje zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi; weryfikacje na miejscu poszczególnych operacji mogą być dokonywane na podstawie badania próby zgodnie ze szczegółowymi zasadami, które zostaną przyjęte przez Komisję zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 101 ust.3 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego;
- c) zapewnienie istnienia informatycznego systemu rejestracji i przechowywaniu zapisów księgowych dla każdej operacji w ramach programu operacyjnego oraz zapewnienie, że dane na temat realizacji, monitorowania, weryfikacji, audytu i oceny są gromadzone;
- d) zapewnienie utrzymywania przez beneficjentów i inne podmioty uczestniczące w realizacji operacji odrębnego systemu księgowego albo odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją, bez uszczerbku dla krajowych zasad księgowych;
- e) zapewnienie, że oceny Programu Operacyjnego, o których mowa w art. 48 i 49 ww. rozporządzenia, są przeprowadzane zgodnie z art. 47 przedmiotowego rozporządzenia;
- f) ustanowienie procedur dla zapewnienia, że wszystkie dokumenty dotyczące wydatków i audytów, wymagane do zapewnienia właściwej ścieżki audytu, są przechowywane zgodnie z wymogami art. 87 ww. rozporządzenia;
- g) zapewnienie otrzymywania przez instytucję certyfikującą i instytucję audytową wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami dla potrzeb odpowiednio certyfikacji i audytu;
- h) kierowanie pracą komitetu monitorującego i dostarczanie mu dokumentacji wymaganej w celu umożliwienia monitorowania jakościowego realizacji programu operacyjnego w świetle jego szczegółowych celów;
- i) opracowywanie i przedkładanie Komisji rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji, po ich uprzednim zatwierdzeniu przez komitet monitorujący;
- j) zapewnienie przestrzegania wymogów w zakresie informacji i promocji ustanowionych w art. 51 ww. rozporządzenia.

Funkcje instytucji certyfikującej.

Instytucja certyfikująca Programu Operacyjnego odpowiada w szczególności za:

- a) opracowanie i przedłożenie Komisji poświadczonych deklaracji wydatków i wniosków o płatność;
- b) poświadczenie, że:

- deklaracja wydatków jest dokładna, wynika z wiarygodnych systemów księgowych i jest oparta na weryfikowalnej dokumentacji uzupełniającej;
 - zadeklarowane wydatki są zgodne z mającymi zastosowanie zasadami wspólnotowymi i krajowymi oraz zostały poniesione w związku z operacjami wybranymi do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu i spełniają zasady wspólnotowe i krajowe;
- c) upewnianie się, że otrzymane informacje dotyczące procedur i weryfikacji przeprowadzonych w związku z wydatkami ujętymi w deklaracjach stanowią odpowiednią podstawę poświadczenia;
- d) uwzględnienie, do celów poświadczenia, wyników wszystkich audytów przeprowadzanych przez instytucję audytową lub na jej odpowiedzialność;
- e) utrzymywanie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych Komisji;
- f) prowadzenie ewidencji kwot podlegających procedurze odzyskiwania i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu dla operacji. Kwoty odzyskane przed zamknięciem Programu Operacyjnego, które mają zostać zwrócone do budżetu ogólnego Unii Europejskiej po korektach finansowych poczynionych zgodnie z art. 97 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego, są potrącane z następnej deklaracji wydatków.

Funkcje instytucji audytowej.

1. Instytucja audytowa Programu Operacyjnego odpowiada w szczególności za:

- a) zapewnienie prowadzenia audytów w celu weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli Programu Operacyjnego;
- b) zapewnienie prowadzenia audytów operacji na podstawie stosownej próby w celu weryfikacji zadeklarowanych wydatków;
- c) przedstawienie Komisji, w terminie dziewięciu miesięcy od zatwierdzenia programu operacyjnego, strategii audytu obejmującej podmioty, które będą przeprowadzać audyty, o których mowa powyżej, metodologię, która zostanie zastosowana, metody doboru próbek danych dla potrzeb audytu operacji oraz indykatywne rozplanowanie audytów w celu zapewnienia przeprowadzenia audytu głównych podmiotów oraz równomiernego rozkładu audytów w całym okresie programowania;
- d) zapewnienie otrzymania przez instytucję zarządzającą i instytucję certyfikującą wszystkich niezbędnych informacji o przeprowadzonych audytach i kontrolach;
- e) do dnia 31 grudnia każdego roku w latach 2008-2015:
- przedłożenie Komisji rocznego sprawozdania audytowego, przedstawiającego wyniki audytów przeprowadzonych w okresie 12 miesięcy, zakończonym dnia 30 czerwca danego roku, zgodnie ze strategią audytu dla Programu Operacyjnego oraz informującego o wszelkich brakach wykrytych w systemach zarządzania i kontroli programu. Pierwsze sprawozdanie, które należy złożyć do dnia 31 grudnia 2008 r., obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. Informacje dotyczące audytów przeprowadzonych po dniu 1 lipca 2015 r. zostają włączone do końcowego sprawozdania audytowego, stanowiącego uzupełnienie deklaracji zamknięcia, o której mowa poniżej (lit. f);
 - wydawanie opinii, na podstawie kontroli i audytów przeprowadzonych na jej odpowiedzialność, w kwestii tego, czy system zarządzania i kontroli funkcjonuje skutecznie, tak aby dawać racjonalne zapewnienie, że deklaracje wydatków przedstawione Komisji są prawidłowe, oraz aby dawać tym samym racjonalne zapewnienie, że transakcje będące ich podstawą są zgodne z prawem i prawidłowe;
 - przedkładanie, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 85 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego,

deklaracji częściowego zamknięcia zawierającej ocenę zgodności z prawem i prawidłowości danych wydatków;

- f) przedłożenie Komisji, nie później niż dnia 31 marca 2017 r., deklaracji zamknięcia zawierającej ocenę zasadności wniosku o wypłatę salda oraz zgodności z prawem i prawidłowości transakcji będących podstawą wydatków objętych końcową deklaracją wydatków, do której dołącza się końcowe sprawozdanie audytowe.
2. Instytucja audytowa zapewnia, że czynności audytowe uwzględniają uznane w skali międzynarodowej standardy audytu.
3. W przypadku gdy audyty i kontrole, o których mowa powyżej (pkt. 1 lit. a i b), są przeprowadzane przez podmiot inny niż instytucja audytowa, instytucja audytowa zapewnia takim podmiotom niezbędną niezależność funkcjonalną.
4. Komisja przedstawia uwagi odnośnie strategii audytu o której mowa powyżej (pkt 1 lit. c) nie później niż w terminie trzech miesięcy od jej otrzymania. W przypadku braku uwag w tym terminie strategię uznaje się za przyjętą.

Funkcje instytucji pośredniczącej.

Instytucja zarządzająca może wyznaczyć jedną lub kilka instytucji pośredniczących w celu wykonania części lub całości zadań instytucji zarządzającej lub instytucji certyfikującej, za które instytucja zarządzająca lub certyfikująca ponoszą odpowiedzialność.

7.2. Monitorowanie realizacji programu

Za monitorowanie Programu odpowiedzialna jest instytucja zarządzająca oraz Komitet Monitorujący. Komisja partycypuje w monitorowaniu poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Komitetu Monitorującego. Instytucja zarządzająca i Komitet Monitorujący zapewniają jakość realizacji Programu, prowadzą monitoring, biorąc za podstawę wskaźniki finansowe oraz wskaźniki określone w tym Programie.

Komitet Monitorujący ustanawiany jest w porozumieniu z instytucją zarządzającą, po zasięgnięciu opinii partnerów, w terminie trzech miesięcy od daty podjęcia decyzji zatwierdzającej Program. Komitet Monitorujący opracowuje swój regulamin w obrębie ram instytucjonalnych, prawnych i finansowych danego Państwa Członkowskiego oraz przyjmuje go w porozumieniu z instytucją zarządzającą.

Do zadań Komitetu Monitorującego należy w szczególności:

- rozważanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru finansowanych przedsięwzięć w terminie czterech miesięcy od zatwierdzenia programu operacyjnego. Kryteria wyboru podlegają rewizji stosownie do potrzeb w zakresie programowania;
- dokonywanie okresowego przeglądu postępu w realizacji szczegółowych celów Programu Operacyjnego na podstawie dokumentacji przedstawionej przez instytucję zarządzającą;
- rozpatrywanie realizacji celów określonych dla każdego priorytetu;
- rozpatrywanie i zatwierdzanie rocznych oraz końcowych sprawozdań z realizacji, przed ich przesłaniem Komisji;
- rozpatrywanie i zatwierdzanie wniosków w sprawie zmiany treści decyzji Komisji dotyczącej wkładu Funduszu.

Roczne sprawozdania z realizacji Programu Operacyjnego instytucja zarządzająca przesyła Komisji od 2008 r., w terminie do 30 czerwca każdego roku. Ostatnie sprawozdanie z realizacji PO powinno być przesłane do 30 czerwca 2016 r. Komisja podejmuje w terminie dwóch miesięcy decyzję w sprawie treści przedstawionego przez instytucję zarządzającą

sprawozdania rocznego z realizacji. W przypadku sprawozdania końcowego na temat Programu Operacyjnego termin ten wynosi pięć miesięcy. W przypadku braku reakcji ze strony Komisji w przewidzianym terminie sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

7.3. Ocena skuteczności i efektywności realizacji programu

Niezbędnym elementem systemu wdrażania jest ocena skuteczności podejmowanych działań i postępów w ich realizacji, zarówno na podstawie określonych wskaźników rzeczowych, osiągniętego wyniku finansowego, jak i oceny sprawności systemu wdrażania. Przeprowadzone zostaną następujące oceny Programu Operacyjnego:

- ocena ex-ante,
- ocena okresowa,
- ocena ex-post.

Oprócz ww. rodzajów ewaluacji nie są przewidywane żadne dodatkowe oceny. Ewaluacje będą przeprowadzane przez niezależnych asesorów. Komisja Europejska będzie decydować w sprawie stosowania metod i standardów oceny, a rezultaty oceny będą publikowane.

Za ewaluację ex-ante oraz ocenę okresową odpowiedzialne jest państwo członkowskie. Te ewaluacje będą finansowane ze środków przeznaczonych na pomoc techniczną dla danego PO. Natomiast ewaluacja ex-post leży w gestii Komisji.

Ocena *ex ante* ma na celu zapewnienie spójności pomiędzy krajowymi planami strategicznymi oraz Programami Operacyjnymi, a także optymalizację przydziału środków budżetowych na Programy Operacyjne oraz poprawę jakości procesu programowania. Ocena okresowa Programu Operacyjnego przeprowadzana jest zgodnie z zasadą proporcjonalności na podstawie harmonogramu umożliwiającego uwzględnienie ustaleń z oceny w przypadku przedłużenia Programu. Nie ma wyznaczonego terminu na przeprowadzenie oceny okresowej.

Ewaluacja ex-post musi być zakończona do 31 grudnia 2015 r. Służy ona zbadaniu stopnia wykorzystania zasobów, skuteczności i wydajności Programu Operacyjnego, a także jego wpływu w odniesieniu do ogólnych celów oraz strategicznych wytycznych Wspólnoty.

3.4 Partnerstwo, informacja i promocja

W interesie dobrze funkcjonującego partnerstwa i właściwego propagowania pomocy wspólnotowej powinna być prowadzona jak najszersza działalność informacyjna na jej temat.

Państwo Członkowskie organizuje współpracę z właściwymi władzami regionalnymi, lokalnymi i innymi o charakterze publicznym, partnerami gospodarczymi i społecznymi, innymi stosownymi podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, partnerami środowiskowymi, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami odpowiedzialnymi za propagowanie równości kobiet i mężczyzn. Państwo Członkowskie zapewnia szeroki i skuteczny udział wszystkich odpowiednich podmiotów stosownie do obowiązujących przepisów i praktyk krajowych, uwzględniając potrzebę propagowania równości kobiet i mężczyzn oraz trwałego wzrostu przez integrację ochrony środowiska i warunków poprawy.

Państwa Członkowskie udostępniają informacje na temat współfinansowanych programów i przedsięwzięć, a także je promują. Informacje przeznaczone są dla społeczeństwa. Ich celem jest uwydatnienie roli Wspólnoty oraz zapewnienie przejrzystości pomocy w ramach Funduszu.

Instytucja zarządzająca odpowiada za:

- informowanie potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów społecznych i gospodarczych, organy związane z promowaniem równości płci,

zainteresowane organizacje pozarządowe o możliwościach wynikających z Programu, a także zasadach i metodach uzyskania dostępu do finansowania;

- informowanie beneficjentów o wielkości współfinansowania ze strony Wspólnoty;
- informowanie społeczeństwa o roli odgrywanej przez Komisję w zakresie Programu Operacyjnego i jego wyników;

Państwo Członkowskie informuje Komisję każdego roku o inicjatywach podjętych do celów informacji i promocji w ramach sprawozdań rocznych i końcowych.

Załączniki:

Ocena programu przed rozpoczęciem realizacji (ocena ex-ante)

Ocena przewidywanego oddziaływania programu na środowisko